

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav asijských studií: Koreanistika

Bakalářská práce

Bošková Kristina

Fotografie jako svědectví politické a společenské situace v Jižní Koreji v 80. letech

Photography as a Testimony of the Political
and Social Climate in South Korea in the 1980s

Praha 2025

Vedoucí práce: Mgr. Karolína Šamánková

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovala vedoucí práce Mgr. Karolíně Šamánkové. Děkuji především za odborné rady a připomínky, ale také za vstřícnost, ochotu a čas, který mi věnovala.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že nebyla předložena jako splnění studijní povinnosti v rámci jiného studia nebo předložena k obhajobě v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 18. května 2025

Kristina Bošková

Abstrakt

Tato práce se zaměřuje na význam fotografie v uchování paměti historických událostí 80. let v Korejské republice. Vychází z konceptu kulturní paměti Jana Assmanna a konkrétně roli fotografie v kulturní paměti demonstruje na vybraném příkladu povstání v Kwangdžu v květnu roku 1980. Hlavní pozornost je věnována snímkům jihokorejského novináře Na Kjöngtchäka, jejichž analýza zkoumá výskyt dobových fotografií ve veřejném prostoru a médiích. Cílem práce je ukázat, jakým způsobem fotografie poskytují interpretační rámec minulosti a přispívají k utváření paměti události a identity společnosti.

Klíčová slova (česky)

Jižní Korea, 80. léta, Kwangdžu, povstání v Kwangdžu, demonstrace, fotografie, kulturní paměť, cenzura, 18. květen, 5.18

Abstract

This bachelor's thesis focuses on the role of photography in preserving the memory of historical events from the 1980s in the Republic of Korea. It is rooted in Jan Assmann's theory of cultural memory and demonstrates the specific role of photography using the example of the Gwangju uprising in May 1980. The main focus is given to the photographs of the South Korean journalist Na Kyungtaek, whose analysis examines the presence of period photographs in public space and the media. The aim of this thesis is to show how photographs provide an interpretative framework of the past and contribute to the formation of the memory of an event and the identity of a society.

Klíčová slova (anglicky)

South Korea, 1980s, Gwangju, Gwangju uprising, protests, photography, cultural memory, censorship, the 18th of May, 5.18

Obsahy

Úvod	7
1 Historický kontext	9
1.1 Květen 1980 – Kwangdžu.....	16
1.2 Cenzura se zaměřením na základní rysy a Kwangdžu.....	22
1.3 Vyšetřování událostí května 1980.....	25
2 Kulturní paměť	28
2.1 Paměť vs. historie	29
2.2 Komunikativní a kulturní paměť	30
2.3 Kulturní paměť a identita.....	31
2.4 Kulturní paměť a vzpomínání/truchlení.....	34
2.5 Fotografie jako kulturní artefakt, předmět historické bádání	35
2.6 Kritika objektivitv fotografie	38
3 Fotografie událostí v Kwangdžu v květnu 1980	41
3.1 Kwangdžu 1980 ve veřejném prostoru	42
3.2 Dobová fotografie v médiích	51
3.3 Na Kjöngtchäk	55
3.3.1 <i>Analýza dobové fotografie – její funkce v rámci kulturní paměti</i>	59
Závěr	71
Bibliografie	74
Přílohy	- 0 -

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá rolí fotografie jako svědectví politické a společenské situace v Jižní Koreji během 80. let 20. století. S ohledem na rozsah tématu jsem se rozhodla zaměřit na konkrétní události května 1980 ve městě Kwangdžu, které jsou dodnes významné pro formování jihokorejské identity.

Impulesem k výběru tématu byla má osobní návštěva stálé výstavy *Archivu demokratického hnutí 18. května* v Kwangdžu, kde na mě silně zapůsobila prezentace vizuálního materiálu a role fotografů během povstání, což podnítilo zájem o výzkum této problematiky. Fotografie v práci nejsou zkoumány pouze jako záznamy událostí, ale také jako prostředky, které formují jejich narativ. Cílem práce je tedy popsat, jakým způsobem dobové fotografie uchovávají paměť událostí a jak ovlivňují pozdější historickou reinterpetaci. Práce je rozdělena do tří hlavních kapitol.

V první části textu představuji historický kontext Jižní Koreje se zaměřením na povstání v květnu 1980 ve městě Kwangdžu. Nejprve se věnuji jihokorejské tradici autoritářských režimů a poté samotné eskalaci společenského napětí, která vyústila v ozbrojený střet armády s civilisty ve městě. V podkapitolách se poté zabývám také cenzurou dané doby a tím, jakým způsobem ovlivňovala oficiální narativ prezentovaný občanům, či zpětným vyšetřováním událostí.

Druhá kapitola se věnuje konceptu kulturní paměti, jak jej formuloval Jan Assmann¹. Podle něj je paměť institucionalizována a uchovávána prostřednictvím kulturních artefaktů – v tomto případě fotografií a kulturních praktik, jako jsou výstavy či připomínkové akce. Kapitola ukazuje, jak vizuální materiál přispívá k uchovávání obrazu minulosti, a zároveň také reflektuje fotografii jako předmět historického bádání, včetně otázky její objektivity.

Třetí kapitola zkoumá roli fotografie v procesu utváření paměti události v Kwangdžu. K vymezení této role nejprve sleduje, jakým způsobem se snímky navzdory cenzuře poprvé začaly objevovat ve veřejném prostoru a jak s nimi bylo nakládáno. Dále je kapitola doplněna analýzou novinových článků. Původním cílem práce bylo zaměřit se na dobové fotografie v médiích, avšak během jejich zpracování se ukázalo, že tyto články neposkytují dostatečný podklad pro vyvození ucelených závěrů, jelikož neobsahovaly postačující vizuální materiál. Přesto nabízejí cenný náhled na to, jak byly fotografie tehdy i později reprezentovány v

---

¹ ASSMANN, Jan. *Cultural memory and early civilization: writing, remembrance, and political imagination*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. ISBN 978-0-521-18802-9

médiích, a proto slouží jako doplňující kontext k analýze vybraných dobových snímků, která rozvíjí otázku vizuální reprezentace paměti. Jednotlivé části tak společně tvoří souhrn toho, jak byla událost zaznamenána, prezentována veřejnosti a jak se fotografický materiál promítl do vzpomínky události.

Zvláštní pozornost je věnována tvorbě a svědectví jihokorejského novináře Na Kjöngtchäka. Nejenže události osobně zdokumentoval, ale také značně přispěl k pozdějšímu veřejnému diskurzu a k odhalení pravdy. Jeho snímky analyzuji s důrazem na to, jak uchovávají paměť události a jakým způsobem formují, případně přetvářejí, původně cenzurovaný historický narativ.

Konkrétně jsou vybrány fotografie spadající do těchto tematických oblastí: 1) projev občanského odporu a společné mobilizace proti útlaku režimu 2) přímé zobrazení násilí vůči občanům a represivní reality tehdejší doby 3) občanská solidarita a role žen během povstání; snímky, které ukazují i momenty naděje.

Na závěr bych ráda poukázala na praktická omezení práce s korejskými online i tištěnými zdroji. Ačkoli je patrná snaha vizuální materiály zpřístupnit veřejnosti, dostupné materiály bývají často nekompletní a neoznačené. Často chybí základní údaje – jméno autora, datum pořízení, nebo odkaz na jejich původní publikaci. Zároveň korejské zdroje mnohdy události popisují značně vlasteneckou a emocionální perspektivou s důrazem na utrpení a oběti událostí, což může ovlivňovat objektivitu interpretace historie. Z tohoto důvodu jsem při práci s vizuálním materiálem pro co nejpřesnější ověření faktů využívala kombinaci dvou online archivů a jedné tištěné publikace.

V celé práci používám českou vědeckou transkripci s ohledem na skutečnou výslovnost. V případě korejských autorů publikujících v anglickém jazyce ponechávám jejich jména v podobě, v jaké jsou uvedena v daných publikacích. U názvů dodržuji pořadí: nejprve korejský název s následujícím českým překladem v závorce. Při opakované zmínce určitých institucí či pojmů (například Archiv demokratického hnutí 18. května) již pouze český překlad. Některá specifická pojmenování, která jsou složitě přeložitelná (např. Hanahö, mindžung) je uveden pouze jejich korejský název transkripcí a pojmy jsou následně dovysvětleny.

1 Historický kontext

V této kapitole představuji historický kontext Korejské republiky počátku 80. let s hlavním zaměřením na povstání ve městě Kwangdžu v květnu roku 1980. Právě tyto události tvoří historický rámec celé práce. Průběh událostí popisuji jako celek, bez rozdělení do jednotlivých fází. Vyčleňuji pouze podkapitulu 1.1, která se věnuje povstání od počátku až po jeho potlačení. Následující podkapitola 1.2 popisuje mechanismy tehdejší přísné cenzury a to, jak ovlivňovaly výklad událostí. Závěrečná podkapitola 1.3 se soustředí na zpětné vyšetřování událostí.

Pro pochopení situace v Jižní Koreji během 80. let je vhodné nejprve stručně shrnout moderní korejskou historii s ohledem na její autoritářské tendence. Prvním prezidentem Korejské republiky se po jejím vzniku roku 1948 stal I Sŭngman (1875-1965) během jehož vlády proběhla korejská válka (1950–1953). Ústřední ideologií režimu se stal antikomunismus, a stát postupně získával autoritářský charakter. Doloženy jsou případy korupce, politického nátlaku a volebních manipulací, kterými si prezident i jeho Liberální strana udržovali moc. Postupem času však rostl odpor nejen opozičních stran, ale také obyvatel – po korejské válce se země nedočkala žádného významného ekonomického rozvoje a sociální problémy pouze rostly. Zásadním se poté stal rok 1960. Tehdejší prezidentské volby, v nichž byl I Sŭngman zvolen již po čtvrté, byly všeobecně považovány za zmanipulované. Vyvolaly sérii demonstrací, které eskalovaly ve městě Masan, kde byl při protestech zabit student Kim Čujöl, jehož fotografie zveřejněná v tisku vyvolala silnou veřejnou reakci. Zpočátku protestovali zejména studenti, ale postupně získávali širší podporu a připojili se k nim i vysokoškolští profesori. Po několik násilných střetech byl prezident I Sŭngman nakonec nucen 26. dubna rezignovat.²

Zcela demokratického režimu se korejský lid nedočkal, jelikož dočasného prezidenta Jun Posŏna (1897-1990) brzy nahradil Pak Čŏnghŭi (1917-1979). Ten se moci ujal vojenským převratem 16. května roku 1961, kdy s armádou obsadil hlavní město, rozpustil Národní shromáždění a zakázal politické aktivity. Nejprve vládl prostřednictvím vojenské junty a v roce 1963 se nechal zvolit prezidentem. Jeho nástup moci byl sice ilegální, ale relativně nenásilný.³

---

² SETH, Michael J. *A concise history of modern Korea: from the late nineteenth century to the present*. Rowman & Littlefield, 2016. ISBN 978-1-4422-60481.

³ CUMINGS, Bruce, 2005. *Korea's place in the sun*. W. W. Norton & Company. ISBN 978-0-393-34753-1., str. 400-404

Hodnocení Pakovy vlády je výrazně polarizované. Ač byl jeho režim rovněž autoritářský – opět se opíral o antikomunismus, který byl odůvodňován neustálou hrozbou ze strany KLLDR – je zpětně uznáváno, že značně přispěl k ekonomickému rozvoji, industrializaci a urbanizaci země. Tento vývoj je často označován jako tzv. *zázrak na řece Han* a byl již v tehdejší době obdivován zahraničními zeměmi. Jeho základy byly však z velké části položeny na zahraničních investicích, což učinilo Jižní Koreu zranitelnější vůči globálním ekonomickým krizím a nárůstu zahraničního dluhu. Stát se jednostranně zaměřoval na export a byla snížena podpora a příjmy venkovského obyvatelstva, což akorát prohlubovalo nerovnosti mezi sociálními třídami a nespokojenost zejména nižších pracujících vrstev.⁴

Přetrvávající porušování lidských práv a demokracie stejně jako ekonomická stagnace, která nastala v 70. letech, vedly k neustále rostoucímu sociálnímu napětí a častějším protestům dělníků, studentů i opozičních politiků. Napětí vyvrcholilo dne 16. října 1979, kdy započaly studentské demonstrace volající po ukončení režimu ústavy Jusin⁵ v městech Pusan a Masan. V reakci na tyto protesty vyhlásila vláda 18. října stanné právo a projevy odporu tvrdě potlačila. Důsledkem však byly i údajné neshody při řešení situace s tehdejším ředitelem korejské Národní zpravodajské služby⁶ Kim Čägjuem. Ten dne 26. října 1979 na soukromé večeři spáchal atentát na prezidenta Pak Čonghüiho a jeho ochranku, čímž určil konec éry jeho téměř dvacetileté vlády.⁷

Korejská politika se ocitla v chaosu. Úřadujícím prezidentem se stal Čchö Kjuha a většina aktivistů volala po ukončení represivního režimu.⁸ Občanům dokázal Čchö dodat

---

⁴ CHARVIN, Robert. Un prétendu« modèle »: la Corée du Sud. Online. *Recherches Internationales*. 1986, n° 22, s. 30–37. Dostupné z: <https://doi.org/10.3406/rint.1986.2792>. [cit. 2025-03-05]

⁵ Termínem *jusin* byla označena nová ústava z roku 1972, modelovaná po vzoru japonských reforem Meidži – termín, který znamená rekonstrukci. Značila se přijetím mnoha reforem centralizující moc do rukou prezidenta. Prezident byl nově volen nepřímo prostřednictvím Národní rady pro sjednocení. Pravomoci Národního shromáždění byly taktéž omezeny tím, že třetinu zastupujících sám jmenoval. Jusin systém byl technicky ukončen až s přijetím nové Ústavy v roce 1988. Viz: SETH, Michael J., 2016., str. 247

⁶ Kukkadžöngbowön, také KCIA (Korean Central Intelligence Agency) byla tajná zpravodajská služba založena Kim Čöngpchilem. Zaměřovala se na domácí i mezinárodní záležitosti. Byla úzce vázána na vládu, z jejíchž prostředků byla z velké části financována. Zároveň byla pro vládu jedním z hlavních nástrojů pro udržování autoritářských praktik a kontrolu společnosti. Viz: SETH, Michael J., 2016., str.213

⁷ HWANG, Sok-Yong; LEE, Jae-Eui a JEON, Yong-Ho. *The rebellion for democracy in South Korea*. Verso, 2022. ISBN 978-1-78873-714-2., str. 25

⁸ SETH, Michael J., 2016., str.251

určitou naději například v momentech, kdy obnovil politická práva Kim Tädžunga⁹, mnoha dalších politiků a odvolaných vysokoškolských profesorů.¹⁰ Vláda chtěla minimalizovat dopad incidentu na veřejnost, a proto se hlavně snažila udržet pořádek a stabilitu ve společnosti. Vláda slíbila, že ještě v listopadu přijme změny ústavy Jusin, které by zemi nasměrovaly k demokracii.¹¹

Vyšetřování Pakova atentátu měl na starosti Čön Tuhwan (1931-2021) – generálmajor, který v té době zastával funkci náčelníka Velitelství vojenské bezpečnosti.¹² Čön byl dlouholetým spolupracovníkem a podporovatelem Pak Čöngħüiho. Nejen, že zastupoval významnou funkci v korejské armádě, ale také se mu podařilo vytvořit si úzký kruh loajálních generálů, kteří mu byli bezvýhradně podřízeni. Jeho hlavními spojenci byli generál No Tchäu (1932-2021) a Čöng Hojong (1932-). Seth ve své knize *A concise history of modern Korea*¹³ poukazuje jak na jejich hluboké regionální, tak kariérní vazby, čemuž je v korejské společnosti přičítána vysoká hodnota. Všichni tři pocházeli ze stejné provincie Kjöngsang a absolvovali stejnou vojenskou akademii. Spolu pak utvářeli jádro neoficiální armádní skupiny známé jako *Hanahö*.¹⁴

Jejich rostoucí vliv vyvolával znepokojení i uvnitř armády, kde převládal názor, že vojáci by měli být odstraněni z politických pozic. *Hanahö* byla sice kritizována za očividnou snahu akumulovat moc v rámci organizace, ale již tehdy většina ústředních vojenských jednotek v hlavním městě Söulu spadala pod pravomoci jejích členů a zodpovídala se pouze jim.¹⁵ Právě ti se rozhodli předběžně zakročit.

Dne 12. prosince skupina generálů napojených na *Hanahö* naplánovala zatčení náčelníka generálního štábu a velitelství stanného práva Čöng Sünghwy (1929-2002). Čöng byl falešně obviněn ze spoluúčasti na atentátu prezidenta Paka.¹⁶ Hlavními organizátory a aktéry

---

⁹ Kim Tädžung byl korejský politik a aktivista, který se politicky angažoval a veřejně vystupoval již od dob vlády Pak Čöngħüiho. V 70. a 80. letech jsou významné právě jeho aktivity, kdy vystupoval ve vládní opozici. Nakonec sám v letech 1998-2003 vykonával funkci prezidenta.

¹⁰ CUMINGS, Bruce, 2005., 430

¹¹ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 26

¹² Původní korejský název *Kukkungimusarjöngbu*, anglický překlad *Defence Security Command*

¹³ SETH, Michael J., 2016.

¹⁴ Ibid., str. 252

¹⁵ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 28

¹⁶ SETH, Michael J., 2016., str. 252

byli Čön Tuhwan a No Tchäu¹⁷, ale vypracování i provedení plánu se účastnilo mnoho členů armádní skupiny. Konkrétně odhady uvádí, že se do operace zapojilo třicet šest dalších důstojníků.¹⁸

Pluk Noovy 9. pěší divize byl mezitím přesunut od hranic s Korejskou lidově demokratickou republikou a nasazen do Söulu, což bylo zjevným porušením zákonů a součástí strategie převzetí kontroly nad armádou a státem. Zatčení byli také velitel posádky města Söul, velitel speciálních jednotek¹⁹ a celkem bylo zatčeno až čtyřicet vysoce postavených armádních důstojníků.²⁰ Oproti puči, který provedl Pak Čöngchüi roku 1961 se jednalo o značně násilnou operaci, jelikož se střílelo například i na velitelství armády Korejské republiky a ministerstvu obrany v centru Söulu.²¹ Zákrok kritizovaly i Spojené státy. A to zejména přesun 9. pěší divize do Söulu – akce totiž proběhla bez souhlasu velení ROK-USA²² a porušila tak Dohodu o vzájemné obraně.²³

Čön Tuhwan následně přiměl prezidenta Čchö Kjuhu, aby zatčení dodatečně schválil.²⁴ „Prezident Čchö dokument o schválení činů podepsal, ale sám připsal čas podpisu – pět ráno – aby bylo patrné, že se snažil vzdorovat tak dlouho, jak jen mohl.“²⁵

---

¹⁷ No Tchäu byl jihokorejský armádní generál a blízký spolupracovník Čön Tuhwana. Byl součástí armádní skupiny *Hanahö* a podílel se jak na upevnění Čöna u moci, tak na potlačení povstání v Kwangdžu. V roce 1987 se stal prvním demokraticky zvoleným prezidentem Korejské republiky a stál tedy u jejího přechodu k demokracii.

¹⁸ Ibid., str. 430

¹⁹ SETH, Michael J., 2016., str. 252

²⁰ CUMINGS, Bruce, 2005., 430

²¹ SETH, Michael J., 2016., str. 252

²² Vojenská aliance Jižní Koreje a USA byla ustanovena již po druhé světové válce, ale v roce 1978 došlo k restrukturalizaci a formálně vzniklo Velitelství kombinovaných sil ROK (Republic of Korea) / USA. Jedná se o společné vojenské velení, jehož hlavním cílem je bránit Jižní Koreu před vnější agresí, zejména před agresí Severní Koreje. Restrukturalizace se projevila zejména v konzultativním přístupu, kdy se obě země podílí na samotném vedení jednotky na základě pravidelných ministerských schůzek. V čele stojí americký čtyřhvězdičkový generál a jihokorejský generál je mu zástupcem. Jedná se tedy o integrovanou obrannou alianci zahrnující společné plánování operací a jejich výcvik. Viz: Combined Forces Command. *United States Forces Korea*; KIM, Inwook. Evolution of the U.S.–ROK Alliance, 1953–1978: A Historical Institutional Perspective. Online. *The Korean Journal of Defense Analysis*. 2022, roč. 34, č. 3, s. 33-361. Dostupné z: https://www.kci.go.kr/kciportal/landing/article.kci?arti_id=ART002872870. [cit. 2025-04-21].

²³ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 30

²⁴ Ibid., str. 29

²⁵ Ibid., str. 30, volný překlad z anglického originálu

V dalších měsících se politická a společenská atmosféra zdánlivě stabilizovala a zlepšila. Tomuto období říkáme sōulské jaro. Podobně jako pražské jaro, sōulské jaro značí určité období politického uvolnění, období naděje a optimismu. V březnu byly například znovu otevřeny univerzity²⁶ a studenti otevřeně protestovali proti přetrvávajícímu stannému právu a ústavě Jusin.²⁷

Mezitím však členové *Hanahö* postupně upevňovali své pozice a získali veškerou kontrolu nad korejskou armádou.²⁸ Autoři Hwang, Lee a Jeon v knize *The rebellion for democracy in South Korea*²⁹ zmiňují vznik tzv. *věrných jednotek* (z angl. *Loyalty units*), specializovaných jednotek trénovaných v taktikách potlačení nepokojů a odboje.³⁰

Započala cenzura médií provozovaná členy *Hanahö*. Zajistili si kontrolu nad klíčovými zpravodajskými agenturami i národními institucemi, včetně soudů, Národního shromáždění či Modrého domu.³¹ Členové odpovědní za média vypracovali tajný plán s názvem *Operace K*, jehož cílem bylo udržet si kontrolu nad veřejností a ovlivnit diskurs ohledně požadované demokratizace a stabilizace režimu.³²

Demokratizační ambice sice sílily, ale Čön a jeho spojenci se připravovali prosadit ambice osobní a upevnit vlastní moc. Dne 14. dubna se Čön Tuhwan ilegálně dosadil do funkce ředitele Národní zpravodajské služby. Svou dosavadní pozici náčelníka Velitelství vojenské bezpečnosti si ponechal a náhle stál v čele dvou nejvlivnějších národních zpravodajských organizací.³³

---

²⁶ Univerzity byly dočasně uzavřeny v důsledku rostoucího sociálního napětí za vlády Pak Čönghuiho, které vedlo v roce 1979 k propuknutí rozsáhlých studentských protestů. A to především v Pusanu a v Masanu. Napětí v daném roce nakonec vedlo k jeho atentátu. Viz: HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022.

²⁷ SETH, Michael J., 2016., str. 252

²⁸ Ibid.

²⁹ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022.

³⁰ Ibid., str. 32

³¹ Korejsky Čchöngwadä – sídlo korejského prezidenta. Konkrétně do roku 2022, kdy prezident Jun Sökjöl přesunul prezidentské kanceláře do budovy ministra národní obrany. Viz: SMITH, Josh. *S. Korea's cabinet clears way for presidential Blue House move*. Online. Reuters. 6.4.2022. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/skoreas-cabinet-clears-way-presidential-blue-house-move-2022-04-06/>. [cit. 2025-04-21].

³² HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 31

³³ CUMINGS, Bruce, 2005., str.431

Oznámení Čonovy nové funkce vyvolalo okamžitý odpor jak ze strany politické opozice, tak občanských hnutí. Jak uvádí autor Lee Myung-sik v *The History of Democratization Movement in Korea*³⁴, po atentátu na prezidenta Paka se studenti zpočátku vyhýbali radikálním rozhodnutím a akcím, které by mohly vyprovokovat vojenský zásah. Po 14. dubnu však mezi studentskými aktivisty narůstalo přesvědčení, že politický odpor je nevyhnutelný.³⁵

Autoři Hwang, Lee a Jeon podotýkají, že studentská hnutí nebyla na politický boj dostatečně připravená. Postrádala organizaci a neměla kapacitu na to, aby bojovala za požadavky dalších občanských skupin, jakými byli dělníci, intelektuálové či náboženští aktivisté.³⁶

Také Spojené státy si byly vědomy závažnosti situace a jako předběžné varování odložily pravidelné jednání o bezpečnosti. V jejich zájmu ale stále zůstávalo novou vládu spíše neoslabit, jelikož její stabilita byla klíčová v rámci antisovětské strategie studené války.³⁷ Názor, že bez americké podpory by nejspíše Čonův vzestup moci nebyl možný, zastává i Lee³⁸, který zmiňuje, že velitel amerických vojsk v Koreji se nijak nepokusil zastavit No Tchäua, když v prosinci přesunul svou 9. divizi do Söulu. Autor tento pasivní přístup interpretuje jako tichý souhlas s převzetím moci. Upozorňuje ale také na roli Japonska, které mělo rovněž zájem na udržení antikomunistického režimu na Jihu. Ten podporovalo třeba dodáváním zpráv tajných služeb o možných plánech Severní Koreje.³⁹

Napětí ve společnosti vrcholilo zejména počátkem května. Velké univerzity, například Söulská národní univerzita nebo Univerzita Korjö, pořádaly různá shromáždění a zasedání studentských rad, aktivně spolupracovaly s dělnickými aktivisty a postupně formulovaly hlavní požadavky. Prioritními požadavky bylo ukončení režimu Jusin a rezignace Čöna.⁴⁰ Studentské iniciativy se tak začaly měnit ve více komplexní a organizované akce. Počet protestujících rostl.

---

³⁴ LEE, Myung-sik. *The History of Democratization Movement in Korea*. Online. Korea Democracy Foundation. 2010. Dostupné z: https://hospitalfield.org.uk/wp-content/uploads/2020/08/The-History-of-Democratization_compressed.pdf#page=10.10. [cit. 2025-03-18].

³⁵ LEE, Myung-sik, 2010., str. 98

³⁶ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 34

³⁷ Ibid., str. 31

³⁸ LEE, Myung-sik, 2010.

³⁹ Ibid., str. 101

⁴⁰ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 40

Dne 2. května protestovalo zhruba deset tisíc studentů Söulské národní univerzity a pouhých třináct dní poté, 15. května, se jich v Söulu shromáždilo přes sto tisíc.⁴¹

Čön a jeho stoupcenci si byli vědomi rostoucího odporu a rozhodli se vypracovat nová opatření. V prvním týdnu května obdržel náčelník rozvědky Kwön Jöngdal (1936-) úkol vypracovat řešení situace a přišel s tzv. národními krizovými protiopatřeními. Jednalo se o plán rozšíření stanného práva napříč provinciemi, rozpuštění Národního shromáždění a vytvoření speciálního orgánu pro řešení krize.⁴² Byl tak ustanoven *Výbor pro národní bezpečnostní opatření*, v jehož čele opět stanul Čön Tuhwan.⁴³

Do poloviny května protesty nabraly na intenzitě, a to zejména dne 15. května, kdy se v ulicích Söulu sešlo více než sto tisíc protestujících. V reakci na to byly za účelem chránění vládních budov do ulic přesunuty vojenské jednotky a obrněná vozidla.⁴⁴ Studenti si byli vědomi hrozícího zákroku armády. Například následující den rozhodla asociace studentských rad zrušit další plánovaný protest v Söulu, přičemž se sešli v prostorách dívčí univerzity Ihwa, aby pouze prodiskutovali další plány.⁴⁵

Protesty probíhaly i mimo hlavní město, byť v menších počtech. V městě Kwangdžu se například stejný den zmíněných söluských protestů sešlo zhruba deset tisíc lidí. K protestujícím se však přidalo více než padesát zaměstnanců Čönnamské univerzity, což bylo poprvé od Dubnové revoluce roku 1960, kdy se profesori a studenti takto otevřeně spojili v boji za demokracii.⁴⁶

Dne 17. května byl realizován jeden z hlavních bodů strategie Národního krizového protiopatření – rozšíření stanného práva na celé území Jižní Koreje.⁴⁷ Je však nutné podotknout,

---

⁴¹ LEE, Myung-sik, 2010., str. 100

⁴² HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 41

⁴³ CUMINGS, Bruce, 2005., 431

⁴⁴ SETH, Michael J., 2016., str. 253

⁴⁵ LEE, Myung-sik, 2010., str. 100

⁴⁶ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 48

⁴⁷ Vyhlášení stanného práva bylo v Jižní Koreji běžnou praxí již od jejího vzniku v roce 1948. Poprvé k tomu došlo krátce po založení republiky a bylo velice běžné také v průběhu korejské války. K jeho vyhlášení došlo rovněž při vojenském puči Pak Čönghuiho v roce 1961 i během jeho následné vlády, stejně jako při převratu Čön Tuhwana a jeho vlády. Historici se obecně na přesném počtu vyhlášení stanného práva neshodují. Někteří dokonce zmiňují zkomplikování situace zavedením tzv. jusin systému, který sám o sobě posunul hranice a pravomoci standartního režimu. Zhruba se však uvádí, že bylo vyhlášeno celkem šestnáctkrát. Viz: *Korea's Dark History of*

že již od října bylo stanné právo vyhlášeno ve všech provinciích kromě ostrova Čedžu. Toto rozhodnutí jasně naznačilo, že požadavky demonstrantů nebudou vyslyšeny.⁴⁸

Následovalo také uzavření univerzit a přísný zákaz dělnických stávek.⁴⁹ Obecně bylo nyní zakázáno účastnit se jakékoliv politické činnosti, proběhlo masové zatýkání tisíce politických vůdců a disidentů a byl rozpuštěn zákonodárný sbor.⁵⁰ Vojenským velitelům byl plán Národního krizového protiopatření předložen téhož dne a byli instruováni ho schválit. Ačkoliv mohl být předložen a schválen pouze na vládním zasedání, Čön si byl vědom toho, že sjednocením celého vojenského vedení a jeho veřejným vyjádřením podpory plánu vystaví značný tlak na prezidenta Čchö.⁵¹

Pozornost vlády byla v tuto dobu zaměřena na město Kwangdžu, což bylo z velké části způsobeno zatčením opozičního politika Kim Tädžunga, který pocházel z provincie Jižní Čölly, ve které se město Kwangdžu nachází. Autoři Hwang, Lee a Jeon uvádí, že hned 17. května bylo preventivně zatčeno dvacet dva osob z Čönnamské a Čosönské univerzity a v prostorách těchto univerzit byla stejného dne rozmístěna 31. pěší divize korejské armády.⁵² Vojáci pronikli do budov a mnohé studenty před zatčením pokopali a zbili.⁵³ Bylo tedy zřejmé, že vláda město Kwangdžu vnímala jako klíčovou oblast, kterou chtěla monitorovat, a připravovala se na případnou eskalaci konfliktu.

1.1 Květen 1980 – Kwangdžu

Závažnost situace se naplno projevila v neděli 18. května, kdy speciální výsadekové jednotky i zásahové jednotky trénované pro potlačení nepokojů obsadily centrum města a provinční úřad vlády.⁵⁴ Násilí vypuklo již brzy ráno, kdy došlo k prvním střetům armády se studenty, kteří se snažili dostat do areálu Univerzity Čönnam. Podle Lee Jae-uiho, autora

---

Martial Law. Online. Asia Media Centre. 4.12.2024 Dostupné také z: <https://www.asiamediacentre.org.nz/korea-s-dark-history-of-martial-law>. [cit. 2025-04-13].

⁴⁸ LEE, Jae-eui. *Kwangju Diary: Beyond Death, Beyond the Darkness of the Age*. UCLA, 1999. ISBN 1-883191-03-3., str. 41

⁴⁹ SETH, Michael J., 2016., str. 253

⁵⁰ CUMINGS, Bruce, 2005., 431

⁵¹ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 50

⁵² HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 53-54

⁵³ LEE, Jae-eui, 1999., str. 41

⁵⁴ *Ibid.*, str. 41

knihy *Kwangju Diary Beyond Death, Beyond the Darkness of the Age*⁵⁵, nebyla většina těchto studentů nijak politicky aktivní – nebyli si vědomi aktuálních politických rozhodnutí a změn – pouze se vydali na univerzitu vyzvednout si své věci.⁵⁶ Většina se tedy do areálu univerzity dostavila zřejmě bez znalostí skutečného průběhu událostí. Někteří se ale scházeli vědomě, protože byli domluveni, že se svolají v případě uzavření univerzity.⁵⁷

Z důvodu nedostatečných zdrojů není zcela jisté, kolik lidí se před univerzitou v daný moment skutečně shromáždilo, ale kolem desáté večer se počet přítomných zvýšil na zhruba sto až dvě stě osob, přičemž se někteří pokoušeli prolomit armádní barikády. Velitel jednotek dav rozháněl pomocí megafonu, ale studenti nepovolili. Naopak v reakci na výzvy rozejít se zahájili protest na mostě, který byl poblíž. Skandovali protivládní slogany volající po ukončení stanného práva, odchodu vojenských jednotek z města či rezignaci Čön Tuhwana.⁵⁸

Vojenské jednotky náhle zahájily ozbrojený a násilný útok na zcela neozbrojený dav. Několik studentů a kolemjdoucích se začalo bránit. Sbírali vše možné z okolí a začali nazpět házet kameny, ničit armádní vozidla a vybavení, ale bez většího úspěchu a účinku.⁵⁹ Vojáci poté začali zatýkat i kolemjdoucí civilisty.⁶⁰

Studenti se rozhodli znovu shromáždít u hlavního nádraží a vydali se cestou k provinčnímu úřadu za neustálého skandování protivládních sloganů. Nakonec se rozhodli zastavit u budovy Katolického centra, kde zahájili další poklidný protest v sedě.⁶¹ V té chvíli

---

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Ibid., str. 42

⁵⁷ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 59

⁵⁸ LEE, Jae-eui, 1999., str. 42

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 60

⁶¹ Kultuře protestů a jejich různým formám se blíže věnuje kapitola knihy *International Handbook of Peace and Reconciliation – Perspectives on Protest in East Asia*. Je třeba vzít v potaz kontext konfuciánského smýšlení, v němž lidé cítí morální právo žádat nápravu, pokud se cítí utlačováni nebo poškozeni. Sedící forma odporu zde slouží jako nenásilný prostředek tlaku na autority. Mezi další časté nenásilné formy protestu patří držení hladovky. Viz: KIM, Hillary Mi-Sung, SCHAUER, Matthew, MENDLEIN, Alyssa, MURATA, Alice, MURATA, Michelle a JONES-ROOY, Andrea. Perspectives on Protest in East Asia. In: MALLEY-MORRISON, Kathleen, MARCURIO, Andrea, TWOSE, Gabriel. *International Handbook of Peace and Reconciliation*. New York: Springer, 2013, s. 263–277. ISBN 978-1-4614-5932-3.

dosáhl počet protestujících přibližně pěti set osob, přičemž dle autora Jae-Eui Leeho⁶² se daný den účastnilo protestu až sedm set lidí.

Také zde došlo ke střetu mezi vojáky a demonstranty a k rozeznání přítomných byl tentokrát použit i slzný plyn.⁶³ Protestující z místa postupně utíkali, ale znovu se seskupili v postranních ulicích. Větší skupina se vydala směrem na *ulici Kūmnam*, kde se opět nahromadilo zhruba pět set lidí. I ti se však dalšímu střetu s vojáky nevyhnuli.⁶⁴ Tento den zemřela i první oběť násilí, kterou byl dvaceti čtyř letý Kim Kjōngčchōl, který byl udeřen do hlavy, s úrazem transportován do nemocnice Červeného kříže v Kwangdžu, kde byl poté následující den ve tři ráno prohlášen za mrtvého.⁶⁵

S blížícím se večerem počet protestujících klesal – mnozí byli odvedeni vojáky a policií, zatímco jiní unikli. Vojáci pokračovali v pronásledování a zatýkání studentů bez ohledu na to, zda se zapojili do demonstrací, či nikoliv.⁶⁶ Nakonec se však protestující museli definitivně rozpustit a demonstrace ukončit, neboť od devíti večer platil zákaz vycházení.⁶⁷

Oficiální zdroje uvádí, že první den nepokojů bylo zatčeno čtyři sta pět osob, z nichž zhruba polovina byli studenti univerzit a zbytek další civilisté. Skutečný počet zadržených a raněných byl však pravděpodobně ještě vyšší.⁶⁸ Tyto události a čísla zadržených a raněných ukázaly, že žádný projev vzdoru a odporu nebude tolerován.

Další den, 19. května nepokoje pokračovaly již od ranních hodin. V knize *Laying claim to the memory of May* vzpomíná Linda S. Lewis, jak se město změnilo. Lidé museli procházet postranními ulicemi, jelikož hlavní ulice byly blokovány vojáky. Byli vystrašení, společně diskutovali a sdíleli své obavy a snažili se najít společnou solidaritu.⁶⁹ Obchody byly postupně uzavírány, doprava téměř ustala a všem projíždějícím byly kontrolovány doklady a identita.

---

⁶² LEE, Jae-eui, 1999.

⁶³ Ibid., str. 43

⁶⁴ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 62

⁶⁵ Ibid., str. 75

⁶⁶ LEE, Jae-eui, 1999., str. 48

⁶⁷ LEWIS, Linda S. *Laying Claim to the Memory of May*. Honolulu: University of Hawai'i Press, 2002. ISBN 0-8248-2479-2., str. 4

⁶⁸ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 77

⁶⁹ LEWIS, Linda S., 2002., str. 7

Zatímco vysoké školy byly uzavřeny, střední školy zůstaly otevřené.⁷⁰ Ty byly zavřeny až následující den.⁷¹

Bylo také rozhodnuto o navýšení vojenských jednotek ve městě. Toto nařízení padlo okolo šesté hodiny ráno, tudíž dlouho před samotným počátkem nepokojů daného dne, což značilo, že armáda s eskalací situace počítala a připravovala se na další potlačení protestů.⁷² Jihokorejská armáda by v případě běžného protestu měla nasadit nejprve pěší jednotky a až následně po stupňování násilí nasadit speciální jednotky. Toto pravidlo však bylo ignorováno a speciální jednotky byly nasazeny již ze samotného počátku.⁷³

Ulice zaplnily tisíce lidí – počet přítomných se odhaduje na zhruba tři až čtyři tisíce lidí – na rozdíl od předchozího dne se ke studentům přidali i obchodníci a zaměstnanci obchodů. Odpor demonstrujících výrazně zesílil. Lidé začali stavět barikády, bránili se železnými trubkami, házeli po vojácích dlažební kostky, mimo jiné i koktejly Molotov.⁷⁴ V důsledku těchto střetů na ulicích hořela auta a byla podpálena i televizní stanice MBC.⁷⁵

Napětí dosáhlo bodu zlomu ve chvíli, kdy zazněly první výstřely do vzduchu, jejichž cílem bylo rozehnat dav a poté se začalo střílet přímo do davu. Daný den se střílelo i do davu před Čönnamskou univerzitou.⁷⁶

Počet raněných neustále stoupal a nemocnice začínaly být zaplněné. Mezi raněnými byli nejen ti, kteří utrpěli pohmožděniný a zlomeniny v důsledku bití obušky, ale také lidé s bodnými ranami způsobenými bajonety.⁷⁷ Mrtvé demonstrující se armáda také aktivně snažila sklidit, což bylo pravděpodobně ve snaze zabránit šíření informací o rozsahu násilí.⁷⁸

V noci z 20. na 21. května byly odpojeny meziměstské telefonní linky, čímž se Kwangdžu ocitlo v izolaci od vnějšího světa. Korejská média o událostech neinformovala širokou veřejnost, prohlásila je za komunistické povstání a snažila se informace udržet před

---

⁷⁰ LEE, Jae-eui, 1999., str. 53

⁷¹ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., 117

⁷² Ibid., str. 82

⁷³ Ibid., str. 118

⁷⁴ Ibid., str. 84

⁷⁵ LEWIS. Linda, S. 2002., str. 7

⁷⁶ Ibid., str. 14

⁷⁷ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022. str. 106

⁷⁸ LEE, Jae-eui, 1999., str. 70

proniknutím do zahraničí. Tohoto bylo možné dosáhnout díky cenzuře.⁷⁹ Více o konkrétních mechanismech korejské cenzury dané doby zmiňují v podkapitole 1.2.

I přes snahy korejské vlády se některé informace k zahraničním zpravodajům dostaly. Například americké velvyslanectví dostávalo pravidelné denní zprávy od místního zpravodajce Davida Millera, předsedy *Americké kulturní služby z Kwangdžu*, a o situaci vědělo více, než se zprvu zdálo. Přesto Spojené státy zachovaly zdrženlivý postoj a do situace aktivně nezasahovaly.⁸⁰ Tento postoj kritizují jak korejští, tak mnozí američtí autoři – například Tim Shorrock značnou část svých publikací věnoval právě americké roli během povstání. Konkrétně píše o tzv. *Cherokee files*, o čtyřech tisících odtajněných dokumentech, které jsou významnými zdroji k analýze úlohy Spojených států v tomto období.⁸¹

Květnové události přispěly k posílení občanské soudržnosti a vzájemné pomoci. Jednou formou této praktické pomoci byla organizovaná akce místních řidičů, zejména taxikářů, která je prezentovaná jako demonstrace oddanosti dělnické třídy. Právě taxikáři a řidiči autobusů se často dostávali do střetů s vojáky či policií během výkonu své profese.⁸² Obyvatelé města rovněž projevovali solidaritu s demonstrujícími prostřednictvím distribuce jídla, na němž se podíleli zejména pouliční a tržní prodejci, ale také ženy v domácnosti.⁸³ Řada žen se dobrovolnickky zapojila v zdravotnických zařízeních, například formou dárcovství krve.⁸⁴

Dne 21. května zástupci občanů začali jednat s provinčním guvernérem, po kterém požadovali veřejnou omluvu, propuštění zajatých a kompletní stažení armády z města. Guvernér nejprve slíbil snahu o naplnění těchto požadavků, ale po poledni násilí zintenzivnilo a jednotky rozmístěné před provinčním úřadem zahájily palbu do přítomného davu.⁸⁵ Eskalace vojenských zásahů vedla k postupnému nárůstu civilních snah na situaci reagovat, a to i prostřednictvím organizovaného odporu.⁸⁶

---

⁷⁹ LEE, Jae-eui, 1999., str. 70

⁸⁰ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 116

⁸¹ *THE SHORROCK FILES*. Online. 2025. [cit. 2025-04-09]. Dostupné z: <https://timshorrock.com/category/gwangju-declassifiedcherokee-files/>

⁸² LEE, Jae-eui, 1999., str. 64

⁸³ *Ibid.*, str. 72

⁸⁴ *Ibid.*, str. 75

⁸⁵ LEWIS, Linda, S., 2002., str. 20-21

⁸⁶ HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 185

S rostoucím odporem občanů se armáda okolo páté odpolední hodiny začala stahovat z centra města, aby přehodnotila svou strategii. Byly zablokovány klíčové přístupové cesty a došlo k izolaci města, jelikož se vláda obávala podnícení demonstrací především v hlavním městě nebo v jiných regionech.⁸⁷ V následujících dnech ve městě panoval klid a násilí bylo omezeno, ale střety s armádou pokračovaly na okraji města.⁸⁸ Lidské milice, které se organizovaně formovaly přechází dva dny, redistribuovaly zbraně a další materiál ponechaný armádou a připravovaly se na její opětovný návrat.⁸⁹

Mezitím také pokračovaly debaty o řešení situace, zejména uvnitř vyjednávacího výboru, jenž demonstrující zastupoval. Zatímco někteří zastávali radikálnější odpor vůči armádě i vládě, jiní zastávali názor toho, že vyjednávání a případné vyhovění požadavkům je jedinou možnou cestou.⁹⁰ Mnozí však ani nesouhlasili s tím, aby výbor jednal jejich jménem. Přestože mezi obyvateli panovala solidarita vzájemného pochopení společně prožité zkušenosti, s postupem času se začaly projevovat rozdíly v názorech na další směřování povstání. I tak se prostory provinčního úřadu staly centrem koordinace občanského úsilí a shromažďování dobrovolníků.⁹¹

V brzkých ranních hodinách dne 26. května začaly armádní jednotky opět postupovat směrem do centra města, s tanky v čele. Oficiálně o tomto postupu však občané ani vyjednávací komise informováni nebyli, čímž armáda získala taktickou převahu. Kromě samotného přesunu vojenských sil byl vytvořen plán útoku na budovu provinčního úřadu následujícího dne 27. května.⁹² Poté, co se vojenské jednotky přiblížily, vyslovily ultimátum okamžité kapitulace. Když se jim nedostalo žádné odpovědi, zahájily palbu.⁹³

Samotná vojenská operace začala již v půl čtvrté ráno, přičemž do půl hodiny se tanky dostaly až k provinčnímu úřadu. Přestože dle vlády armáda postupovala zdrženlivě, při útoku bylo nasazeno těžké dělostřelectvo, tanky i vrtulníky a do davu civilistů bylo stříleno bez jakéhokoliv rozdílu. Lidé byli také mláceni a kopáni, svazováni a zadržováni. Nejednalo se pouze o lidi, kteří se nacházeli v prostorách budovy, ale také o civilisty z okolních budov

---

⁸⁷ Ibid., str. 193-214

⁸⁸ LEWIS, Linda, S., 2002., str. 34

⁸⁹ LEE, Jae-eui, 1999., str. 102

⁹⁰ LEE, Jae-eui, 1999., str. 38

⁹¹ Ibid., str. 41

⁹² HWANG, Sok-Yong, Jae-Eui LEE a Yong-ho JEON, 2022., str. 318

⁹³ LEE, Jae-eui, 1999., str. 146

či obchodů.⁹⁴ Přítomní v budově provinčního úřadu byli postupně zatlačováni a v momentě, kdy vojáci pronikli do budovy, milici začala docházet munice a další odpor se stal nemožným.⁹⁵

1.2 Cenzura se zaměřením na základní rysy a Kwangdžu

Pro pochopení role uchovávaného vizuálního materiálu ve formování paměti události je nezbytné stanovit, jak po skončení události vypadal její oficiální narativ v korejské společnosti. Jelikož Jižní Korea během vlády Čon Tuhwana podléhala přísné cenzuře, bylo zpravodajským agenturám znemožněno reportovat o dění nezávisle a objektivně.⁹⁶ V této části proto přibližuji základní mechanismy cenzury a jejich důsledky pro novináře a zpravodajské agentury.

S cenzurou se korejská média potýkala již za vlády prezidenta I Süngmana a korejské války. Levicová média byla pod antikomunistickou ideologií oslabena a svoboda tisku nebyla zavedena.⁹⁷ Je třeba zmínit, že problematická byla v padesátých letech i americká média. Ta situaci v Koreji zlehčovala s cílem získat podporu své přítomnosti na poloostrově od americké veřejnosti a udržet antikomunistický sentiment. V jejich zájmu tedy bylo zobrazit korejskou vládu a společenskou situaci v dobrém světle.⁹⁸

Prezident Pak Čonghüi také udržoval přísnou kontrolu nad médii a systematicky potlačoval veškerý aktivní nesouhlas mířený proti své osobě, ale média efektivně využíval k budování pozitivní percepce režimu. Mírná, ale stále omezená kritika, byla do určité míry povolena – ale to pouze v případech, kdy mohla sloužit jako nástroj regulace nespokojenosti veřejnosti. Hlavní pozornost tedy byla věnována budování pozitivního vzhledu celého režimu, čehož dociloval důrazem na ekonomický rozvoj vedoucí k prosperování společnosti.⁹⁹

---

⁹⁴ LEWIS, Linda, S. 2002., str. 54

⁹⁵ LEE, Jae-eui, 1999., str. 146

⁹⁶ SHORROCK, Tim. Korea: Stirrings of resistance. Online. *The Progressive*. 1986, vol. 50, no. 2, s. 25-28. Dostupné z: <https://timshorrock.com/wp-content/uploads/stirrings-of-resistance-the-progressive.pdf>. [cit. 2025-03-25].

⁹⁷ YOUM, Kyu Ho. Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea. Online. *Asian Survey*. 1986, vol. 26, no. 8, s. 868-882. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.2307/2644137>. [cit. 2025-03-25].

⁹⁸ ROBINSON, Casey. The Impact of Media on U.S. Policy in Korea from 1945-1950: The Portrayal of Syngman Rhee. Online. *SNU Journal of International Affairs*. 2018, vol. 3, no. 1, s. 97-118. Dostupné z: <https://snujiaorg.wordpress.com/volume-3/>. [cit. 2025-04-21].

⁹⁹ MOON, Seungsook. The Cultural Politics of Remembering Park Chung Hee. Online. *The Asia-Pacific Journal*. 2009, vol. 7, no. 5. Dostupné z: <https://apjif.org/seungsook-moon/3140/article>. [cit. 2025-04-17].

Kontrola vizuálních médií a navádění optimismu ve společnosti se promítlo například i do regulace filmové produkce, která vždy musela obdržet vládní licenci a dodržovat státem schvalované narativy, tudíž se staly efektivním nenápadným nástrojem propagandy posilující legitimitu režimu.¹⁰⁰

Změny s nástupem Čöna k moci znamenaly okamžité odstranění až sedmi set reportérů a editorů a snížení počtu novinových agentur.¹⁰¹ Dále také došlo ke zrušení sto sedmdesáti dvou periodik, uzavření šesti set sedmnácti vydavatelských společností a sloučení všech tiskáren.¹⁰² Důležitou změnou bylo přijetí Novinového zákona roku 1980, který ministerstvu kultury udělil pravomoc rušit registrace jakýchkoliv publikací dle míry přestupku, kterou určovalo samo ministerstvo.¹⁰³ Ministerstvo určovalo také, jak by se o jednotlivých událostech mělo psát nebo počet stran, které mohly být vytištěny. Dalším nástrojem cenzury byla policejní kontrola – kromě Národní zpravodajské služby na média dohlížela také státní policie a Velitelství vojenské bezpečnosti.¹⁰⁴ Probíhalo bezdůvodné zatýkání básníků, umělců, spisovatelů a dalších tvůrců, zejména pod záminkou konfiskace děl zobrazujících život obyčejných lidí z nižších tříd.¹⁰⁵

Jednou z méně zjevných metod, jimiž Čön Tuhwan kontroloval veřejné mínění, bylo selektivní jmenování vedení mediálních agentur, čímž si zajišťoval loajalitu vůči režimu.¹⁰⁶ Tyto praktiky rychle vedly ke korupci, jelikož vedoucí pozice byly obsazovány výměnou za úplatky či příslib politických funkcí. Pokud tyto praktiky nebyly účinné, následovalo

---

¹⁰⁰ PAQUET, Darcy. *New Korean cinema: breaking the waves*. Columbia University Press, 2009. ISBN 978-1-906660-25-3., s. 44-60

¹⁰¹ AMBROSE, Emily. *What Seoul Saw, What Gwangju Knew: Journalism and Censorship During the Gwangju Pro-Democracy Movement*. Online, Honors project. Bowling Green (Ohio): Bowling Green State University, 2020. Dostupné z: <https://scholarworks.bgsu.edu/honorsprojects/479/>. [cit. 2024-12-16].

¹⁰² LEE, Jung Joon. *Shooting for change: Korean photography after the war*. Durham: Duke University Press, 2024. ISBN 978-1-4780-2599-3.str. 104-105

¹⁰³ LEE, Jae-kyoung. Press Freedom and Democratization: South Korea's Experience and Some Lessons. Online. *Gazette*. 1997, vol. 59, no. 2, s. 135-149. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0016549297059002004> [cit. 2025-04-21].

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ SHORROCK, Tim, 1986.

¹⁰⁶ LEE, Jae-kyoung, 1997.

odstraňování z pozic a zatýkání.¹⁰⁷ Mediální agentury se postupně staly úzce spojenými s vládou a národní ekonomikou, což akorát více vyvracelo demokratické principy. Vlastníky většiny novin se staly velké průmyslové firmy, což je stavělo do dominantní ekonomické pozice. Korejská společnost tak byla ovládána neformálními vztahy mezi elitami a privilegovanými skupinami na základě vzájemných výhod. Často byly tyto vztahy posíleny již existujícími regionálními, rodinnými či akademickými spojitostmi.¹⁰⁸ Mnoho občanů poté dané agentury přímo vnímalo jako vládní zřízení.¹⁰⁹

Tento izolovaný systém posilovala uzavřenost médií od externího vlivu, jelikož zahraniční vlastnictví mediálních společností bylo zakázáno.¹¹⁰ Osoby bez korejského občanství a trvalého rezidenství nemohly společnosti reprezentovat ani nic publikovat. Omezený přístup k externím zdrojům a názorům stejně jako dominance domácích agentur spjatých s vládou tak usnadňovaly manipulaci veřejným míněním.¹¹¹

Zvlášť přísné restrikce se týkaly událostí, které mohly ohrozit ideologii režimu. Velkým tabu se staly právě informace o Kwangdžu. Vládě šlo především o minimalizaci dopadů povstání a o utajení rozsahu násilí při jeho potlačení. Situace byla využita propagandisticky a byla prezentována jako levicové povstání příznivců Severní Koreje¹¹²

V následující letech byla jakákoliv zmínka o událostech zakázána. Pokud se o nich však hovořilo či výjimečně psalo, bylo na ně referováno v souladu s propagandou. Až do demokratizace roku 1987 se v článcích neobjevilo jiné označení než *Kwangdžu satchä* (incident Kwangdžu), což odráželo snahu vlády prezentovat události jako ojedinělé, izolované, lokální nepokoje, spíše než politicky motivované povstání nespokojeného lidu. Teprve po demokratizaci se začalo užívat alternativních výrazů, například *Kwangdžu mundže* či *sagön* (Kwangdžu problém či otázka, událost), které značí odklon od původních narážek na to,

---

¹⁰⁷ HEUVEL, Jon Vanden a DENNIS, Everette E. South Korea. *The Unfolding Lotus: East Asia's Changing Media*. New York: Freedom Forum Media Studies Center, 1993, str. 10

¹⁰⁸ SA, Eun Suk. The Press and Democracy in South Korea – A Survey of Print Journalists' Opinions. Online. *Asian Social Science*. 2006, vol. 5, no. 6, s. 19–39 Dostupné z: <https://doi.org/10.5539/ass.v5n6p19> [cit. 2025-04-21]

¹⁰⁹ HEUVEL, Jon Vanden a Everette E. DENNIS, 1993., str. 10

¹¹⁰ Ibid., str. 12

¹¹¹ YOUM, Kyu Ho, 1986.

¹¹² KONG, Vivian. The Past and Present of Cultural Censorship in South Korea: Minjung Art During and After the Gwangju Uprising. Online. *GW Undergraduate Review*. 2021, vol. 4, s. 41-50. Dostupné z: [https://doi.org/https://doi.org/10.4079/2578-9201.4\(2021\).08](https://doi.org/https://doi.org/10.4079/2578-9201.4(2021).08). [cit. 2025-04-21]

že se jednalo o občanské nepokoje, což by mohlo být vnímáno jako nesoucí negativní zabarvení. Termín *sagŏn* (událost) může být vnímán jako neutrální, zatímco *mundže* bychom mohli interpretovat jako vyzívající ke kritickému hodnocení a zpětnému řešení události. Problémem zůstává, že všechna tato označení mohou být vnímána subjektivně. V současném diskurzu se tedy často užívá termín *5·18*, ze zmíněných asi nejvíce neutrální, odkazující na datum počátku povstání dle korejského zápisu data. Oproti evropskému zápisu se první uvádí rok, následně měsíc, a jako poslední den. Tudiž označení *5·18* odkazuje na události 18. května.¹¹³

Největšími mediálními agenturami, které působily uvnitř města, byly *Čŏnnam Mäil Sinmun* a *Čŏnnam Mäil Ilbo*. V důsledku Čŏn Tuhwanových změn byly sloučeny do jedné agentury – *Kwangdžu Ilbo*.¹¹⁴ Noviny však působily pouze do 19. května, poté byly uzavřeny a veškerá jejich činnost byla formálně zakázána.¹¹⁵ Reportéři *Čŏnnam Mäil Sinmun* v reakci dva dny poté vydali společný rezignační dopis, v němž odsoudili násilí a průběh události. Vyjádřili v něm taktéž frustraci nad tím, že o událostech nemohou informovat, a proto symbolicky odkládají svá pera a podávají rezignaci.¹¹⁶

1.3 Vyšetřování událostí května 1980

Na závěr kapitoly věnuji sekci zpětnému vyšetřování událostí. Vyšetřování bylo sice započato již za administrativy No Tchäua (v úřadu 1988-1993), ale k žádné reálné konfrontaci minulosti nedošlo. Vláda sice veřejně prohlásila, že v roce 1980 nešlo o komunistické povstání,

---

¹¹³ KIM, Jongčchöl; ČCHÖ, Ŭndžöng a PAK, Ŭikjöng. *Simmunsasöre natchanan 5·18 tamnonüi*

pjŏnhwajangssangkkwa tonghak. (Changes and Dynamics of the 5·18 Discourses in Newspaper Editorials).

Online. *Munhwawa čŏngčchi*. 2022, roč. 9, č. 3, s. 299-337. Dostupné

z: <https://doi.org/10.22539/culpol.2022.9.3.299>. [cit. 2025-04-21].

¹¹⁴ 『Čŏnnam Mäil』 (Noviny Čŏnnam). Online. In: *Tidžitchölkwangdžumunhwadädžön*. Dostupné z:

<https://gwangju.grandculture.net/gwangju/bukgu/toc/GC60004204> [cit. 2025-04-11].

¹¹⁵ *Oilpchal čüngmjöngsadžinkwan (The Two Photojournalists: the witnesses of 5·18 Gwangju)* [Dokument]

Online. Režie PAK, Ŭndžu. Jižní Korea: TBS Seoul Media Foundation, 2022. Dostupné z:

https://filmfreeway.com/TheTwoPhotojournalists_518Gwangju2022. [cit. 2025-04-11], (1:27:11-1:27:19).

¹¹⁶ I, Čöngghan. *Pakbarüi hädžik öllonindüri hanguk öllone töndžinün čöön*. (Rada šedovlasých bývalých novinářů korejským médiím) Online. In: *Midičönül*. 3.9.2018. Dostupné

z: <https://www.mediatoday.co.kr/news/articleView.html?idxno=144331>. [cit. 2025-03-25].

ale za násilný zásah se neomluvila a neoznačila žádného hlavního viníka, který by měl nést zodpovědnost.¹¹⁷

Rodinám obětí byla poskytnuta finanční kompenzace a v červenci roku 1990 byl Národním shromážděním přijat tzv. zákon o kompenzaci Kwangdžu. Opomíjel však veškeré zmínky o povaze událostí a neadresoval jejich řešení, což značí, že se jednalo spíše o politické rozhodnutí snažící se o nalezení rychlého řešení, které by danou záležitost uzavřelo. Přijetí zákona vyvolalo různé reakce – některé organizace a jednotlivci finanční kompenzaci přivítali, ale následně čelili morální kritice ze stran jiných zasažených jedinců. Mnozí totiž zastávali názor, že je nesprávné přijímat jakoukoliv formu kompenzace od vlády, když zatím nedošlo k odhalení skutečností týkajících se povstání a nadále trvali na požadavku zahájení vyšetřování a potrestání viníků. Kromě požadavku na potrestání viníků požadovaly organizace sdružující rodiny obětí a zasažené jednotlivce také obnovení cti obětí, reparace a organizaci pamětních projektů. Finanční kompenzace sice představovala značnou formu podpory, ale mnozí se s událostmi nadále chtěli vypořádat jak na právní, tak emoční úrovni. Osobní trauma tehdy nebylo reflektováno a bylo nadále ignorováno.¹¹⁸

Ohledně adresování situace byl opatrný i první civilní prezident Kim Jöngsam (v úřadu 1993-1998) a situace se začala více řešit až v roce 1995, kdy byl uveřejněn fakt, že No Tchäu během své vlády nashromáždil značný fond složený z peněz velkých podniků, které byly poskytovány ve formě darů ve snaze zajistit si výhody ze strany vlády.¹¹⁹ Nakonec se přiznal a v listopadu téhož roku byl zatčen.¹²⁰ Z úplatkářství byl obviněn i Čön Tuhwan, který byl zatčen na začátku prosince. Tímto bylo započato hlubší vyšetřování incidentů

---

¹¹⁷ HEO, Uk. *South Korea since 1980*. Online. New York: Cambridge University Press, 2010. ISBN 978-0-521-74353-2. Dostupné z: https://search-ebshost-com.ezproxy.is.cuni.cz/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=e00xww&AN=344665&lang=cs&site=ehost-live&scope=site&ebv=EB&ppid=pp_iii. [cit. 2023-03-28]., str. 45-48

¹¹⁸ AHN, Jong-cheol. The Significance of Settling the Past of the December 12 Coup and the May 18 Gwangju Uprising. Online. *Korea Journal*. 2002, vol. 42, no. 3, s. 112-138. Dostupné z: https://www.ekoreajournal.net/issue/view_pop3212.html. [cit. 2025-05-07].

¹¹⁹ KIM, Sunhyuck. State and Civil Society in South Korea's Democratic Consolidation: Is the Battle Really over? Online. *Asian survey*. 1997, vol. 37, no. 12, s. 1135–1144. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.2307/2645762>. [cit. 2023-03-28].

¹²⁰ Došlo mimo jiné i k pozatýkání velkých jmen korejského byznysu, např. předsedy společnosti Samsöng, či automobilky Täu., viz: HEO, Uk. 2010, str. 48

minulého režimu, kdy byli oba obviněni ze vzpoury a velezrady ve spojení s převzetím moci v květnu roku 1980.¹²¹

Soudní řízení s bývalými prezidenty tedy začalo v prosinci roku 1995 a pokračovalo po dobu téměř sedmi měsíců. O uložení trestu bylo rozhodnuto v srpnu roku 1996. Soud shledal oba vinnými ve všech bodech obžaloby. No Tchäu byl odsouzen ke dvaceti dvou a půl rokům trestu odnětí svobody a uhrazení tří set padesáti pěti milionů dolarů a Čön Tuhwan dokonce k trestu smrti a náhradě újmy ve výši dvou set osmdesáti tří dolarů.¹²²

Kontroverzní však nadále zůstávalo to, že nedošlo k řádnému řešení povstání v Kwangdžu. Soud prohlásil, že neexistuje dostatek důkazů k určení, koho odsoudit za vraždu, respektive koho odsoudit za nařízení zahájení palby na demonstranty, tudíž nelze dojít k finálnímu rozsudku. Samotné prvotní rozhodnutí bylo následně odvoláno a tresty obou obviněných sníženy – trest Čön Tuhwana na doživotí a No Tchäua na sedmáct let.¹²³ V roce 1997 se však následně Kim Jöngsam a Kim Tädžung rozhodli oběma udělit milost.¹²⁴

Přestože tehdejší povstání neznamenal okamžitou politickou změnu, v jihokorejském veřejném diskurzu je vnímáno jako klíčový moment v boji za demokracii. Zpětně je důkazem autoritářských praktik Čönova režimu, ale jelikož byly tehdejší zprávy o dění cenzurovány, jeho bezprostřední dopad byl omezen.¹²⁵ A ačkoli se zpětně podařilo dosáhnout právního vyrovnání, soudní procesy mnohým nepřinesly řádné uspokojení. Z tohoto důvodu považují studium kulturních forem zaznamenávajících události za velice významné. Představují prostředek, skrze který lze události uchovat, zpětně prožívat a reflektovat. Této problematice se budu blíže věnovat v následující kapitole.

---

¹²¹ HEO, Uk. 2010, str. 48

¹²² Ibid., str. 49

¹²³ HEO, Uk. 2010, str. 49

¹²⁴ Rozhodnutí padlo v období, kdy byl Kim Jöngsam stále prezidentem, ale Kim Tädžung již zvolený jeho následovníkem. Společně s bývalými prezidenty byli omilostněni i dvacet tři dalších vládních úředníků, kteří byli odsouzeni zejména ve spojení s vládní korupcí. Rozhodnutí se stalo kontroverzním, ale Asociace rodin obětí Kwangdžu se vyjádřila, že rozhodnutí podporuje. Viz: POLLACK, Andrew. *New Korean Leader Agrees to Pardon of 2 Ex-Dictators*. Online. The New York Times. 21.12.1997. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1997/12/21/world/new-korean-leader-agrees-to-pardon-of-2-ex-dictators.html>. [cit. 2025-04-13].

¹²⁵ Více informací k mechanismu cenzury dané doby uvádím v kapitole čtvrté.

2 Kulturní paměť

Tato kapitola definuje kulturní paměť a její roli v uchovávání a zprostředkovávání minulosti. Nastíní základní teoretický rámec a vysvětlí, jakým způsobem je relevantní pro interpretaci historických událostí a utváření osobní i národní identity. Dále uvede, jaké postavení má fotografie v kulturní paměti a historiografii s uvedenými konkrétními příklady vztahující se k událostem v Kwangdžu.

Teorii kulturní paměti formuloval německý akademik, egyptolog a religionista Jan Assmann v díle *Cultural memory and early civilization*.¹²⁶, kde teorii aplikoval především na starověké civilizace. Posléze byla rozvinuta Aleidou Assmannovou, také kulturní antropoložkou a vystudovanou egyptoložkou, která teorii rozpracovala i v kontextu moderní Evropy i v souvislosti s mechanismy zapomínání.

Koncept kulturní paměti vychází z předpokladu, že prvky kolektivních vzpomínek sdílených určitou skupinou lidí, formují jejich identitu a sociální soudružnost. Teorie tvrdí, že se nejedná pouze o shluk minulých událostí, ale o dynamickou sílu, která ovlivňuje, jak společnosti vnímají samy sebe a svou historii. Zkoumá, jakým způsobem se paměť institucionalizuje prostřednictvím kulturních „předmětů“, mezi které patří například rituály, tance, mýty, šperky, malby a jiné umělecké či symbolické projevy¹²⁷

Základy teorie kulturní paměti položil francouzský sociolog Maurice Halbwachs. Ten tvrdil, že paměť je ze své podstaty společenská a utvářena participací v socializačním procesu.¹²⁸ Individuální vzpomínky vznikají tedy skrze sdílené kolektivní zkušenosti a vnímání minulosti onou skupinou je rozprostřeno mezi její členy. „*Paměť člověku umožňuje postupně dobýt svou individuální minulost, podobně jako historie umožňuje společenské skupině dobýt svou minulost kolektivní*“¹²⁹

V knize *Kultura a paměť*¹³⁰, která je ústředím dílem popisující teorii kulturní paměti, Jan Assmann na myšlenky Halbwachse odkazuje, ale zároveň je kritizuje a rozvíjí.

---

¹²⁶ ASSMANN, Jan. *Cultural memory and early civilization: writing, remembrance, and political imagination*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. ISBN 978-0-521-18802-9

¹²⁷ Ibid., str.37

¹²⁸ LEROUX, Robert a MARCEL, Jean-Christophe (ed.). *The Anthem Companion to Maurice Halbwachs*. Anthem Press, 2021. ISBN 978-1-78527-680-4.str. 5-7

¹²⁹ VERNANT, Jean-Pierre. Mythe et pensée chez les Grecs. Études de psychologie historique. In: LE GOFF, Jacques. *Paměť a dějiny*. Překlad Irena Kozelská. Praha: Argo, 2007, str. 78

¹³⁰ ASSMANN, Jan. 2001.

Například mu vyčítá nepřesnost pojmů či skutečnost, že teorii nerozvíjí za hranici analýzy, která je budována pouze v rovině socio-psychologické a opomíjí kulturu.¹³¹

Je však nutné vyzdvihnout, že Halbwachs ani Assmann nevyklučují silně individuální prožívání a interpretaci paměti. Naopak oba zdůrazňují, že individuální jsou spíše emoce, které prožíváme a kterými situaci vnímáme, ale naše vzpomínky mají kořeny v konkrétních skupinách, do kterých patříme.¹³²

2.1 Paměť vs. historie

Na začátek si vymežíme a rozlišíme samotné pojmy paměti a historie. Jan Assmann uvádí, že jedním z rozdílů je jedinečnost. Historie se formuje do jednolitého rámce, který vynechává období beze změn. Paměti jsou od sebe naopak velmi různorodé a individuální a snaží se předložit celistvý obraz minulosti zahrnující vše. Paměť nemůže být historií, jelikož neexistuje jedna sdílená paměť. Každý národ, každá společnost si i v rámci společně prožívané historie buduje své individuální paměti.¹³³

Taktéž historik Pierre Nora rozlišuje paměť a historii, a to například ve svém článku *Mezi pamětí a historií: problematika míst*.¹³⁴ Hlavním rozdílem pro něj je, že paměť je něčím, co neustále proniká do přítomnosti, kdežto historie je pouze čistým nekompletním přepracováním již uplynulých událostí – zaměřuje se pouze na konkrétní fakta přetrvávající v čase. Nora dokonce říká, že historie stojí proti paměti v rozporu a snaží se ji ničit. Naznačuje tím, že historie paměti ubírá prožité zkušenosti a pohlcuje její individualitu.¹³⁵ „*Vše, co dnes nazýváme pamětí, tedy nenáleží paměti, ale již historii. Vše, co nazýváme vzplanutím paměti, je dokonáním jejího zmizení v ohni historie. Potřeba paměti je potřebou historie.*“¹³⁶

Pohled Nory na vztah a rozpor paměti a historie je blíže uveden v podkapitole 2.3 Kulturní paměť a identita. Na základě názorů Jana Assmanna i Pierra Nory lze konstatovat, že paměť a historie jsou odlišnými pojmy, které jsou a vždy budou úzce provázané a navzájem srovnávané. Zjednodušeně by se dalo říct, že historie je více objektivní a kritická na rozdíl

---

¹³¹ Ibid., str. 31

¹³² Ibid., str. 23

¹³³ Ibid., str. 28-30

¹³⁴ NORA, Pierre. Mezi pamětí a historií: problematika míst. Online. *Cahiers du cefres*. 2012, č. 13, s. 8-18. Dostupné z: https://www.cefres.cz/IMG/pdf/nora_1998_mezi_pameti_historii.pdf [cit. 2025-04-21].

¹³⁵ Ibid., str. 8-9

¹³⁶ Ibid. Str. 11

od paměti, která je subjektivnější a formovaná kolektivní zkušeností. V následujících podkapitolách zkoumám, do jaké míry je paměť komplexní, jakými způsoby se oproti historii předává v čase a jak může být s historií provázána.

2.2 Komunikativní a kulturní paměť

Assmann rozlišuje dvě základní formy paměti – komunikativní a kulturní. Komunikativní paměti rozumíme formy sdílené paměti, které vznikají výhradně prostřednictvím každodenní komunikace. Jedná se o paměť formovanou historickým bádáním, které není založeno na písemných či jiných fyzických podkladech, ale předáváním zkušeností a vzpomínek. Můžeme si pod tím představit generační paměť, která je předmětem orální historie.¹³⁷

Komunikativní paměť je z tohoto důvodu charakteristická svou relativně krátkodobou povahou, obvykle trvající zhruba osmdesát až sto let.¹³⁸ Postrádá pevné záchytné body, které by ji mohly dlouhodobě spojit s minulostí. Jakožto živoucí vzpomínka nemůže přežívat navždy a je postupně nahrazována kulturní pamětí, tedy institucionalizovaným oficiálním výkladem dějin.

Kulturní paměť se totiž opírá o klíčové historické události a je jejich prostřednictvím spíše uměle konstruována, než aby se vytvářela přirozeně. Vzpomínky na tyto události jsou zachycovány symbolicky prostřednictvím kulturních předmětů, a to i ve společnostech, kde písmo není součástí běžné praxe a nejedná se tak o písemné dokumenty.¹³⁹

Dle mého názoru se zde nemusí jednat přímo o společnosti, které neznají písmo, ale i o společnosti, které byly nebo jsou silně cenzurované. Písemné dokumenty sice mohou existovat, ale bývají nespolehlivé – zfalšované, upravované v zájmu mocných a vládnoucích skupin, utajované či likvidované.

Mezi kulturní předměty, které paměť utváří, patří například rituály, tance, mýty, oděvy, šperky, tetování, malby, památníky, ale i třeba krajina.¹⁴⁰ Podle Assmanna má kulturní paměť vždy své specifické nositele, mezi něž patří např. šamani, ale také učenci, umělci, spisovatelé

---

¹³⁷ ŠUBRT, Jiří a PFEIFEROVÁ, Štěpánka. Kolektivní paměť jako předmět historicko-sociologického bádání. Online. *Historická sociologie*. 2017, roč. 2010, č. 1, s. 9-29. ISSN 1804-0616. [cit. 2025-03-02]. Dostupné z: <https://doi.org/10.14712/23363525.2017.62>.

¹³⁸ ASSMANN, Jan. 2011., str.41

¹³⁹ Ibid., str. 37

¹⁴⁰ ASSMANN, Jan. 2011., str. 37

a mnozí další.¹⁴¹ Kulturní paměť se tedy stává kolektivně sdílenou objektivizovanou ustálenou minulostí a není vázána na konkrétní generace.

2.3 Kulturní paměť a identita

Jelikož se kulturní paměť stává sdíleným, objektivizovaným vnímáním minulosti určité komunity, hraje klíčovou roli při utváření identity této komunity. Funguje jakožto kolektivní mechanismus vzpomínání. Zachovává souhrn jejích zkušeností a znalostí a zároveň vymezuje, co ke komunitě přísluší a co nikoliv.¹⁴² Jak již víme, samotná kulturní paměť se utváří teprve participací jednotlivce v dané skupině. Jednotlivci tudíž získávají identitu pouze díky své roli v celku, který zase naopak vzniká až ze vzájemného působení jednotlivců.¹⁴³ Následné rituální opakování uplynulých událostí poté zajišťuje identitu a soudržnost skupiny v prostoru a čase.¹⁴⁴ Pod tímto rituálním opakováním událostí si nemusíme představovat pouze vyloženě tradiční rituální praktiky. V moderní době mohou nabírat podobu například připomínkových akcí a jiných.

Podobný postoj, který zdůrazňuje význam paměti v utváření identity, zastává i Pierre Nora. Paměť vidí jako neustále přítomné pouto s minulostí, které nám pomáhá propojit identity napříč generacemi. Toto pouto je základem naší sociální existence a ponechává prostor pro její neustálou aktualizaci v závislosti na participaci členů společnosti.¹⁴⁵

V článku *Mezi pamětí a historií* Nora tvrdí, že došlo k nahrazení paměti, kterou nazývá původní a která byla ve své podstatě psychologická, spontánní a subjektivní. Tato paměť „(...) dnes utekla do gesta a zvyku, do povolání, v nichž se předávají znalosti mlčení, do tělesného vědění, impregnovaných vzpomínek a vědění reflexivního.“¹⁴⁶ Což bychom mohli interpretovat tak, že paměť v dnešní době nelze definovat jakožto pouhé vzpomínky, ale spíše jako komplexní shluk našich individuálních (např. gesta a zvyky) i kolektivních identit (např. povolání) v rámci komunit. Nová paměť tedy není již jednoduše prožívána, ale je včleněna do všech různých aspektů našeho života.¹⁴⁷

---

¹⁴¹ Ibid., str.39

¹⁴² ŠUBRT, Jiří a PFEIFEROVÁ, Štěpánka. 2010., str. 54

¹⁴³ ASSMANN, Jan. 2011., str. 112

¹⁴⁴ Ibid., str. 42

¹⁴⁵ NORA, Pierre, 2012., str. 8-9

¹⁴⁶ Ibid., str. 11

¹⁴⁷ NORA, Pierre, 2012., str. 8-9

Šubrt a Pfeiferová ve své studii *Kolektivní paměť jako předmět historicko-sociologického bádání*¹⁴⁸ popisují způsob jakým se historik stává zprostředkovatelem náhledu do minulosti, čímž se snaží předejít jejímu úplnému zapomnění. Člověk je minulostí uchvácen a touží ji archivovat.¹⁴⁹ Dle Nory je nutné shromažďovat inventář míst, do nichž se paměť převtětila. Těmito *místy paměti*¹⁵⁰ jsou například svátky, státní znaky, památníky, slavnosti, rituály, hřbitovy, muzea a další.¹⁵¹ Dostáváme se tedy opět k oněm kulturním artefaktům, které rozvíjí Jan Assmann. Kulturní artefakty se stávají jakousi schránkou, do které se paměť může uložit v momentě, když přestává být prožívána.¹⁵² Konkrétně třeba když zanikne její původní prostředí či uplyne dlouhá doba od jejího vzniku. Tato místa paměti tak zprostředkovávají neustálé dynamické propojení historie a paměti a navzájem nám pomáhají je interpretovat.

Úsilí o uchování minulosti a její reprezentaci skrze kulturní artefakty se v případě Kwangdžu stalo o to důležitější. Lze ji interpretovat jako snahu o zpětné uznání historického dění, a to zejména z důvodů tehdejšího potlačování a zamlčování. Cenzura dané doby a zkreslování pravdy vytvořily oficiální historický narativ, který incident redukoval na politickou propagandu a zanedbal odškodnění zasažených jednotlivců i korejského národa. Občané museli neustále usilovat o zachování komplexního souboru informací, který s odstupem umožnil pravdu odhalit a vypořádat se s ní. Uchování historické paměti se tedy stalo nejen nástrojem boje proti tehdejším mocenským strukturám, ale zpětného formování názorů a národní identity.¹⁵³

Aby trauma v době cenzury neupadlo v zapomnění, občané ihned v roce 1980 začali hledat způsoby uchování a připomínání historických událostí. Jednou z prvních forem reprezentace bylo publikování připomínkové básně autora Kim Čuntäho v místních novinách *Čönnam Mäil Sinmun*.¹⁵⁴ Nesla název *Aa Kwangdžujö, urinaraüi sibdžakajö!* neboli

---

¹⁴⁸ ŠUBRT, Jiří a PFEIFEROVÁ, Štěpánka. 2010.

¹⁴⁹ Ibid., str.21

¹⁵⁰ Místa paměti – lieux de mémoire.

¹⁵¹ NORA, Pierre, 2012., str. 10

¹⁵² ŠUBRT, Jiří a PFEIFEROVÁ, Štěpánka. 2010., str. 21

¹⁵³ IN, Sup Han. Kwangju and beyond: Coping with past State Atrocities in South Korea. Online. *Human Rights Quarterly*. 2005, vol. 27, no. 3, s. 998-1045. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20069818>. [cit. 2025-04-09].

¹⁵⁴ PAK, SönuK. 5.18 I Kiröollin pulmjörüi si <Aa Kwangdžujö, urinaraüi sipdžakajö!> (Nesmrtelná báseň, kterou přinesl 18. květen „Ach Kwangdžu, kříži naší země!“). Online. Opchün akchaibü. 8.11.2017. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/contents/view/185>. [cit. 2025-04-09].

*Ach Kwangdžu, kříží naši zemi*¹⁵⁵ a byla publikována již 1. června. Byť byla zkrácena cenzurou, díky zahraničním agenturám do světa pronikla ve své kompletní verzi.¹⁵⁶

Dalšími kulturními produkty, které reflektovaly a uctivě připomínaly minulost byly hudební skladby a symfonie, které se staly aktivní součástí připomínkových akcí či demonstračních pochodů.¹⁵⁷ Květen 1980 se stal námětem divadelních¹⁵⁸ či filmových zpracování, která přináší nové snahy o náhled do minulosti. Autor Seung Cheol Lee význam historických filmů zdůrazňuje a tvrdí, že připomínáním událostí Kwangdžu vytváří nové vztahy k traumatickým zkušenostem a pomáhá je zpracovat a začlenit do obecně přijímaného narativu.¹⁵⁹

Lze konstatovat, že se umění stalo významným nástrojem připomínání si událostí a politického protestu, a to v mnoha různorodých formách. Umělce, kteří chtěli dát prostor reprezentaci běžných pracujících lidí a ve svém umění odmítali autoritářský útlak a vyjadřovali ideu liberalizace, označujeme jako umělce hnutí *mindžung*.¹⁶⁰ V rámci této skupiny umělců vznikala rozmanitá díla – od maleb a transparentů po různorodé instalace moderní doby.¹⁶¹ Za jednu z nejvýznamnějších forem reprezentace odporu proti státnímu násilí byly organizací

---

¹⁵⁵ Sibdžaka v tomto kontextu odkazuje přímo na kříž křesťanský.

¹⁵⁶ PAK, Sönu. *5.18 I Kiröollin pulmjörüi si <Aa Kwangdžujö, urinaraüi sipdžakajö!> (Nesmrtelná báseň, kterou přinesl 18. květen „Ach Kwangdžu, kříží naši zemi!“)*. Online. Opchün akchaibü. 8.11.2017. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/contents/view/185>. [cit. 2025-04-09].

¹⁵⁷ Stálá výstava. *Kwangdžu: 5•18 mindžugwaundong kirokkwan (Archiv demokratického hnutí 5•18)*, 2024.

¹⁵⁸ Významným autorem divadelní tvorby byl Pak Hjosön, který se aktivně angažoval na kulturní scéně v Kwangdžu již od sedmdesátých let, během povstání byl velice aktivní v občanské činnosti a po jeho skončení za to byl trestně stíhán. Jedna z jeho divadelních her s názvem *Morankkot* (Pivoňka), o ženském traumatu během povstání, byla dokonce hrána i na turné po USA a Kanadě. Viz: Stálá výstava. *Kwangdžu: 5•18 mindžugwaundong kirokkwan (Archiv demokratického hnutí 5•18)*, 2024.

¹⁵⁹ LEE, Seung Cheol. Building the Post-Traumatic Nation: Mourning and Melancholia in Korean Films about the Gwangju Massacre. Online. *Korea Journal*. 2021, vol. 61, no. 1, s. 219-243. Dostupné z: <https://doi.org/10.25024/kj.2021.61.1.219>. [cit. 2025-04-17].

¹⁶⁰ Termínem *mindžung* označujeme sociálně politické hnutí, které vzniklo v souvislosti s protesty proti přetrvávajícím autoritářským režimům. Název se skládá ze znaků 民 (min = lid) a 衆 (džung = skupina), čímž označuje rozsáhlé vrstvy obyvatel a obyčejné lidi.

¹⁶¹ KONG, Vivian, 2021.

Kwangdžu bienále označeny dřevoryty a dřevotisky.¹⁶² Hlavní motivací těchto uměleckých výtvorů bylo zejména zdůraznění nevyslyšeného svědectví těch, kteří byli přímými pozorovateli násilí ze strany státu či přímo zasaženými občany. Snažili se však také o dosažení kompenzace a spravedlnosti i mimo právní rovinu.¹⁶³

2.4 Kulturní paměť a vzpomínání/truchlení

Uchováním minulosti v kulturních artefaktech vytváříme způsob, jak se s minulostí propojit a připomenout si zesnulé oběti i uplynulé tragédie. Jan Assmann výslovně říká, že tvrzení „*mrtví nemizí navždy, ale budou nadále přežívat v našich myšlenkách*“ ve skutečnosti odkazuje na aktivní proces znovuožívání, který je realizovatelný pouze díky přetrvávající touze skupiny uchovat zemřelé členy komunity jako součást přítomnosti. Vzpomínky představují emoční vazby, které vědomě odkazují na minulost a překračují hranici mezi životem a smrtí. Právě tyto aspekty charakterizují kulturní paměť a posouvají ji daleko za rámec pouhé tradice.¹⁶⁴

Kulturní paměť nejenže uchovává samotné vzpomínky na zesnulé, ale také jejich role ve společnosti. Smrtí dotyčný fyzicky zaniká, ale nezaniká jeho identita ani společenská role. Antropolog Meyer Fortes v kapitole *Pietas in Ancestor Worship*¹⁶⁵ tento princip ilustroval na příkladu vztahu otce a syna. Smrt otce automaticky neznamená zánik otcovství – naopak, vyzdvihuje jeho význam nad běžné životní závazky a nutí syny tuto proměnu přijmout jakožto morální nutnost, se kterou se mohou vyrovnat právě skrze vybrané rituály, kterými se z otce stane předek a upevní se tak vazby mezi generacemi.¹⁶⁶ Vzpomínání na zemřelé a jejich připomínání je tedy klíčové pro utváření základních univerzálních struktur lidské zkušenosti.

Při připomínání si událostí bývá často věnována zvláštní pozornost konkrétním obětem a jejich truchlení. Nicméně v případě historických událostí, které nebyly oficiálně dokumentovány a podléhaly silné cenzuře, bývá běžné, že identity a jména mrtvých osob

---

¹⁶² CHANG, Dong-woo. 'Spring of Democracy' exhibition highlights records, emotions of Gwangju uprising. Online. Yonhap News Agency. 2020. Dostupné z: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20200528007800315>. [cit. 2025-04-10].

¹⁶³ KONG, Vivian, 2021.

¹⁶⁴ ASSMANN, Jan. 2011., str. 20

¹⁶⁵ FORTES, Meyer. *Pietas in Ancestor Worship: The Henry Myers Lecture*, 1960. In: STRATHERN, Andrew, STEWART, Pamela J. (eds.). *Ritual*. Abingdon: Routledge, 2010, s. 419–444. ISBN 9780754627487. Dostupné z: <https://doi.org/10.4324/9781315244099-25> [cit. 2025-05-08].

¹⁶⁶ *Ibid.*, str. 184

zůstávají veřejnosti neznámá. Z tohoto důvodu lze považovat jejich památku za o to významnější. Deník *Sŏul Sinmun* publikoval v roce 2020 třicet šest fotografií náctiletých chlapců, kteří byli v průběhu povstání zabití. Jednalo se zejména o žáky středních škol, ale byli mezi nimi i žáci škol základních. Fotografie byly zveřejněny na titulní stránce s nadpisem *5.18 sonjŏni 40njŏn hu sonjŏnege (Chlapec [z] 5.18 chlapcŭm 40 let poté)*.¹⁶⁷

Jak již bylo v této práci uvedeno, většině obyvatel Kwangdžu nebylo v důsledku tehdejší cenzury umožněno řádně a veřejně truchlit. Lidé mimo město o událostech ani neměli řádné povědomí a nevěděli, pro koho truchlit. Retrospektivní připomínání si zemřelých se tak stává praktickým nástrojem historické paměti, neboť obohacuje oficiální narativ o osobní identity a příběhy.¹⁶⁸ Jak uvádí Jan Assmann, paměť přetrvá pouze v případě, kdy je institucionalizovaná skrze specifické (kulturní) objekty, které umožňují její zachování napříč generacemi. Tudíž například toto uveřejnění fotografií a zmínky konkrétních identit jsou klíčové v rámci procesu vzpomínání a v procesu odhalení detailů, které v důsledku cenzury upadly do pozadí. Jejich publikace slouží také k objasnění dosud neznámých skutečností a může být katalyzátorem pro širší společenskou debatu a otevření citlivých témat.¹⁶⁹

2.5 Fotografie jako kulturní artefakt, předmět historické bádání

V následující části si uvedeme, jakým způsobem je fotografie relevantní pro kulturní paměť. Fotografie umožňuje uchovávat a zprostředkovávat obrazy minulosti, čímž jakožto kulturní artefakt hraje skutečně zásadní roli ve zkoumání minulosti. Ve své podstatě je zachycením a promítnutím určitého okamžiku, který následně přenáší do budoucnosti. Takto se stává prostředkem propojení generací napříč časem a prostředkem uchování identity. Ať již individuální, rodinné, společenské či národní aj. Kontext fotografie se samozřejmě může vytratit. Můžeme přijít o okolnosti jejího vzniku či o informace o osobě na snímku zachycené, avšak přesto zůstane pevně spjata s daným momentem a časoprostorem. Stává se tak věčným obrazným propojením minulosti a současnosti.

Fotografie však není pouhým vizuálním uměleckým vyobrazením. Jak uvádí Elizabeth Edwards ve svém článku *Photography and the material performance of the past*, fotografie není pouze sémiotickou reprezentací zobrazených subjektů, ale také prostředkem pro

---

¹⁶⁷ 5.18 sonjŏni 40 njŏn hu sonjŏnege (*Chlapec [z] 5.18 chlapcŭm 40 let poté*). Online. Sŏul Sinmun. 2022. Dostupné z: <https://www.seoul.co.kr/SpecialEdition/518Special/> [cit. 2025-04-17].

¹⁶⁸ Ibid.

¹⁶⁹ Jan Assmann, 2007., str. 20-42

naplňování historiografických tužeb – touhy po pravdě a přesnosti či snahy zabránit potencionální ztrátě minulosti.¹⁷⁰

Fotografové mají různorodé motivace k tomu pořizovat fotografie, což je důležité vzít v potaz při hodnocení možné subjektivity fotografie. Mnozí si jsou těchto historiografických tužeb vědomi a snímky pořizují s cílem je naplnit. Alan Trachtenberg ve svém článku *Albums of War: On Reading Civil War Photographs*¹⁷¹ tuto snahu nazývá *popular historicism of our era* neboli populárním historicismem naší doby.¹⁷² Je tedy zřejmé, že fotografii nelze oddělit od historického bádání, ač je převážně součástí umělecké sféry – nefunguje pouze jako předmět historického bádání, ale je často aktivním činitelem utváření obrazu minulosti.

Okwui Enwezor v publikaci *Archive Fever: Uses of the Document in Contemporary Photography*¹⁷³ uvádí, že touha vytvářet fotografie a dokumentovat události je vztažena k potřebě vytvářet jistý archiv. I přesto, že fotografie mohou ztratit svou jedinečnost nebo nemají individuálně silnou výpovědní hodnotu, získávají kolektivní význam, když jsou seskupeny.¹⁷⁴

V českém prostředí se fotografii jako předmětu historického bádání věnuje Filip Wittlich, který ve své knize *Fotografie – přímý svědek?! Fotografický obraz a jeho význam pro historické poznání*¹⁷⁵ podává obsáhlý přehled teorie fotografie i teorie historických pramenů. Zabývá se proměnou vnímání obrazů v průběhu času a poukazuje na to, že v mnoha společnostech, zejména ve starších, bylo zkoumání obrazových reprezentací (jako jsou fresky, reliéfy či jeskynní malby), nevyhnutelné a často prioritní. Vyčítá současnému přístupu, že význam obrazů, a tedy i fotografií, podceňuje. Konkrétně poukazuje na to, že fotografie často

---

¹⁷⁰ EDWARDS, Elizabeth. Photography and the Material Performance of the Past. *History and Theory*. Online. 2009, vol. 48, no. 4, s. 130-150. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/25621444>. [cit. 2025-03-08].

¹⁷¹ TRACHTENBERG, Alan. *Albums of War: On Reading Civil War Photographs*. Representations. Online. *Special Issue: American Culture Between the Civil War and World War I*. 1987, no. 9, s. 1-32. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/3043765>. [cit. 2025-03-08].

¹⁷² Ibid.

¹⁷³ ENWEZOR, Okwui, *Archive Fever: Uses of the Document in Contemporary Photography*. Online. New York: International Center of Photography; Göttingen: Steidl, 2008. Výstavní katalog. Dostupné z: https://monoskop.org/Okwui_Enwezor [cit. 2025-03-02].

¹⁷⁴ Ibid., str. 12

¹⁷⁵ WITTLICH, Filip. *Fotografie – přímý svědek?!: fotografický obraz a jeho význam pro historické poznání*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2011. ISBN 978-80-7422-157-6.

zastupují pouze funkci doprovodné ilustrace, například v učebnicích, namísto toho, aby byla vnímána jako předmět výuky a historického bádání.

Začlenění fotografie mezi ostatní historické prameny však uznává za poněkud komplikované. „*Zpřetrhání vazeb a dosažení nezaujatého výkladu však obyčejně vyžaduje uplynutí času přesahujícího život pamětníků. Fotografie se v tomto mezidobí chová podobně, jelikož představuje spíše vzpomínku.*“¹⁷⁶ Teprve s dostatečným odstupem ji lze vnímat jako plnohodnotný historický pramen.¹⁷⁷ I když je časový odstup ideální, neměl by dle mého být považován za nutnost – každý historik by měl být schopen objektivního přístupu ke své práci v závislosti na kontextu předmětu jeho zkoumání.

Vývoj zkoumání fotografií je přímo úměrný s proměnami 20. století, kdy došlo nejen k technologickému pokroku, ale i k profesionalizaci fotoreportérů a vzniku interdisciplinárních přístupů. Wittlich například poukazuje na vznik kulturní antropologie a následně kulturní historie (kam bychom mohli řadit mimo jiné i Jana Assmanna), které daly vzniku studiu tzv. *malých dějin* či *dějin ze zdola*¹⁷⁸. Cílem tohoto přístupu je zaměřit se na dosud opomíjené a neprobádané každodenní životy obyčejných lidí. Zvýšil se tedy zájem o dosud málo využívané klasické texty, písemnosti či hmotné památky.¹⁷⁹

Peter Burke zase v knize *Eyewitnessing: The Uses of Images as Historical Evidence*¹⁸⁰ uvádí jako výhodu fotografie její schopnost rychle zprostředkovat komplexní proces který by jinak bylo nutné složitě vysvětlovat prostřednictvím textu.¹⁸¹ I Burke zdůrazňuje význam fotografie při zkoumání každodenního života obyčejných lidí – jako příklad uvádí význam obrazového záznamu lidských obydlí postavených z materiálů s omezenou životností.¹⁸²

---

¹⁷⁶ Wittlich, Filip, 2011. str. 85

¹⁷⁷ Ibid.

¹⁷⁸ Malé dějiny, dějiny ze zdola, dějiny každodennosti či mikro historie byly novým přístupem moderní historiografie 20. století, který se snažil odstoupit od tradičního historického bádání. A to například tím, že se historikové distancovali od tradičně výchozího zdroje informací (písemných pramenů) a snažili se je nahradit interpretací běžných stereotypů, zvyků, společenských a mocenských struktur apod. Hlavními představiteli byli například Marc Bloch, Lucien Febvre či Jacques Le Goff. Viz: VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla. Dějiny každodennosti. In: *Databáze dějin všedního dne*. Online. Dostupné z: <https://ddvd.kpsys.cz/files/314783> [cit. 2025-04-22].

¹⁷⁹ Wittlich, Filip, 2011., str. 86

¹⁸⁰ BURKE, Peter. *Eyewitnessing: The Uses of Images As Historical Evidence*. Reaktion Books, 2001. ISBN 978-1-86189-092-4.

¹⁸¹ Ibid., str. 83

¹⁸² BURKE, Peter. 2001., str. 81

Jak již bylo v předchozích kapitolách zmíněno, kulturní artefakty nám neslouží pouze jako reprezentace dané doby, ale umožňují také interpretaci společenské i individuální identity a sociálních vztahů. Wittlich tuto tezi potvrzuje, když dodává, že „...při zkoumání každodenního života se na snímcích objevily vedle reálií také sociální vztahy a jejich hierarchie přispívající k poznání sociokulturního systému, jeho zákonitostí a vývoje.“¹⁸³

Fotografii jakožto předmětu sociálních rituálů se věnuje John Tagg. Ve svých esejích tvrdí, že fotografie nejsou pouhými pasivními reprezentacemi reality, ale aktivně formují sociální struktury. Již pouhý akt fotografování, a to včetně aktivit jej doprovázejících, lze chápat jako rituál, který posiluje společenské normy a identity.¹⁸⁴ Tagg si za příklad vybírá rodinné fotografie, jež nejen zachycují příbuzenské vazby, ale reflektují a upevňují společenské postavení rodiny. Veřejné fotografie poté přispívají ke kolektivní paměti a vnímání národní identity, čímž slouží jako nástroj sociální soudržnosti.¹⁸⁵

Podobný úhel pohledu zastává i kulturní historička Annette Kuhn, která se zabývá tím, jak nám soukromé domácí fotografie mohou pomoci pochopit nejen individuální paměť, ale i širší historické souvislosti kulturní paměti. Zdůrazňuje též význam etnografického zkoumání praktik doprovázejících fotografování – nejen samotný obsah snímků, ale způsoby jejich každodenního využívání či například jejich uchovávání.¹⁸⁶

2.6 Kritika objektivit fotografie

Fotografie je často brána jako objektivní médium, jak již bylo nastíněno v předchozích podkapitolách. Obzvláště první generace fotografů v mnoha případech fotografie ani nevnímala jako výtvar človeka. Věřili, že se zobrazované objekty při osvětlení jednoduše otisknou do fotoaparátu a jedná se spíše o dílo přírody.¹⁸⁷

Historici však mohou být vizuálním materiálem zklamáni. Fotografie často prochází úpravou již během tisku, kdy jsou dle potřeby zesvětlovány či ztmavovány, důležité prvky jsou zvýrazněny a nedokonalosti odstraněny. S postupným rozvojem technologií a digitalizací

---

¹⁸³ Wittlich, Filip, 2011., str. 86-87

¹⁸⁴ TAGG, John. *The burden of representation: Essays on Photographies and Histories*. Palgrave Macmillian, 1988. ISBN 978-0-333-41824-6., str. 188

¹⁸⁵ Ibid., str. 34-59

¹⁸⁶ KUHN, Annette. Photography and cultural memory: a methodological exploration. Online. *Visual Studies*. 2007, vol. 22, no.3, s. 283–292. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/14725860701657175>. [cit. 2025-03-02].

¹⁸⁷ BURKE, Peter. 2001., str. 22

se možnosti manipulace rozšířily. Běžný divák v dnešní době často nemůže s jistotou určit do jaké míry obraz odpovídá skutečnosti¹⁸⁸

David Hurn v knize *On Looking at photographs*¹⁸⁹ uvádí, že dokonale nastrojená fotografie může vyvolat dojem, že zobrazovaný subjekt dosud nikdo neviděl tak přesně, jak je vyobrazen. Člověk nemá pouze pocit, že pracuje s něčím objektivním a věrohodným, ale získá pocit, že mu žádný jiný zdroj podobně hodnotné informace neposkytne. Což může být klamně.¹⁹⁰

Již zde narážíme na určitý odklon od objektivitu. Hranice mezi tím, kdy se objektivní obtisk skutečnosti stane subjektivním, je opravdu tenká. K subjektivizaci fotografie může dojít velmi jednoduše. Je tedy zcela klíčové rozlišit: co na fotografii vidíme – objektivně, fakticky a specificky. A o čem fotografie je – subjektivní, interpretativní a osobní výklad.¹⁹¹

Objektivita fotografie tedy do velké míry závisí na kontextu. Nejde přitom pouze o kontext jejího vzniku, informace o autorovi či fotografovaném subjektu, ale také o kontext diváků, kteří fotografii přijímají. Vliv na interpretaci může mít i prostředí, ve kterém si divák fotografii prohlíží. Materiál může být odlišně přijímán v muzeu, osobním rodinném albu, či v novinách. Určitou roli hraje rovněž divákovo vzdělání, sociální třída a případné odlišnosti mezi ním, fotografem či vyobrazeným subjektem.¹⁹² Samotný snímek je ovlivňován a formován kulturními, politickými i ekonomickými podmínkami v nichž vzniká.¹⁹³

Nezáleží však pouze na osobní interpretaci diváka. Je třeba zohlednit i záměry fotografa a institucí, které ho podporují. Příkladem může být dokumentární fotografie, která sice může poskytnout pravdivé vyobrazení, ale také může v divácích podněcovat stereotypy či posilovat stávající mocenské struktury. Již v momentě, kdy si fotograf vybere subjekt, se stává zaujatým. Je zde možné argumentovat tím, že i historikové se dopouští určité selekce dle, toho, jakým způsobem chtějí historii prezentovat, čímž rovněž ovlivňují její vnímání.¹⁹⁴

---

¹⁸⁸ KIM, Sunglim. Is Seeing Believing? A Critical Analysis of Japanese Colonial Photographs of Korea. Online. *Journal of Literatura and Art Studies*. 2017, vol. 7, no. 6, s. 722-747., str. 724. Dostupné z: Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/cf95/c3077459a6bca1c2f1261fa1da731bafa0f6.pdf> [cit. 2023-03-28].

¹⁸⁹ HURN, David a JAY, Bill. *On looking at photographs*. Lens Work, 2000. ISBN 1-888803-09-6.

¹⁹⁰ Ibid., str. 16

¹⁹¹ Ibid., str. 28

¹⁹² Ibid., str. 41

¹⁹³ TAGG, John, 1988.

¹⁹⁴ TAGG, John, 1988., str. 118

Jako konkrétní příklad manipulace s fotkami na Korejském poloostrově mohou sloužit snímky z období japonské koloniální nadvlády.¹⁹⁵ Koloniální správa pečlivě vybírala vizuální materiály, které zapadaly do narativu o nadřazenosti Japonců jako národa a rasy. Korejská krajina i Korejci byli zobrazováni jako zaostalí a závislí na japonském vedení, které mělo zemi přivést k modernizaci a vyšší civilizační úrovni. Cílem bylo chytře vystrojit obraz Koreje, který by propagoval japonskou politiku nejen mezi Korejci, ale i v Japonsku a na Západě.¹⁹⁶

Severní Korea, pak představuje příklad současné manipulace s obrazovým materiálem, kdy jsou fotografie manipulovány za účelem posílení státního narativu. A to například úpravami prostředí, inscenovanými scénami každodenního života či vkládáním vůdců na snímky s účelem posílení kultu osobnosti a propagandy.¹⁹⁷

---

¹⁹⁵ Korea na konci 19. a počátku 20. století stála mezi hned několika mocnostmi, které soupeřily o vliv v regionu. Čína usilovala o udržení svého vlivu, zatímco Japonsko se snažilo prosadit jakožto nová imperiální mocnost – a to i na mezinárodní scéně. Třetí mocností, která o Koreu následně projevila zájem bylo Rusko. Dálný východ a expanze do Asie se pro Rusko stala relevantním zejména po začátku budování Transsibiřské magistrály a po získání strategického bodu u Žlutého moře od Číny – Portu Arthur. Tyto skutečnosti je dostaly do konfliktu s Japonskem a napětí v regionu rostlo. Rovnováha se začala překlápět ve prospěch Japonska vítězstvím v první čínsko-japonské válce (1894-1895), které mu přineslo větší kontrolu nad Korejským poloostrovem. Ten nakonec japonské expanzi politice oficiálně podlehl, když se po dalším vítězství Japonska v rusko-japonské válce (1904-1905) stal japonským protektorátem. Pět let poté byl formálně anektován a ocitl se pod koloniální nadvládou až do konce druhé světové války. Viz: SETH, Michael J., 2016., str. 162-164

¹⁹⁶ KIM, Michael. Staging images of everyday life in late colonial Korea: Colonial visibility and the proliferation of amateur photography. *Asian Studies Review*. 2017. vol 45, r. 3, s. 381–399. ISSN 1035-7823. Online. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/10357823.2021.1899134>. [cit. 2025-03-05].

¹⁹⁷ GARCÍA, Ángel. *The camera can lie: How North Korean state media fakes photographs*. Online. NK News. 2022. Dostupné z: <https://www.nknews.org/2022/12/the-camera-can-lie-how-north-korean-state-media-fakes-photographs/>. [cit. 2025-03-06].

3 Fotografie událostí v Kwangdžu v květnu 1980

Třetí kapitola se věnuje vizuální reprezentaci událostí v Kwangdžu prostřednictvím fotografického materiálu. Zaměřuji se na to, jak se tento materiál začal objevovat ve veřejném prostoru a jakou roli hrál při formování paměti události a změně cenzurovaného narativu.

Kapitolu rozdělují do několika částí. V podkapitole 3.1 popisují, jak se fotografie postupně navzdory tehdejší cenzuře začaly objevovat ve veřejném prostoru. Respektive popisují konkrétní případy tajného uchování, dovozu a zpracování materiálu a první případy cirkulace materiálu ve společnosti. Podkapitola 3.2 se krátce věnuje způsobu, jakým byly fotografie prezentovány v dobových i pozdějších médiích.

Zvláštní pozornost je v poslední podkapitole 3.3 věnována významné osobnosti korejské dokumentární fotografie, Na Kjöngtchäkovi (1949–), jehož snímky výrazně přispěly k uchování paměti událostí v Kwangdžu. Popsána je nejen jeho činnost během samotného povstání, ale i širší význam jeho díla v korejském společenském a mediálním prostoru.

Na Kjöngtchäk samozřejmě nebyl jediným aktivním fotografem, který události zaznamenal. Do dokumentační práce se zapojilo mnoho žurnalistů i fotografů, a to jak korejských, tak i zahraničních. Mezi významná jména patří například Sin Pokčín (1938–2010)¹⁹⁸, Kim Njöngman (1949–)¹⁹⁹ či Hwang Čönggön (datum narození se nepodařilo dohledat). Jedinou osobností, která v současnosti veřejně vystupuje, je Kim Njöngman. Nicméně jelikož působil jako korespondent v *Pchanmundžömu*²⁰⁰ a jako fotograf Modrého domu, je značná pozornost věnována právě těmto etapám jeho kariéry.²⁰¹

Ostatní fotografové tehdejší doby se ve veřejném prostoru do tak značné míry jako Na Kjöngtchäk nezapojují. Vytvořili významné kulturní produkty přispívající k souboru

---

¹⁹⁸ *Öllonin sadžinčakka sin Pokčín-ssi pjölse (Zemřel novinář a fotograf Sin Pokčín)*. Online. Kwangju Ilbo. 3. 10. 2010. Dostupné z: <http://www.kwangju.co.kr/article.php?aid=1286118000409067028>. [cit. 2025-04-28].

¹⁹⁹ „*Täsön hubo, čöngčhiin kkok pwaja hal čönsi*“ ... *Tätchongnjöng 10in' sadžindžon Kim Njöngman sadžinga intchöbju* („*Výstava, kterou by si politici a prezidenští kandidáti měli rozhodně prohlédnout. Rozhovor s fotografem Kim Njöngmanem o výstavě deseti prezidentů*). Online. KBS Njusü. 17.2.2022. Dostupné z: <https://news.kbs.co.kr/news/pc/view/view.do?ncd=5397195&ref=A> [cit. 2025-05-11].

²⁰⁰ Pchanmundžöm je lokalita na hranici mezi Severní a Jižní Koreou, kde byla v roce 1953 podepsána dohoda o příměří a kde dodnes probíhají případná jednání mezi oběma státy.

²⁰¹ KIM, Čuntä; SIN, Pokčín; HWANG, Čönggön; NA, Kjöngtchäk; KIM, Njöngnam, KO, Mjöngdžin. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement*. Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991.

historických pramenů o povstání, ale aktivně se neúčastní reflektivního diskursu historie, který artefakty využívá k přehodnocování a přetváření oficiálního narativu.

Příspěvky Na Kjōngtchäka jsou široce uznávány – za svou dokumentační činnost i veřejnou angažovanost v následujících letech byl v roce 1990 oceněn *Jonggi innūn kidžasang*²⁰² (Cenou za odvahu v žurnalistice) a *Hangukkidžasang*²⁰³ (Korejskou novinářskou cenou).²⁰⁴ V současnosti je také zván k mediálním vystoupením a reportážím týkajících se i současného dění. Byl například přizván do televizní reportáže, jako host, aby komentoval vyhlášení stanného práva prezidenta Jun Sōkjōla (v úřadě 2022-2025) v roce 2024. To značí, že je jeho svědectví vnímáno jako značně relevantní a přínosné v rámci diskuse jak historie, tak významným pramenem k pochopení současnosti.²⁰⁵ V závěru práce, v podsekcí 3.3.1 provádím analýzu právě jeho fotografií, které člením dle stanovených motivů.

3.1 Kwangdžu 1980 ve veřejném prostoru

Přestože bylo násilné potlačení demonstrací v Kwangdžu nesmírně významným historickým momentem – a to nejen v kontextu postupného formování odporu proti vládnímu režimu, ale i z hlediska jednotlivců a jejich traumat – bylo po dlouhá léta symbolicky potlačováno a zkreslováno. Oficiální záznamy neodrážejí jeho skutečný význam. Jelikož bylo zakázáno o událostech hovořit, psát a veřejně si je připomínat, byla lidem odebrána možnost řádně zpracovat sdílené trauma a truchlit.

Právě proto považují fotografie dokumentující tyto události za o to více významné. Poskytují možnost zpětně si připomínat oběti násilí, uchovávat jejich památku a začleňovat ji

---

²⁰² Cena je udělována přímo arcidiecézí v Kwangdžu za odvážnou a důstojnou novinářskou činnost. Viz: ČANG, Tōkdžong. *Na Kjōngtāk čōn kidža '5-18 čchūidžegi' njūjoktchaimsūe silljō. (Reportáž bývalého novináře Na Kjōngtchäka o 18. květnu byla zveřejněna v New York Times)*. Online. Jōnhap njusū. 2024. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20240622043900054>. [cit. 2025-04-12].

²⁰³ Cena je udělována *Hangukkidžahjōphō (Asociaci korejských novinářů)*. Cena je dle stránek asociace považována za nejprestižnější cenu v korejské novinářské komunitě. Viz: *Hangukkidžasang*. *Hangukkidžahjōphō*. Online. Dostupné z: https://www.journalist.or.kr/news/section2.html?p_num=1 [cit. 7. 5. 2025]

²⁰⁴ ČANG, Tōkdžong. *Na Kjōngtāk čōn kidža '5-18 čchūidžegi' njūjoktchaimsūe silljō. (Reportáž bývalého novináře Na Kjōngtchäka o 18. květnu byla zveřejněna v New York Times)*. Online. Jōnhap njusū. 2024. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20240622043900054>. [cit. 2025-04-12].

²⁰⁵ *Pisanggejōm ōllongomjōrūl ttulgo činsirūn tamda Na Kjōngtchäk kidžaūi 5.18 (Zaznamenání pravdy navzdory cenzuře médií během stanného práva: 5.18 dle reportéra Na Kjōngtchäka)*. Online. In: YouTube. 6.12.2024. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=uYjaDvpTsVc>. [cit. 2025-04-29].

do historického narativu a paměti. Nabízí novou perspektivu a tvoří obraz oprávněného občanského odporu. Dokumentují násilí spáchané ze strany armády i obranné reakce demonstrantů, čímž odhalují realitu, kdy obyvatelé museli držet pospolu a starat se sami o sebe, jelikož jim vláda neposkytla žádnou pomoc či podporu. Fotografové také například významně přispěli k dokumentaci péče o raněné či mrtvé²⁰⁶ a jejich snímky se tak stávají reprezentací vůle, odvahy a solidarity obyvatel.

O významu fotografického materiálu dokládá i jeho zařazení mezi důkazy zapsané na seznam světového kulturního dědictví UNESCO v souvislosti s květnovým povstáním. Tyto dokumenty a další materiály²⁰⁷ byly registrovány roce 2011. Dle organizace povstání sehrálo významnou roli nejen v následné demokratizaci Korejské republiky, ale také v demokratizaci dalších zemí východní Asie, které se vydaly v jejich stopách.²⁰⁸

Pro fotografa Na Kjongtchäka bylo zapsání materiálů do registru UNESCO mimořádně významné. Sám aktivně zdůrazňuje význam kulturního dědictví pro plné pochopení historie národa. Mezinárodní uznání je dle něj klíčové, jelikož přináší oficiální označení událostí jako demokratizačního hnutí²⁰⁹ – což je fakt, který je dodnes v Koreji zpochybňován některými pravicově orientovanými konzervativci.²¹⁰

---

²⁰⁶ *Oilpchal čungmjöngsadžinkwan*, 2022., (1.12:03-1:14:07)

²⁰⁷ Celkem se jedná o přibližně čtyři tisíce knih, osm set padesát stránek dokumentů, dva tisíce filmových střihů a tisíc sedm set fotografií. Společně je poskytly Národní archiv Koreje, město Kwangdžu a organizace *5-18 Kinjödžedan (Pamětní nadace 18. května)*. Viz: UNESCO. *MoW International Registers: Human Rights Documentary Heritage 1980 Archives for the May 18th Democratic Uprising against Military Regime, in Gwangju*. UNESCO: International Registers. Paříž. 2011. Dostupné z: <https://www.unescoicdh.org/eng/sub.php?menukey=289&mod=view&no=63696&listCnt=10&code1=00000003&code2=00000032>. [cit. 2025-04-10].

²⁰⁸ UNESCO. *MoW International Registers: Human Rights Documentary Heritage 1980 Archives for the May 18th Democratic Uprising against Military Regime, in Gwangju*. In: UNESCO: International Registers. Paříž. 2011. Dostupné z: <https://www.unescoicdh.org/eng/sub.php?menukey=289&mod=view&no=63696&listCnt=10&code1=00000003&code2=00000032>. [cit. 2025-04-10].

²⁰⁹ „*Kwangžuhangdžäng ččigün kironmul junesükcho tündže*“ *Na Kjongtchäk čön sadžinkidža (Záznamy povstání v Kwangdžu na seznamu UNESCO*“ bývalý reportér *Na Kjongtchäk*). Online. Hankuk Ilbo. 22. 5. 2018. Dostupné z: <http://www.koreatimes.com/article/1180393>. [cit. 2025-04-01].

²¹⁰ Například politik Či Manwön v roce 2015 označil květnové události za vzpouru a obvinil katolické kněží z distribuce zmanipulovaných fotografií znetvořených těl, které měly vést k vyprovokování obyvatel. Obvinil kněží ze spolupráce se Severní Koreou a ze snahy komunistického převzetí moci a sjednocení. Mnozí odborníci

Uznání fotografického materiálu prostřednictvím organizace UNESCO sice potvrzuje jeho význam na mezinárodní scéně, ale pro plné porozumění role, kterou fotografie hrají v kulturní paměti národa je důležité podívat se na to, jakým způsobem instituce a organizace s fotografiemi v rámci korejského veřejného prostoru zachází a jak je prezentují.

Úsudky částečně vyvozují i z osobní zkušenosti návštěvy stálé expozice Archivu demokratického hnutí 18. května. Ve stálé expozici je patrné, že archiv staví vizuální dokumentaci do významné pozice. Je důležité si povšimnout, že ačkoli fotografie plní roli doprovodného prvku výkladu, není to její jediná funkce. Fotografům je věnována samostatná sekce, která zdůrazňuje jejich roli v dokumentaci událostí. Nejsou vystaveny pouze jejich výtvary, ale také jejich pásky s nápisem *podo* (zpravodajství), které nosili navlečené na paži a které sloužily k jejich identifikaci.²¹¹ Je zahrnuto také značné množství fotografických publikací²¹² a lze si prohlédnout i kus vystaveného negativu Na Kjöngtchäka.²¹³ Dalo by se říct, že Korejci materiály vnímají jako relevantní součást výkladu historie. Oceňují aktivní roli, kterou fotografové zaujali, i jejich narativní přínos. Fotografie je začleněním do expozice institucionalizována a brána jako reprezentativní kulturní produkt.

Nebývalo tomu tak však vždy. Existence snímků v důsledku cenzury musela zůstat utajená. Jejich odhalení by znamenalo nejen okamžitou eliminaci klíčových důkazů událostí, ale i perzekuci samotných autorů a těch, kteří je uchovávali. Na Kjöngtchäk vzpomíná, jak veškeré své negativy v noci tajně přinesl do černé komory agentury *Čönnam*, kde je zorganizoval, vyvolal, vytiskl a následně tajně schoval ve svém domě – což byla informace,

---

jeho výroky kritizovali z důvodu tehdejší zastaralé techniky. Bylo by nemožné během doby deseti dnů fotografie pořídít, vyvolat, vytisknout a hromadně distribuovat. Vizuální materiály jsou sice významným prostředkem v procesu budování narativu, ale zároveň se stávají napadnutelnými subjektivní interpretací z různých úhlů. Stávají se praktickým nástrojem dokumentace, ale také objektem ideologického střetu. Viz: *5·18 Jöksa wägok pchjömhwetorül nömötta Či Manwön tüng serjöke tähan pallon. 5·18 sadžinčchöp, pukhangwa kongmohä palganhätago? (Zpochybňování historie zašlo příliš daleko – reakce na výroky Či Manwöna a jiných. Fotokniha 5·18 údajně vydána spolu se Severní Koreou)*. Online. Modüng Ilbo. 7. 4. 2015. Dostupné z: <https://www.mdilbo.com/detail/NezemK/453450>. [cit. 2025-04-10].

²¹¹ Stálá výstava. Kwangdžu: *5·18 mindžugwaundong kirokkwan (Archiv demokratického hnutí 5·18)*, 2024.

²¹² Mezi ně patří *5.18 injuüi juan owörüi kirok (Heritage of manking: records of the May uprising)*, *May, the Triumph of Democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement* (dále pouze *May, the triumph of democracy*) nebo *Küdüri namgin mesidži ögap soke nullin sjötö (Messages they left – shutter released against oppression)* Viz: *Stálá výstava*, 2024.

²¹³ *Ibid.*

kteřou neprozradil ani své manželce. Některé fotografie v průběhu let uchoval i u známých doma. Tvrdí, že spíše než perzekuce, se bál primárně jejich likvidace a snížení šance odhalení pravdy.²¹⁴

Materiály byly tajně uchovávány dlouhá léta a někteří aktivisté se aktivně snažili o rozšíření materiálu ze zahraničí. Důležité nebyly pouze fotografické podklady, ale také videozáznamy, které se podařilo dovést do Koreje z Německa. Klíčovou osobou, která videozáznam zprostředkovala byl kněz Čang Jöngju. Ten záznamy získal z německých zpráv, které zkopíroval a zaslal knězi působícímu v armádě Spojených států do jejíž pošty neměla korejská vláda právo zasahovat. Takto se kazety dostaly do Koreje a začaly se tajně šířit a staly se značně významnými v kontextu podněcování událostí roku 1987.²¹⁵

Po shromáždění a doplnění záběrů²¹⁶ vznikl dokument s názvem *Öwöl kühari tasi omjön* (Až se květnový den opět vrátí) o délce sedmdesát tři minut. Byl vydán pod záštitou Katolické arcidiecéze Kwangdžu. Každý den vznikalo i více než sto kopií. Následně byly tajně distribuovány po celé zemi. Kim Jangnä, tehdejší tajemník Výboru pro spravedlnost a mír Katolické arcidiecéze Kwangdžu, později vzpomínal, jak na ulicích zahlédl prodej neoficiálních kopií, které mezi sebou distribuovali sami obyvatelé.²¹⁷

Čang Jöngju začal shromažďovat i materiály fotografické. Poprvé byly zahrnuty v rámci výstavy pořádané Katolickým centrem v Kwangdžu v květnu roku 1987. Valnou většinu tvořily snímky pořízené právě Na Kjöngtchäkem. Výstava měla za cíl přiblížit skutečný obraz událostí, k čemuž poté významně přispěli i samotní občané města, kteří darovali další materiály. Tento čin svědčí o naději, kterou občané vkládali do vizuálního materiálu, aby jeho prostřednictvím byla odhalena pravda a dosažena spravedlnost.²¹⁸

---

²¹⁴ *Oilpchal čüngmjöngsadžinkwan*, 2022., (1:27:35-1:29:50)

²¹⁵ *Oilpchal čüngmjöngsadžinkwan*, 2022., (1:30:20-1:33:14)

²¹⁶ Jednalo se o záběry jak korejské, tak zahraniční – zejména již zmíněné německé. Mezi tvůrci panovalo přesvědčení, že samotné nakombinování korejského a německého komentáře zvýší autenticitu materiálu a nebude díky tomu tak náchylný na pozdější zpochybnění. Viz: KIM, Jonghüi. *1987 njön 6 wöllhangdžäng pul tänggin 'kwangdžu bidio öttökche' nawatta. (Jak vyšlo ,video z Kwangdžu', které podnítilo červené povstání v roce 1987?)* Online. Hankjöre. 12. 5. 2023. Dostupné z: <https://www.hani.co.kr/arti/area/honam/1095432.html>. [cit. 2025-04-11].

²¹⁷ KIM, Jonghüi, 2023.

²¹⁸ *Ibid.*

Výstava byla poté uspořádána i ve městě Pusan, kde již skutečná většina obyvatel o událostech neměla dostatečné informace, a následně byla publikována jako kniha stejného názvu jako dokument *Ŏwŏl kŭnarŭi tasi omjŏn* (Až se květnový den opět vrátí)²¹⁹ a distribuována po katolických kostelích po celé zemi.²²⁰

Výstava a publikace nejen pomohly šířit pravdu a dekonstruovat cenzurované vládní informace, ale sloužily k doplnění chybějících souvislostí mnoha občanů. Pro mnohé z nich se jednalo o vůbec prvotní kontakt s povstáním a jejím prostřednictvím mohli získat odpovědi na dosud nezodpovězené otázky. Na záběrech lidé hledali sami sebe či jejich známé.²²¹ Existují zdokumentované případy, kdy rodinní příslušníci poznali osoby na snímcích a skrz ně se dozvěděli o osudu svých blízkých. V jednom případě matka identifikovala svého syna, o jehož osudu neměla po celá léta dostatečné informace.²²²

Institucionalizace fotografií se však neprojevila pouze v muzeálním a galerijním prostředí. Fotografie uznány jako legitimní pramen a využity při zpětném vyšetřování událostí. Tím se staly institucionalizovaným kulturním produktem, který nabyl argumentační funkce. Poprvé byly fotografie použity pro argumentaci během slyšení v Národním shromáždění v roce 1988, které se zaměřilo na vyšetřování událostí května 1980.²²³

Slyšení bylo zahájeno v létě roku 1988 a pokračovalo až do února následujícího roku. Účastnili se ho Výbor pro podporu demokratického usmíření a Podvýbor pro národní usmíření. V první řadě byl před samotným zahájením slyšení účastníkům promítán dvouapůlhodinový videozáznam událostí²²⁴ a v jeho průběhu byly prezentovány dobové snímky událostí. Dle fotografa Na Kjŏngtchäka a Čöng Tchäwona bylo právě díky nim dosaženo mnoha přiznání

---

²¹⁹ *Kyung-taek Na*. Online. Anya and Andrew Shiva Gallery. New York: John Jay College of Criminal Justice. Dostupné z: <https://shivagallery.org/kyung-tae-na/>. [cit. 2025-04-09].

²²⁰ NA, Kjŏngtchäk. *Mijanma ölloninege 1980 njŏn kwangdžuüü kidžaga*. (Reportér z Kwangdžu roku 1980 myanmarským reportérům). Online. SisaIN. 18. 5. 2021. Dostupné z: <https://www.sisain.co.kr/news/articleView.html?idxno=44603>. [cit. 2025-04-09].

²²¹ AN, Pjŏnggho. *5.18 Mindžuhwaundong migonggä kirokmul kidžüŋg ittara* (Darování dosud nezveřejněného materiálu týkajícího se demokratizačního hnutí 5.18 nadále pokračuje). Online. Namdobangsong. 17. 5. 2018. Dostupné z: <https://www.nbn-news.co.kr/news/articleView.html?idxno=35455>. [cit. 2025-04-10].

²²² *Oilpchal čüŋmjŏngsadžinkwan*, 2022. (1:35:00)

²²³ *Sičchöŋgrjul 57 %, ollimpchik poda kwansim manatta 5.18 Kwangdžu čchönmunhö / Kchürep (Sledovanost 57 %: Vyšetřovací slyšení o 5.18 v Kwangdžu, které přitáhlo větší pozornost než olympiáda)*. Online. In: YouTube. 18. 5. 2021. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-6S7eadG02s>. [cit. 2025-04-29].

²²⁴ *Ibid*

ohledně specifických incidentů.²²⁵ Přesto nelze tvrdit, že by fotografie samy o sobě hrály klíčovou roli a že by pouze na základě nich došlo k hlavním rozsudkům. Rozhodujícím faktorem pro odhalení podrobností zůstaly výpovědi svědků a příslušníků armády. I tak ale platí, že fotografie byly během slyšení aktivně využity a formovaly právní i politické hodnocení událostí.²²⁶

Foto. 1 – Fotografie ze slyšení č.1. (sbírka novin *Kjŏnghjang sinmun*)

Foto. 2 – Fotografie ze slyšení č.2 (sbírka novin *Kjŏnghjang sinmun*)

---

²²⁵ Oilpchal čŭngmjŏngsadžinkwan, 2022. (1:27:00-1:30:00)

²²⁶ Sičchŏngrjul 57 %, ollimpchik poda kwansim manatta 5.18 Kwangdžu čhŏnmunhŏ / Kchürep (Sledovanost 57 %: Vyšetřovací slyšení o 5.18 v Kwangdžu, které přitáhlo větší pozornost než olympiáda). Online. In: YouTube. 18. 5. 2021. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-6S7eadG02s>. [cit. 2025-04-29].

Foto. 3 – Fotografie ze slyšení č.3 (sbírka novin *Kjõnghjang sinmun*)

Průběh slyšení se neobešel bez kritiky veřejnosti, zejména pozůstalých. Nejvíce byli kritizováni svědci, kteří se odmítli vyjádřit a tvrdili, že si nic nepamatují, nebo osoby, které nadále tvrdily, že události byly vyprovokovány obyvateli Kwangdžu. V reakci na to vtrhli do budovy Národního shromáždění, mnozí s protestními cedulemi. Jak ukazují snímky níže (Fotografie č. 4-6 a další dostupné snímky v příslušné sekci archivu) všechny cedule obsahovaly otištěné fotografie. Zde fotografie představovaly kulturní produkt jako prostředek vyjádření občanské frustrace a nespokojenosti.²²⁷

Foto. 4 – Občané protestující slyšení roku 1988 č. 1 (sbírka novin *Kjõnghjang sinmun*)

²²⁷ 1988njõn Kwangdžutchükui čchongmunhõ (*Slyšení zvláštního výboru pro Kwangdžu v roce 1988*). In: Sadžinkchõlleksjõn (Kolekce fotografií). Online. Open Archives Korea Democracy Foundation. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/view/00758462>. [cit. 2025-05-07].

Foto. 5 – Občané protestující slyšení roku 1988 č. 2 (sbírka novin *Kjŏnghjang sinmun*)

Foto. 6 – Občané protestující slyšení roku 1988 č.3 (sbírka novin *Kjŏnghjang sinmun*)

Dobové fotografie poté zůstaly nástrojem protestu i nadále. Dalším zajímavým příkladem je demonstrace na ulici Táhak v roce 1993, která volala nejen po připomenutí událostí, ale také pokračování důkladného vyšetřování a potrestání odpovědných osob. Součástí demonstrace byla venkovní výstava fotografií, mezi nimiž se například objevila fotografie Na Kjŏngtchäka, zobrazující střet vojáka Červeného kříže a demonstranta (viz. fotografie č. 9). Osoby, které si výstavu se zájmem prohlíží můžeme vidět na fotografiích níže (č.7 a 8).

Foto. 7 – Kolemjdoucí prohlížející si výstavu na ulici Tähak č.1 (sbírka novin *Kjõnghjang sinmun*)

Fotografie zde jde za rámec pouhého dokumentačního prostředku. Aktivně přispívá k edukaci obyvatel a formování paměti událostí. Zprostředkovává obrazové svědectví těm, kteří dané události nezažili a doposud o nich neměli přesné představy.

Foto.8 – Kolemjdoucí prohlížející si výstavu na ulici Tähak č.2 (sbírka novin *Kjõnghjang sinmun*)

Šlo by tedy říct, že v minulosti fotografie ve veřejném prostoru fungovaly jako prostředky boje za spravedlnost a kompenzaci stále živého traumatu. Oproti tomu současné výstavy zastávají dynamičtější přístup a snaží se zprostředkovat vizuální reprezentaci událostí

mladší generaci. Ta tím může zpětně do dění proniknout bez silné citové vazby vůči předešlému autoritářskému režimu a otevřít prostor pro hlubší diskurs událostí.

Jako příklad si můžeme uvést výstavu, kterou v roce 2020 uspořádala nadace *Kwangdžu Bienále*²²⁸ k připomenutí 40. výročí občanského hnutí. Jednalo se o sérii mezinárodních výstav s názvem *MaytoDay*, které byly zahájeny v Tchaj-peji a Söulu. Dále pokračovaly v samotném Kwangdžu a následně i mimo Asii – v Německu, Argentíně a Itálii. Fotografické příspěvky byly z velké části opět z tvorby Na Kjöngtchäka.²²⁹

Kurátorka Ute Meta Bauer shromáždila dokumenty, videa a fotografie poskytnuté Pamětní nadací 18. května a Archivy demokratického povstání 18. května. Cílem výstavy nebylo prezentovat nehybná historická fakta, ale vytvořit platformu pro nové diskuse. Bauer přímo uvedla, že název výstavy *MaytoDay* lze také interpretovat jako *May Today* (dnešní květen), což poukazuje na snahu o přehodnocení tehdejšího dění. Bauer zmiňuje právě význam uchování událostí za účelem propojení generace, která situaci zažila, s mladou generací.²³⁰

To, že byly události moderní korejské historie prezentovány na mezinárodní scéně značí, jaký dosah může mít vizuální materiál. V rámci výstavy byly představeny výtvořiny Mírcea Succi, které byly inspirované fotografiemi Na Kjongtäka. Tato skutečnost demonstruje, jakým způsobem mohou samotné fotografie podnítit novou interpretaci událostí prostřednictvím jiného uměleckého prostředku.²³¹

3.2 Dobová fotografie v médiích

V předchozí části jsme se podívali na prezentaci dobové fotografie v korejském veřejném prostoru. Nyní se v textu zaměřím na to, jak byla fotografie využívána v médiích při reportování o událostech a jak se její role transformovala s měnící se politickou situací.

---

²²⁸ Organizace *Kwangdžu Bienále* obecně funguje jakožto prostředek kulturní výměny v Korejské republice i mezinárodně. Dává prostor a platformu pro různorodé vizuální umění a podporuje diskurs o moderním a současném umění. Viz: *Gwangju Biennale Foundation: About*. Online. Gwangju Biennale. Dostupné z: <https://www.gwangjubiennale.org/en/foundation/organization.do>. [cit. 2025-04-12].

²²⁹ *5·18 Kwangdžumindžuhwaundong 40 čunjön tchükbjöldžon 'MaytoDay' käčchö, Kwangdžudžongsinüi tūngsidäsöng tchamsäkhanda. (Speciální expozice „MaytoDay“ u příležitosti čtyřicátého výročí demokratického povstání v Kwangdžu 5·18 zkoumá současnost ducha města)* Online. Kwangdžubiennale. Dostupné z: <https://www.gwangjubiennale.org/gb/Board/10655/detailView.do>. [cit. 2025-04-12].

²³⁰ Ibid

²³¹ CHANG, Dong-woo, 2020.

Původním záměrem bylo studovat novinové zdroje hlouběji, ale v průběhu zkoumání se ukázalo, že články nejsou dostatečným materiálem pro formulaci hodnotného závěru práce. Byl proto vybrán omezený počet novinových článků, jejichž zkoumání slouží doplňkově k analýze fotografií, kterou uvádím v podkapitole 3.3.

Vymezeny byly tři časové úseky. Nejprve rok 1980 (články z průběhu povstání), poté druhý časový úsek období 1988-1995 (od doby prvního veřejného slyšení o dění v Kwangdžu, přes období volby prvního civilního prezidenta roku 1993 až po rok 1995²³², kdy proběhl soudní proces s Čon Tuhwanem a No Tchäuem). Třetí úsek byl vybrán tak, aby co nejvíce reprezentoval moderní až současnou dobu, tudíž byl vybrán delší úsek 2010-2020.²³³

V každém období byly vybírány články publikované mezi 17. a 27. květnem –tedy v době výročí událostí, aby mohla být zkoumána funkce fotografie v komemorujícím narativu. Články byly filtrovány pouze neutrálním označením 5.18.

Zvoleny byly dvě novinové agentury – *Čoson Ilbo* a *Kjõnghjang Sinmun*. Byly vybrány, jelikož jsou v daném období dostupné na online archivu *Naver Njusũ Raibũrõri* (*Naver News Library*) a reprezentují protipóly jihokorejského politického spektra. Dle studie Lee, Cha a Parka²³⁴ se korejské novinové agentury vyznačují dlouhodobou ideologickou odlišností dle politických, ekonomických a korporátních zájmů, což má vliv na způsob, jakým interpretují události. Tyto rozdíly jsou zpravidla budovány na základě sponzorů nebo vlastníků. V článku zmiňují, že se jedná o rozdíly, které se projevovaly již i v tištěných vydáních, nikoliv pouze online článcích. *Čosõn Ilbo* je považováno za agenturu konzervativní a *Kjõnghjang Sinmun* naopak progresivní.²³⁵

V roce 1980 podléhala média již zmíněné silné cenzuře, a v případech obou novin se dala předpokládat absence doprovodného vizuálního materiálu zobrazující realitu situace, což

---

²³² Dostupnost článků z období 1980-1995 zajištěna přes Naver Njusũ Raibũrõri Viz: Naver Njusũ Raibũrõri (Naver News Library). Online. Dostupné z: <https://newslibrary.naver.com/search/searchByDate.naver>. [cit. 2024-12-06].

²³³ Dostupnost článků z období 2010-2020 zajištěna přes stránky jednotlivých novinových agentur. Viz: *Kjõnghjang Sinmun*. Online. Sõul. Dostupné z: <https://www.khan.co.kr/>. [cit. 2025-04-17]. a *Čosõn Ilbo* Online. Sõul. Dostupné z: <https://www.chosun.com/>. [cit. 2025-04-17].

²³⁴ LEE, Jungkyun; CHA, Junyeop a PARK, Eunil. Data-driven approaches into political orientation and news outlet discrimination: The case of news articles in South Korea. Online. *Telematics and Informatics*. 2023, vol. 85. ISSN 0736-5853. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.tele.2023.102066>. [cit. 2025-04-17].

²³⁵ Ibid.

se potvrdilo. Obě agentury události zmínily pouze čtyřikrát a se značnými propagandistickými rysy. Byly označovány sociálním chaosem a národní krizí. V souladu s antikomunistickou agendou bylo varováno před neustálou hrozbou ze strany Severní Koreje a její údajné zbrojené špionáže.²³⁶ Studenti byli jasně zobrazováni jako nepřátelé veřejného pořádku a zmanipulovaní politickou strategií Kim Tädžunga či komunistickou ideologií.²³⁷

V období let 1988-1995, tedy v období přechodu k demokracii, se dalo předpokládat, že události Kwangdžu budou adresovány o něco více než pod cenzurou předchozího autoritářského režimu. V uvedeném časovém rámci bylo však publikováno pouze patnáct článků – z toho šest v *Kjõnghjang Sinmun* a devět v *Čosõn Ilbo*. Průměrně se tak jednalo o zhruba dva články za rok. Z těchto článků bylo pouze v pěti případech otisknuta fotografie, přičemž se jednalo výhradně o články *Čosõn Ilbo*. V žádném případě se však nejednalo o dobové snímky z května 1980 – snímky zachycovaly osoby truchlící nad hroby či pamětní shromáždění. Například článek ze dne 19. května 1989 zobrazoval matku plačící nad hrobem svého syna a článek ze dne 18. května 1992 publikoval fotografie pietního shromáždění před provinčním úřadem v Kwangdžu. V textech zaznívaly myšlenky, že události stále nebyly objasněny a volaly po spravedlnosti, avšak nijak nepřinášely konkrétní reportáže.²³⁸ Dalo by se usoudit, že se s tématem stále zacházelo opatrně, což do jisté míry odráží realitu, ve které zatím nebylo zahájeno řešení v právní rovině.

V posledním vybraném období 2010-2020 již lze pozorovat změny v přístupu médií k užívání dobových fotografií událostí. V případě *Kjõnghjang Sinmun* se však nadále objevovaly výhradně ilustrační snímky připomínkových akcí daných let a truchlících osob. Výjimkou byl článek ze dne 20. května 2013²³⁹, který čtenáře informoval o výstavě *Kũnarũi*

---

²³⁶ *Čchõ Tãtchongnjõng tchũkbyõlsõngmjõng čõnmun (Zvláštní prohlášení prezidenta Čchõ)*. Online.

Kjõnghjang Sinmun. 18.5.1980. Dostupné z: <https://newslibrary.naver.com> [cit. 2025-04-18].

²³⁷ *Kim Tädžungssi čunggansusanãjong kjeõmsa palpjo (Velitelství stanného práva oznámila prozatímní výsledek vyšetřování)*. Online. *Čosõn Ilbo*. 23.5.1980. Dostupné z: <https://newslibrary.naver.com> [cit. 2025-04-18].

²³⁸ *Sičchõng 「5.18」 sanghwang ildži sang Kwangdžu 1980njõn 5wõl... „Akmongũi 10il pirok čhotgonggã (Deník radnice Kwangdžu poprvé odhaluje desetidenní hrůzy května 1980)*. Online. *Kjõnghjang Sinmun*. 17.5.1988. Dostupné z: <https://newslibrary.naver.com> [cit. 2025-04-17].

²³⁹ TO, Čãgi. *5-18 Kwangdžuhangdžãng, tangsinũn õttokche kiokhago inna (Povstání v Kwangdžu 18. května, jak si ho pamatujete?)*. Online. *Kjõnghjang Sinmun*. 20.5.2013. Dostupné z: <https://www.khan.co.kr/article/201305202056365>. [cit. 2025-04-29].

hullasong (*Hulla píseň onoho dne*) a doplnil jej dobovou fotografií z výstavy. Fotografie tedy sloužily spíše jako doprovodný materiál vypovídající o tehdejších událostech, ale postupně se stávaly součástí diskurzu o paměti událostí. Již samotný název článku 5-18 *Kwangdžuhangdžäng, tangsinün öttokche kiokhago inna* (Povstání v Kwangdžu 18. května, jak si ho pamatujete?)²⁴⁰ naznačuje, že fotografie začínaly být vnímány jak součást širšího historického diskurzu.

Větší nárůst publikací dobových fotografií lze pozorovat v případě novin *Čosön Ilbo*, a to zejména od roku 2013. Tehdy byly publikovány v kontextu zpětného zpochybnování událostí a šíření myšlenky údajného zapojení severokorejské armády do povstání. Fotografie zde však sloužily pouze doprovodně, neměly žádnou argumentační funkci proti dezinformacím. V pozdějším období byly ale fotografie v článcích zařazovány pravidelně – v letech 2015 až 2020 byly zveřejněny každý rok, a to celkem v osmi článcích. Často se opět jednalo o report o probíhajících výstavách, například v článku ze dne 17. května roku 2018, který čtenáře obeznamoval výstavou probíhající v bývalém provinčním úřadu.²⁴¹

Obzvláště velká pozornost byla fotografiím věnována právě roku 2018. Dobové fotografie v článcích publikovaly také agentury *Jõnhap Njusü*²⁴², *Hanguk Ilbo*²⁴³ či *Mudǔng Ilbo*²⁴⁴. Články zmiňovaly jak osobní zkušenosti fotografů, tak konkrétní historické momenty a narážely také na význam vizuálního materiálu. Například článek *Jõnhap Njusü* cituje úsloví

---

²⁴⁰ TO, Čägi. 5-18 *Kwangdžuhangdžäng, tangsinün öttokche kiokhago inna* (Povstání v Kwangdžu 18. května, jak si ho pamatujete?). Online. Kjõnghjang Sinmun. 20.5.2013. Dostupné z: <https://www.khan.co.kr/article/201305202056365>. [cit. 2025-04-29].

²⁴¹ Čosön Ilbo. *Čosön Ilbo* Online. Sõul. Dostupné z: <https://www.chosun.com/>. [cit. 2025-04-17].

²⁴² [Sadžintchoktchok] *poara owörüi činsil sadžinüro ponün 5-18*. (Pohled' na pravdu května, 18. květen ukázán fotografiemi). Online. Jõnhap njusü. 17.5.2018. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20180517091600054>. [cit. 2025-04-17].

²⁴³ *Migonggä sadžinüro pon 518 Kwangdžu... mukmukchi samkchin pigüküi naldül* (Kwangdžu během události 18. května v dosud nepublikovaných fotografiích: tragické dny, o kterých se mlčelo). Online. Hanguk Ilbo. 17.5.2018. Dostupné z: <https://www.hankookilbo.com/News/Read/201805170494712652>. [cit. 2025-04-17].

²⁴⁴ 5.18 38čujõn owõlkwangdžu, čõngüirül seuda! *Sadžinüro ponün künal Kwangdžu* (38. výročí květnového Kwangdžu, nastolme spravedlnost! Kwangdžu onoho dne pohledem fotografií). Online. 18.5.2018. Mudǔng Ilbo. Dostupné z: <https://www.mdilbo.com/detail/ilgftp/541934> [cit. 2025-04-17].

„Zapomenutá historie se opakuje“, odkazující k důležitosti nejen opakovaného připomínání si událostí, ale také jejich vzdělávací hodnoty.²⁴⁵

Významnou sekci se také stala rubrika *Onürüi jöksa* (Historie dnešního dne)²⁴⁶, která píše o minulých událostech daného dne. Vznikla v roce 2015 a od té doby se vždy v daném výročním týdnu věnovala příspěvkem k událostem v Kwangdžu roku 1980 i s doprovodnou dobovou fotografií.

Je tedy možné pozorovat vývoj toho, jakým způsobem je fotografie postupně začleňována do oficiálního mediálního narativu. Obecně lze od roku 2010 pozorovat větší začlenění fotografií do mediálního i veřejného prostoru – zejména tedy prostřednictvím výstav a publikovaných článků. V předchozím období dobové snímky v mnou zkoumaných novinách zpravidla publikovány nebyly. Dalo by se říct, že tato skutečnost koresponduje s opatrným přístupem jihokorejské společnosti k adresování minulosti. Jejich aktivní reflexe, v podobě soudního vyšetřování, byla započata až v polovině 90. let, tudíž až patnáct let poté. Fotografie, které byly zpočátku publikovány, převážně dokumentovaly osoby truchlící své blízké a tehdy probíhající připomínkové akce. Narativ událostí byl sice postupně distancován původní cenzurou a měněn po uveřejnění výsledků vyšetřování, ale byl budován jako narativ traumatický a nedořešený – plný osobního i kolektivního utrpení.

3.3 Na Kjöngtchäk

V následující podkapitole se zaměřím na konkrétní rozbor činnosti a následně fotografickou tvorbu Na Kjöngtchäka. Nejprve představím kontext vzniku snímků a následně popíšu vybrané fotografie a jejich roli v proměně historického narativu.

Na Kjöngtchäk, který se v okolí Kwangdžu narodil, působil jako reportér ve zpravodajské agentuře *Čönnam Mäil Sinmun* a později dokonce vedl pobočku agentury *Jönhap*. V dokumentu *Oilpchal čüngmjöngsadžingwan (The Two Photojournalists: The*

---

²⁴⁵ [Sadžintchoktchok] poara owörüi činsil sadžinüro ponün 5-18. (Pohled' na pravdu května, 18. květen ukázan fotografiiemi). Online. Jönhap njusü. 17.5.2018. Dostupné

z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20180517091600054>. [cit. 2025-04-17].

²⁴⁶ *Onürüijöksa (Historie dnešního dne)*. Online. Čosön Ilbo. Dostupné

z: https://history.chosun.com/history/index_s.jsp. [cit. 2025-04-17].

witnesses of 5-18 Gwangju)²⁴⁷ společně s fotografem Čong Tchäwönem (1939-)²⁴⁸ vzpomínají na počátek povstání. Již první den pořídili značné množství fotografického materiálu a chtěli jej poskytnout agenturám k publikaci, což bylo kvůli cenzuře zamítnuto. To je však neodradilo od dalšího dokumentování situace v ulicích.²⁴⁹

Atmosféru popsali jako chaotickou, plnou strachu a všeobecného napětí. Obávali se jak vojáků, tak protestujících. Ti na oplátku nedůvěřovali novinářům a fotografům, jelikož si uvědomovali, že o situaci nesmí reportovat a nevěděli, s jakým účelem snímky pořizují. Reportování bylo navíc ztíženo rozsáhlým užíváním slzného plynu, který znemožňoval viditelnost, ale také komplikoval samotné zachycování událostí. Nakonec se rozhodl uchýlit do pátého patra bývalé budovy novinové agentury *Čönnam Ilbo*, ze které fotografoval dění v ulicích. Budova se nacházela naproti provinčnímu úřadu, tudíž poskytovala strategickou pozici pro monitorování vývoje situace. Jelikož si byl vědom, že se mu nepodaří materiály nijak publikovat v Koreji, byl odhodlán je alespoň odeslat do zahraničí. To se mu povedlo právě s pomocí Čong Tchäwöna.²⁵⁰

Čong byl reportérem zahraničních amerických agentur *UPI (United Press International)* a *Reuters*. V době nepokojů v Kwangdžu pobýval v Söulu, kde se mu 19. května do rukou dostaly snímky Na Kjöngtchäka a Sin Pokčina. Nejen, že je ještě ten stejný večer odeslal do zahraničí, ale byly pro něj dostatečným impulzem k tomu podívat se do města osobně. Do města dorazil 20. května.²⁵¹ Snímky se snažil zasílat do zahraničí každý den, kdy mezi Söulem a Kwangdžu jezdil taxíkem. Taxikářům poskytoval finanční kompenzace za riziko, které cestou podnikali.²⁵²

Fotografie zveřejněné v zahraničních novinových agenturách byly klíčové nejen pro obeznámení globální veřejnosti se situací v Kwangdžu, ale také pro vyvolání zájmu

---

²⁴⁷ *Oilpchal čüngmjöngsadžinkwan (The Two Photojournalists: the witnesses of 5-18 Gwangju)* [Dokument]. Online. Režie PAK, Ťundžu. Jižní Korea: TBS Seoul Media Foundation, 2022. Dostupné z: https://filmfreeway.com/TheTwoPhotojournalists_518Gwangju2022, [cit. 2025-04-11].

²⁴⁸ Známý také jakožto Tony Chung.

²⁴⁹ *Oilpchal čüngmjöngsadžinkwan*, 2022., (31:12-23:49)

²⁵⁰ *Oilpchal čüngmjöngsadžinkwan*, 2022.

²⁵¹ *Ibid.*, (31:12-23:49)

²⁵² *Handžangüi sadžini čün ullim... „kjeomnjöng kwandžurül kajagetta” (Dopad jedné fotografie... „Musím jet do Kwangdžu během stanného práva)*. Online. Newsis. 18.5.2019. Dostupné z: https://www.newsis.com/view/NISX20190517_0000654278. [cit. 2025-03-29].

o zpravodajství z místa dění u zahraničních reportérů. Čong zmiňuje spolupráci s německým novinářem Jürgenem Hinzpeterem²⁵³, který se do města taktéž vydal poté, co se k němu dostaly informace a obrazová dokumentace násilí, či spolupráci s nejmenovaným tokijským reportérem.²⁵⁴

Čong v tomto kontextu zdůrazňuje vzájemnou solidaritu a spolupráci novinářů – ti spolu aktivně spolupracovali a drželi se fyzicky pohromadě.²⁵⁵ Zvláštní význam klade dalším korejským reportérům, kteří se podíleli na předávání materiálů zahraničním korespondentům – například Mun Santä, který byl tehdejším novinářem a editorem deníku *Čönnam Mäil Ilbo*. Díky tomu, že absolvoval studium v Německu, disponoval kontakty v zahraničí a možnostmi šíření informací. Snahy o sdílení vizuálních důkazů mimo propagandou určený rámec pomohly rozšířit povědomí o událostech v Kwangdžu i mezi globální veřejnost. Klíčovými zahraničními agenturami byly *UPI (United Press International)*, *Reuters*, a *AP (Associated Press)*.²⁵⁶

Podle dokumentu *Oilpchal čüngmjöngsadžingwan (The Two Photojournalists: The witnesses of 5·18 Gwangju)* byla vůbec první fotografií, kterou Čong zaslal do zahraničí právě fotografie pořízená Na Kjöngtchäkem. Snímek zobrazuje zdánlivě obyčejného vojáka, který obuškem bije studenta – voják je zachycen v pozici s rukou napřaženou vysoko nad hlavou, připraven udeřit. Na černobílé fotografii lze rozeznat drobné tmavé skvrny na studentově triku – krev.²⁵⁷

---

²⁵³ Hinzpeter (1937-2016) byl západoněmecký kameraman, který se proslavil svým zpravodajstvím zásahů armády proti civilistům během povstání Kwangdžu. Záběry se mu podařilo propašovat do zahraničí a výrazně přispěl k mezinárodnímu povědomí o událostech. Po jeho smrti mu dokonce ve městě byl zřízen památník na jeho počest. Viz: JACKSON, Andrew David. Jürgen Hinzpeter and Foreign Correspondents in the 1980 Kwangju Uprising. Online. *International Journal of Asian Studies*. 2020, vol. 17, no. 1, s. 19–37. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S1479591420000121>. [cit. 2025-05-09].

²⁵⁴ *Handžangüi sadžini čun ullim... „kjeomnjöng kwandžurül kajagetta” (Dopad jedné fotografie... „Musím jet do Kwangdžu během stanného práva)*. Online. Newsis. 18.5.2019. Dostupné z: https://www.newsis.com/view/NISX20190517_0000654278. [cit. 2025-03-29].

²⁵⁵ Ibid.

²⁵⁶ *Oilpchal čüngmjöngsadžinkwan*, 2022., (32:26)

²⁵⁷ Ibid., (33:01-34:16)

Foto. 9 Voják oddílu Červeného kříže bijící demonstranta (autor Na Kjōngtchäk)

Fotografie se stala známou a relevantní ze dvou důvodů. Nejprve bylo významný právě fakt, že se jednalo o vůbec první snímek, který Čong do zahraničí odeslal. Poté, co se snímek dostal do povědomí mezinárodní veřejnosti, byl vystaven kritice korejského ministra kultury, který jej označil za zfalšovaný. Čong byl následně vyslýchán, ale i přes vyhrožování autora fotografie neprozradil.²⁵⁸

Druhým důvodem, proč se fotografie stala značně relevantní, byla skutečnost, že odhalovala dodatečné informace demonstrující, jak přínosná vizuální dokumentace může být. Při důkladnějším pohledu si lze všimnout pruhu bílé pásky omotané kolem vojákovy paže. Tato samotná fotografie ho však celý neodhaluje. Pokud ji ale zasadíme do kontextu dalších snímků, zjistíme, že ona páska ve skutečnosti nesla znak Červeného kříže. Vojáci z oddílu Červeného kříže měli být zdravotníci, kteří byli povinni poskytnout pomoc i nepříteli a zacházet s ním stejně jako s vlastními příslušníky. Fotografie však dokazuje, že tato zásada nebyla dodržována.²⁵⁹ Následující fotografie tuto skutečnost dokládá – na paži vojáka vpravo, jdoucí za odváděným párem, je Červený kříž znatelný.

---

²⁵⁸ CHOE, Sang-Hun. *His Photos Exposed a Bloody Crackdown, but His Identity Was a Secret*. Online. The New York Times. 21.6.2024. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2024/06/21/world/asia/south-korea-photos-gwangju-crackdown.html>. [cit. 2025-03-25].

²⁵⁹ *Oilpchal čūngmjōngsadžinkwan*, 2022., (33:01-34:16)

젊은 부부가 금남로2가을 지나다 공수부대가 휘두른 곤봉에 머리를 맞아 피흘린 채 끌려가고 있다.
A bleeding couple is escorted off Gwanmang Street.
1980. 5. 19 / 나생애 Na Kyung-naek

Foto. 10 Krvácející pár odváděný z ulice Kŭnnam (autor Na Kjöngtchäk)

Jedním z dalších faktů, které fotografie odhalily, bylo použití vojenských helikoptér během demonstrací nejen k monitorování protestujících, ale i ke střelbě. Tuto skutečnost vláda po dlouhou dobu popírala. O jejich použití se sice můžeme dozvědět prostřednictvím svědectví obyvatel²⁶⁰, avšak fotografie poskytují dodatečný důkaz, který vyvrací vládní snahy manipulovat veřejné mínění. Na Kjöngtchäk v dokumentu vzpomíná, jak se vojáci v helikoptérech snažili střílet i na něj a jeho kolegy v budově, ve které se ukrývali. Fotografové se dle jeho slov bránili tím, že vojákům ukazovali své fotoaparáty a vyhrožovali jejich zaznamenáním. I toto samotné naznačuje, že si vojáci byli vědomi významu a hrozby fotografického záznamu jejich osoby a možných důsledků, které by mohl mít.²⁶¹

3.3.1 Analýza dobové fotografie – její funkce v rámci kulturní paměti

V poslední části uvedu pár vybraných fotografií Na Kjöngtchäka, které přispívají k posunu tohoto historického narativu. Dané snímky z něj utrpení neodstraňují, ale ukazují ho světu v širším kontextu. Značný vliv na výběr snímků měla opět má osobní zkušenost

²⁶⁰ LEWIS, Linda S., 2002., str. 19

²⁶¹ Oilpchal čüngmjöngsadžinkwan, 2022., (47:35-53:21)

s návštěvou stálé výstavy Archivu demokratického hnutí 18. května, která mi ukázala, jakým způsobem je historie povstání prezentována ve veřejném prostoru současné Jižní Koreje. Výběr fotografií byl motivován schopností odhalit novou perspektivu na paměť události.

Na základě těchto poznatků a osobních zkušeností jsem se rozhodla uvést reprezentativní snímky, které spadají do těchto tematických oblastí: 1) projev občanského odporu a společné mobilizace proti útlaku režimu 2) přímé zobrazení násilí vůči občanům a represivní reality tehdejší doby 3) občanská solidarita a role žen během povstání; snímky, které ukazují i momenty naděje.

Výběr snímků tedy nebyl založen čistě na jejich historické hodnotě, ale na jejich schopnosti tvořit symboly, které jsou nástroji formujícími paměť událostí a které v sobě uchovávají i společenské identity a role. V této části jsou fotografie v návaznosti zkoumány diskursivně, avšak s pomocným sémiotickým výkladem.²⁶²

Zdrojem fotografií je převážně portál *Open archives*²⁶³, který je obsáhlým zdrojem nejen vizuálního materiálu korejské historie. Je však nutno konstatovat, že u snímků většinou nejsou zapsáni autoři a mnohdy u nich není uvedeno ani datum pořízení. K referenci mi posloužil archiv *5·18 Kinjōmdžedan* (Pamětní nadace 18. května)²⁶⁴, který nabízí hned dvě kolekce rozdělené podle fotografií – Na Kjongtchäka a I Čchangšōnga. Archiv mi tedy pomohl s případným potvrzením autora. Jako poslední pomocná reference výběru fotek či případného určení data vzniku snímku sloužila publikace *May, the triumph of democracy*.²⁶⁵

---

²⁶² Sémiotická analýza jednoduše popisuje význam objektu. Respektive ptá se na to, jaký význam objekt zobrazuje – co tedy daná fotografie představuje. Při sémiotickém zkoumání vizuálních materiálů je důležité rozlišit na první pohled zjevný obraz (denotace) a poté kulturně a kontextuálně podmíněné významy (konotace). Viz: *The Semiotics of Photography*. Online. Jack Pearson Photojournalist. 20.3.2013. Dostupné z: <https://jackpearsonphotojournalist.wordpress.com/2013/03/20/the-semiotics-of-photography/>. [cit. 2025-04-20].

²⁶³ *Sadžinkchölleksjōn (Kolekce fotografií)*. Online. In: Open Archives Korea Democracy Foundation. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/main> [cit. 2025-04-20]

²⁶⁴ *Sadžin Akchaibū*. Online. In: *5·18 Kinjōmčädan (The May 18 foundation)* Dostupné z: <http://518photo.org/> [cit. 2025-04-29].

²⁶⁵ KIM, Čuntä; SIN, Pokčín; HWANG, Čonggōn; NA, Kjongtchäk; KIM, Njongnam, KO, Mjongdžin. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement*. Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991.

Jedním z těchto snímků je snímek pořízený Na Kjöngtchäkem. Byl vyfocen z větší vzdálenosti a seshora, což odpovídá přístupu tehdejších fotografů, alespoň tak, jak jej prezentují fotografovy vzpomínky.

Foto.11 Demonstranti projíždějící na nákladním vozu mávají jihokorejskou vlajkou (autor Na Kjöngtchäk)

Na fotografii vidíme nákladní vozidlo vezoucí demonstranty. Zdá se, že se jedná převážně o mladé muže. Většina z nich v ruce drží hole nebo tyče, mají zdvižené ruce či jinak gestikulují směrem ke kolemjdoucím. Na chodníku a podél silnice lze pozorovat několik osob, které pohlíží směrem k samotnému vozu. Na první pohled zaujmají postoj převážně pasivní, postoj pouhých pozorovatelů. Zdá se, že jeden z mužů, který se nachází nejbližší vozidlu, tleská demonstrantům a vyjadřuje jim podporu. Co se samotného vozidla týče, nespíše se jedná o civilní nákladní vůz, což svědčí o určité improvizovanosti protestů.

Z důvodu nadšení demonstrujících a zdánlivého klidu kolemjdoucích bychom snímek mohli zasadit do období dočasného stažení armády z centra města. Tento úsudek potvrzuje i publikace *May, the triumph of democracy*, která snímek datuje na 22. květen. Výrazné gestikulace demonstrantů naznačují radost z dočasného osvobození a otevřený odpor vůči režimu v momentě, kdy jim nehrozila přímá represe.

Nelze ani s jistotou určit, zda jsou kolemjdoucí skutečně pouhými pozorovateli, či zda také nejsou účastníky probíhajících akcí. Vozidlo i chodci se pohybují stejným směrem, což může naznačovat společný cíl – na organizovanou demonstraci či organizovaný pochod, jaké byly během období opuštění armády města běžně pořádány. V každém případě na vůz pohlíží se zájmem a vyjadřují určitou formu podpory.

Snímek funguje jako symbol aktivní mobilizace obyvatelstva a odporu proti tehdejšímu režimu. Nedokumentuje pouze konkrétní okamžik v průběhu povstání, ale vytváří vizuální symbol národní identity. Což je ještě společně se symbolem vlastenectví podtrhnuto faktem, že jeden mladík drží v ruce korejskou vlajku. Výběr snímků, na kterých demonstranti ukazují korejskou vlajku je také jedním z často opakovaných motivů v novinových článcích dnešní doby.

Foto. 12 Demonstrující u zabaveného armádního vozu (autor Na Kjōngtchäk)

Na tomto druhém vybraném snímku (Fotografie č.12) lze pozorovat hned několik podobností. Zachycenými subjekty jsou opět převážně mladí muži. Někteří z nich drží hole či tyče, patrně určené k sebeobraně. Opět je zachyceno vozidlo, patrně armádní. Dokumentací zabavených armádních či policejních vozidel existuje poměrně velké množství. Takovéto vizuální reprezentace lze chápat jako symbolické vyjádření odhodlání demonstrantů, jejich aktivní mobilizace a soudržnosti hnutí. Na vozu je opět vztyčena korejská vlajka zdůrazňující vlastenectví a odpor vůči autoritářskému režimu.

Lze však pozorovat lehce rozdílné výrazy v tvářích a nálady mužů oproti předešlému snímku – bez kontextu bychom však pouze z tohoto úsudku k žádnému závěru nedošli. Když však vezmeme v potaz fakt, že je snímek datován na den 21. května, tudíž na den, kdy ještě aktivně probíhaly zásahy armády proti obyvatelům, můžeme usoudit, že mezi demonstranty skutečně panovala atmosféra odlišná. Přesto obrazy sebevědomých na první pohled neohrožených občanů postupně mění nuance oficiálního narativu a neustupují do pozadí za příběhy utrpení a bolesti. Utvrzují obraz událostí jako sdílenou vzpomínku aktivního demokratizačního hnutí.

Rovněž lze pozorovat postupný posun směrem k otevřenější reprezentaci mrtvých občanů a násilí ze strany armády. Po vyšetřování událostí a uvolnění cenzury byla otevřenější reprezentace skutečných událostí do určité míry očekávaná, ale i tak byly zásahy armády publikovány spíše výjimečně. Již zmíněný článek *Kjõnghang Sinmun*²⁶⁶, který v roce 2013 informoval čtenáře o probíhající výstavě, sice zveřejnil fotografii rakví zemřelých obyvatel, ale s velmi těžkým filtrem a uměle přidanými lotosovými květy.

Foto. 13 Provizorní uchování mrtvých v rakvích v budově *Sangmugwan*. (původní autor Kim Njõngnam)

Přidané květy mohou být interpretovány jako určité zlehčení snímku, uctívání mrtvých či symbol čistoty. V článku však opět nebyl uveden autor, kterého bylo možné identifikovat až s pomocí publikace *May the triumph of democracy*, kde lze najít původní neupravený snímek.²⁶⁷ Autorem je Kim Njõngnam a snímek je datovaný 27. května. Samozřejmě se nejednalo o jedinou nebo první publikaci takovéto fotografie, ale tento případ stále ukazuje určitou přetrvávající zdrženlivost a opatrnost v konfrontaci se smrtí i přes třicet let po událostech.

---

²⁶⁶ TO, Čägi. 5-18 Kwangdžuhangdžäng, tangsinün õttokche kiokhago inna (*Povstání v Kwangdžu 18. května, jak si ho pamatujete?*). Online. Kjõnghang Sinmun. 20.5.2013. Dostupné z: <https://www.khan.co.kr/article/201305202056365>. [cit. 2025-04-29].

²⁶⁷ KIM, Čuntä; SIN, Pokčín; HWANG, Čonggõn; NA, Kjõngtchäk; KIM, Njõngnam, KO, Mjõngdžin. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement*. Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991.

Pokud nahlédneme do zmíněné fotoknihy²⁶⁸, nalezneme hned několik snímků Na Kjöngtchäka, které úmrtí civilistů tematizují. Jako příklad jsem vybrala fotografii pořízenou opět v budově *Sangmugwan*, kde byly uloženy provizorní rakve obětí.

Foto. 14 Provizorní uchování těl a pohřební prostor (autor Na Kjöngtchäk)

Snímky Na Kjöngtchäka jsou ale významné, jelikož nejen, žene poskytují jen svědectví lidských ztrát, ale zároveň ukazují improvizovanou, ale velice důstojnou snahu zacházení se zemřelými i přes ztížené a limitované podmínky. Na většině rakví na Fotografii č. 14 můžeme vidět korejské vlajky, na některých pietní kytice. V místnosti vidíme také dav přihlížejících, kteří hromadně vyjadřují úctu zemřelým. Určitým způsobem tak fotografie zobrazuje soudržnost národa v těžkých časech a společné prožívání i zpracovávání traumatu. Pásku oddělující dav od rakví a těch truchlících u nich lze interpretovat jako další aspekt improvizované organizovanosti či jako držení si odstupů a vyjádření úcty k mrtvým.

---

²⁶⁸ KIM, Čuntä; SIN, Pokčün; HWANG, Čonggön; NA, Kjöngtchäk; KIM, Njöngnam, KO, Mjöngdžin. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement*. Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991.

Foto. 15 Vůz vezoucí těla mrtvých a jejich rodiny vstupují do provinčního úřadu (autor Na Kjöngtchäk)

Na Kjöngtchäk však nezachycuje pouze lidské ztráty samotné, ale i jejich dopad na pozůstalé. Fotografie č. 16 například zachycuje velký dav lidí mířící k místu identifikace těl. Zobrazuje tím nejen značnou míru tehdy pohřešovaných a zemřelých, ale také míru neinformovanosti a nejistoty panující mezi obyvateli, jelikož mnozí příbuzní aktivních účastníků protestů v dané době často netušili, co se s jejich blízkými stalo. Fotografie tímto způsobem zprostředkovávají narativ odkrývající realitu všech zasažených, nejen aktivně demonstrujících či zemřelých.

순천 시민들의 시체가 안치된 전남도청에 많은 시민들이 이를 확인하기 위해 모여드는 모습.
People flock into the Provincial Government Office to identify the bodies.
1980. 5. 26 / 나경애 Na Kyung-aek

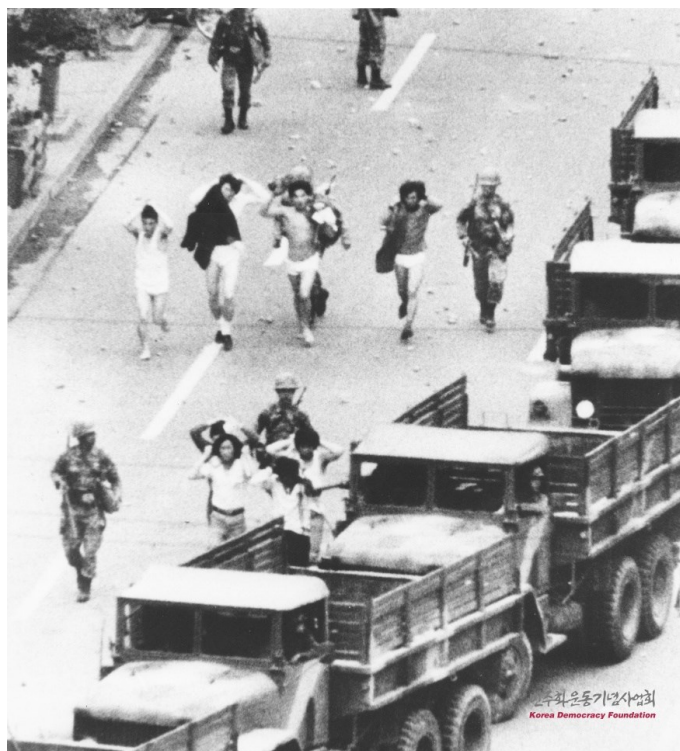
Foto. 16 Dav mířící do budovy provinčního úřadu k identifikaci těl (autor Na Kjōngtchāk)

Výstavy a publikace z posledních let kromě již zmíněných reprezentací zemřelých zahrnují mnohem početněji i zobrazení násilí. Výstavy pořádané k výročí a komemoraci Kwangdžu začaly prezentovat snímky přímo mrtvých těl nebo konkrétních zásahů armády. Jako příklad můžeme uvést již zkoumanou fotografii střetu demonstranta a vojáka oddílu Červeného kříže (viz. Fotografie č. 1), která je asi nejčastěji opakovanou fotografií, na kterou jsem v průběhu psaní práce narazila.

Dalším příkladem může být fotografie zatčených občanů (Fotografie č. 17), kteří jsou odvlékáni pouze ve spodním prádle, kterou zveřejnila agentura *Čosŏn Ilbo* v roce 2019.²⁶⁹

---

²⁶⁹ [Siganjŏhāng] 1980njŏn 5wŏl 18il "nansahanŭn kigwančchong soril tŭrosso". Online. Čosŏn Ilbo. 17.5.2019. Dostupné z: https://www.chosun.com/site/data/html_dir/2019/05/17/2019051700703.html. [cit. 2025-04-21].

Foto. 17 Protestující, kteří jsou odváděni vojáky stanného práva pouze ve spodním prádle (autor Na Kjöngtchäk)

Na této fotografii můžeme pozorovat skupinu demonstrantů, kteří jsou se zdviženýma rukama odváděni vojáky stanného práva. To, že jsou odváděni pouze ve spodním prádle zdůrazňuje násilí charakter zásahu armády, který nerespektoval ani samotnou důstojnost zatčených osob. Fotografie tím silněji evokuje bezmoc, nevinnost a zranitelnost prostých obyvatel oproti ozbrojeným jednotkám.

Foto. 18 Muž prosící o milost (autor Na Kjōngtchäk)

Dalším vybraným snímkem je fotografie č. 18 muže klečícího na kolenou, prosícího o slitování. Na snímku lze pozorovat vojáka, který nad ním stojí s vytaženým obuškem v ruce, a ostatní vojáky, kteří jsou pouhými klidnými pozorovateli dění před nimi. Muž je neozbrojen, ani nevíme, zda se nějakým způsobem účastnil demonstrací. Nezdá se, že by přihlížející vojáci plánovali zasáhnout či případný střet zastavit. V popředí snímku však nelze opominout vojáka sedícího v tanku, který se stejně jako ostatní zdá že nezasahuje, ale situaci pozoruje z nadhledu, držící zbraň. Jeho pozice minimálně naznačuje připravenost k zásahu a akorát podtrhuje napětí situace a jasnou převahu ozbrojených sil.

Tyto fotografie odhalují a vizualizují skutečnost drsných zásahů armády, a tedy neposouvají narativ od traumatu a utrpení, ale spíše institucionalizují samotnou bolestivou zkušenost do vizuální formy. I ten, kdo události přímo nezažil, do dění emočně proniká a je veden k určité morální i etické reflexi na základě svého přesvědčení. Tyto proměny lze do určité míry připisat změnám po demokratizaci, kdy docházelo k postupnému odkrývání nových informací. A jelikož byla skrze vizuální reprezentace traumatická zkušenost obyvatel Kwangdžu uchována, může nyní být reinterpretována a dále předána napříč generacemi.

Dalším aspektem, které články, publikace a výstavy vyzdvihují, je role a činnosti obyčejných obyvatel, kteří se demonstrací přímo neúčastnili, ale podíleli se na událostech

vzájemnou pomocí a solidaritou. V případě, že je narativ redukován pouze na střet demonstrujících a armády, ať se jedná o jakýkoliv ideologický pohled, příběhy obyčejných lidí zůstávají opomíjeny.

V posledních letech se však instituce snaží tento narativ doplnit a obohatit, a to vyzdvihnutím role menšin, zejména žen v procesu demokratizace. Ve stálé expozici Archivu demokratického hnutí 18. května je tématu role žen věnováno hned několik tematických sekcí – od aktivit žen v 70. letech až po jejich denní aktivity v průběhu květnových událostí. Právě do těchto samotných sekcí byl zakomponován i motiv solidarity. I přesto, že projevů solidarity bylo skutečně mnoho a aktivit se účastnily různorodé skupiny lidí, ženy jsou často zdůrazňovány jako klíčové postavy. Jedním z opakujících se symbolů se stala příprava a rozdávání rýžových kuliček (*čumőkpap*) a to právě ženami.²⁷⁰

Foto. 19 Ženy připravující rýžové kuličky na ulicích Kwangdžu (autor Na Kjōngtchäk)

V článku *Kongdongčche čōngsin sangdžing ‘5·18 čumőkpap’ Kwangdžu täpchjoũmsikũro mandũnda* (Rýžové kuličky 5·18“ symbolem ducha komunity – stanou se reprezentativním jídlem města Kwangdžu)²⁷¹ na toto gesto vzpomíná starosta města a zmiňuje, že jsou svým způsobem ztělesněním ducha komunity Kwangdžu a měly by se stát něčím, co

---

²⁷⁰ Stálá výstava. Kwangdžu: *5·18 mindžugwaundong kirokekwan* (Archiv demokratického hnutí 5·18), 2024.

²⁷¹ KANG, Hjōnsök. *Kongdongčche čōngsin sangdžing ‘5·18 čumőkpap’ Kwangdžu täpchjoũmsikũro mandũnda* (Rýžové kuličky 5·18“ symbolem ducha komunity – stanou se reprezentativním jídlem města Kwangdžu). Online. Neibō njusū. 2019. Dostupné z: <https://n.news.naver.com/mnews/article/032/0002924091>. [cit. 2025-04-21].

Kwangdžu symbolizuje. V tomto případě se vizuální reprezentace stávají až ikonickými symboly události tak, že již nejsou pamatovány pouze skrze násilné střety.²⁷²

Fotografii, která zobrazuje ženy tvořící rýžové kuličky zdůrazňuje i text článku významného média *Jŏnhap njusŭ*.²⁷³ Opět zdůrazňuje, že fotografie je důkazem tvorby komunity. Dle Jana Assmanna se socializačním procesem vytváří určitá společenská identita složená z participace jednotlivých členů a jejich identit.²⁷⁴ A jak již víme, kulturní předměty slouží nejen jako nástroj uchovávání vzpomínky na zemřelé, ale také na jejich roli ve společnosti, kterou poté nadále nesou – pojmu celé komplexní příběhy a identity.²⁷⁵ Tento příklad demonstruje, jakým způsobem fotografie pouze nezachytí daný moment minulosti, ale navždy uchová komplexní emoční a společenské struktury a promění je v symbol sdílené zkušenosti.

Tato kapitola tedy ukázala, jakým způsobem dobové fotografie jakožto kulturní artefakt mohou přispět k formování paměti událostí května 1980. Nezůstávají pouze objektivním zachycením daného momentu. Jdou za hranice pouhého historického pramene, jelikož aktivně utvářejí mnohem více komplexní narativ událostí – utrpení a násilí, ale také solidarity a momentů naděje. Jsou schopny vyzdvihnout specifické role občanů, symbolická gesta a detaily a udržet si společenský význam i s časovým odstupem. Stávají se nástrojem uchování paměti, ale také nástrojem její reinterpretace.

---

²⁷² Stálá výstava. Kwangdžu: *5•18 mindžugwaundong kirokkwan (Archiv demokratického hnutí 5•18)*, 2024.

²⁷³ [*Sadžintchoktchok*] *poara owŏrŭi činsil sadžinŭro ponŭn 5-18*. (Pohled' na pravdu května, 18. květen ukázán fotografiemi). Online. *Jŏnhap njusŭ*. 17.5.2018. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20180517091600054>. [cit. 2025-04-17].

²⁷⁴ ASSMANN, Jan. 2001., str. 22-40

²⁷⁵ FORTES, Meyer; STEWART, Pamela. 2020., str. 419-444

Závěr

Fotografie je skutečně komplexní vizuální médium. Nejenže může sloužit jako historický pramen, ale také odráží emociální a politickou realitu dané doby. V práci argumentuji, že fotografie nepředstavují pouze objektivní záznam historických momentů, ale také symbolické reprezentace násilí, odporu, solidarity a společenských rolí. Tímto způsobem se stávají kulturním artefaktem, který pomáhá formovat veřejný diskurs a paměť události. Umožňuje tak zpětně zpracovat sdílené a potlačované trauma a uctívat zasažené subjekty jejich komemorací.

Úvodní kapitola nejprve představila historický kontext květnových událostí roku 1980 v Kwangdžu. Vybrané události byly vhodným příkladem, protože byly násilně potlačeny, zamlčovány a jejich reflexe zůstává složitou záležitostí dodnes. Kapitola dále popsala konkrétní mechanismy cenzury, které přispěly k utajení událostí a diktovaly jejich vnímání v korejské společnosti. Následně se věnovala vyšetřování událostí, které probíhalo až s odstupem patnácti let. Přestože došlo k určitému právnímu a společenskému vyrovnání, mnoho tehdy utajených informací a osobních svědectví zůstává skrytých.

Práce navazovala definicí konceptu kulturní paměti Jana Assmanna, o který se myšlenkově opírala. Kulturní paměť byla popsána ve vztahu k osobní i národní identitě či truchlení, a to s konkrétními příklady vázanými k událostem v Kwangdžu. Teoreticky se dále zaměřila na fotografii jako kulturní předmět a její význam pro historické bádání. Popsala také důvody a příklady toho, proč fotografie není zcela objektivním médiem, jak se může na první pohled zdát – může postrádat důležitý kontext, může být zkreslena či cíleně manipulována. I přesto zastávám názor, že je velice hodnotným přínosem zaznamenání událostí, jelikož je schopna zachytit různorodý soubor informací a její význam přesahuje hranice pouhé dokumentace – což potvrdila kapitola třetí.

Ta se již zaměřila na samotné dobové fotografie a jejich roli při utváření paměti události. Popsány byly první příklady objevování fotografií násilného potlačení demonstrací v Kwangdžu ve veřejném prostoru, především v rámci prvních pořádaných výstav. Fotografie zde fungovaly jako nástroj vyjádření nesouhlasu proti oficiálnímu narativu a jako protestní prostředek usilující o spravedlnost. Jejich využití během prvního veřejného slyšení, které se událostem věnovalo, navíc ukázalo, že mohou paměť událostí podpořit i skrze institucionální rámce jiné než muzejní či galerijní.

Dále byla provedena doplňková analýza dobových i současných novinových článků. U této analýzy je nutno zmínit její omezení – výběr byl omezen na dvě novinové agentury

a konkrétní časový úsek. Výzkum sice přinesl zajímavé poznatky, ale předpoklad, že se v člancích vyskytne větší množství fotografického materiálu, se nepotvrdil. Neposkytl tedy komplexní přehled mediálních trendů, ale demonstroval základní změny v přístupu médií k tématu povstání v průběhu let. V člancích 80. let se dobové fotografie nevyskytovaly a popis událostí odpovídal tehdejšímu antikomunistickému výkladu, zatímco v pozdějších člancích byl patrný relativně opatrný přístup, kdy měly snímky především doprovodnou funkci. S přesunem do současnosti články ukázaly postupné otevírání se tématu a reprezentaci více explicitních motivů.

Následující podkapitola popsala tvorbu fotografa Na Kjöngtchäka, jeho osobní zkušenosti během povstání i jeho pozdější aktivity. Ukázala, že jak samotná tvorba Na Kjöngtchäka, tak jeho působení ve veřejném diskursu výrazně ovlivnily vnímání událostí a jejich pozdější interpretaci. Jeho aktivity jsou také velice významné v šíření povědomí o novinářské činnosti dané doby obecně.

Vzhledem k roli, kterou Na Kjöngtchäk sebral při dokumentaci květnových událostí, byla provedena analýza vybraných snímků z jeho tvorby. Analýza fotografií byla zaměřena na to, jaké motivy a sdělení snímky zprostředkovávají a jak se podílejí na utváření paměti události. Byly vymezeny tyto tři tematické oblasti: 1) projev občanského odporu a společenské mobilizace proti útlaku režimu 2) přímé zobrazení násilí vůči občanům a represivní reality tehdejší doby 3) občanská solidarita a role žen během povstání; snímky, které ukazují i momenty naděje. Fotografie byly zkoumány z diskurzivní perspektivy s využitím sémiotické interpretace. Zajímal mě jejich potenciál při formování paměti události. Interpretace byla podpořena i kontextem současných výstav, které ukazují, jak je paměť události institucionalizována v současném jihokorejském veřejném prostoru.

Práce touto analýzou ukazuje, jakým způsobem může fotografie fungovat jako médium uchování paměti, ale i nástroj odporu a přehodnocování minulosti, obzvláště v kontextu existence autoritářského režimu, který se snažil události manipulovat a ve veřejném diskursu měnit či je z něj kompletně vymazat. Vizuální materiál tak poskytuje prostor pro zpětný vhled do událostí, jejich hlubší reflexi a pochopení historických souvislostí. Jako kulturní artefakt neumožňuje pouze reflexi objektivních faktů, ale zprostředkovává konkrétní symbolické reprezentace, které obohacují paměť události o osobní příběhy a identity či konkrétní společenské role, obzvláště lidí, které oficiální narativ opomíjel.

Lze tedy konstatovat, že dobové fotografie výrazně ovlivňují zpětný výklad událostí a často je zasazují do konkrétních tematických rámců, které v minulosti nebyly vyzdvihovány.

V kontextu dlouhodobého útlaku a cenzury je logické, že jihokorejská společnost bude usilovat jak o reinterpetaci minulosti a zviditelnění dříve opomíjených subjektů, tak o zdůraznění boje za demokracii, národní identity a hrdosti. Fotografie jsou pro tento účel vhodným nástrojem.

Jak bylo poukázáno v druhé kapitole, věnující se problematice objektivitě fotografie, je však nutné tuto její reinterpretační funkci vnímat kriticky. Vizuální materiály jsou ovlivnitelné přístupem autorů, zobrazovanými tématy i jejich kontextem. Analýza ukazuje, že korejská média a korejský veřejný prostor upřednostňuje snímky určitých motivů a perspektiv. Narativ je tedy postupně zbavován cenzury a reinterpretován, ale do určité míry je nadále budován selektivně. Například je opomíjena perspektiva samotných vojáků a jejich příběhy. Podobně chybí reprezentace dění mimo centrum města – příběh z venkovského prostředí, které bylo po izolaci města rovněž zasaženo střety s armádou. Pozoruhodná je také skutečnost, že byť je role katolické církve během povstání i po jeho skončení výrazná, ve fotografických materiálech téměř není reprezentována. Tato selektivita ukazuje, že fotografie tedy skutečně nejen paměť událostí uchovává a obohacuje, ale je schopna ji i značně přetvářet.

Tato práce demonstrovala, že dobové fotografie mohou výrazným způsobem přispět k porozumění minulosti a její reinterpetaci napříč generacemi. Zkoumání fotografií ve veřejném i mediálním prostoru, stejně jako samotná analýza dobových snímků, potvrdily sílu fotografie jako nástroje paměti a zároveň reflektovaly selektivitu několika motivů, které poté pronikají i do samotného historického výkladu událostí.

Do budoucna by bylo vhodné do výzkumu zařadit širší soubor novinových článků a provést komplexnější mediální analýzu využití dobových fotografií. Další výzkum by se mohl zaměřit také na hlubší studii prezentace snímků v rámci narativu stálé výstavy *Archivu demokratického hnutí 18. května v Kwangdžu*.

Bibliografie

Archivy, novinové články a publikace zahrnující analyzované fotografie:

1980njön 5wöl Kwangdžumindžuhwaundong tangsi kjeömgunüi siui činap. (Potlačení protestů jednotkami stanného práva během Kwangdžuského hnutí pro demokracii v květnu 1980). In: Sadžinkchölleksjön (Kolekce fotografií). Online. Open Archives Korea Democracy Foundation. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/view/00758445> [cit. 2025-05-07].

1988njön Kwangdžutčükui čchongmunhō (Slyšení zvláštního výboru pro Kwangdžu v roce 1988). In: Sadžinkchölleksjön (Kolekce fotografií). Online. Open Archives Korea Democracy Foundation. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/view/00758462>. [cit. 2025-05-07].

Čöson Ilbo. Online. Söul. Dostupné z: <https://www.chosun.com/>. [cit. 2025-04-17].

KIM, Čuntä; SIN, Pokčín; HWANG, Čonggön; NA, Kjöngtchäk; KIM, Njöngnam, KO, Mjöngdžin. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement.* Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991.

Kjöngghjang Sinmun. Online. Söul. Dostupné z: <https://www.khan.co.kr/>. [cit. 2025-04-17].

Kwangdžutčükui čchöngmunhō kwalljön Kwangdžuhangdžäng judžoktürüi kukhō činip (Vstup přeživších povstání v Kwangdžu do Národního shromáždění na slyšení zvláštního výboru pro Kwangdžu). In: Sadžinkchölleksjön (Kolekce fotografií). Online. Open Archives Korea Democracy Foundation. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/view/00758462> [cit. 2025-04-29].

Naver Njusü Raibüröri (Naver News Library). Online. Dostupné z: <https://newslibrary.naver.com/search/searchByDate.naver>. [cit. 2024-12-06].

Sadžin Akchaibü. Online. In: 5•18 Kinjömčädan (The May 18 foundation). Dostupné z: <http://518photo.org/> [cit. 2025-04-29].

Sadžinkchölleksjön (Kolekce fotografií). Online. Open Archives Korea Democracy Foundation. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/main> [cit. 2025-04-20]

Stálá výstava. Kwangdžu: *5•18 mindžugwaundong kirokkwan (Archiv demokratického hnutí 5•18)*, 2024.

Tähaknoeso jöllin 5.18 činsanggjumjǒng mit čhäkimdža kusokčchöbörjogu čiphösiui (Demonstrace a shromáždění uspořádané na ulici Tähak požadující objasnění pravdy o 5.18 a potrestání odpovědných osob). In: Sadžinkchölleksjǒn (Kolekce fotografií). Online. Open Archives Korea Democracy Foundation. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/view/00758445> [cit. 2025-05-07].

Monografie

ASSMANN, Jan. *Cultural memory and early civilization: writing, remembrance, and political imagination*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. ISBN 978-0-521-18802-9.

BURKE, Peter. *Eyewitnessing: The Uses of Images As Historical Evidence*. London: Reaktion Books, 2001. ISBN 978-1-86189-092-4.

CUMINGS, Bruce. *Korea's place in the sun*. W. W. Norton & Company, 2005. ISBN 978-0-393-34753-1.

FORTES, Meyer. Pietas in Ancestor Worship: The Henry Myers Lecture, 1960. In: STRATHERN, Andrew, STEWART, Pamela J. (eds.). *Ritual*. Abingdon: Routledge, 2010, s. 419–444. ISBN 9780754627487. Dostupné z: <https://doi.org/10.4324/9781315244099-25> [cit. 2025-05-08].

HEO, Uk. *South Korea since 1980*. Online. New York: Cambridge University Press, 2010. ISBN 978-0-521-74353-2. Dostupné z: https://search-ebsohost-com.ezproxy.is.cuni.cz/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=e000xww&AN=344665&lang=cs&site=ehost-live&scope=site&ebv=EB&ppid=pp_iii. [cit. 2023-03-28].

HEUVEL, Jon Vanden a DENNIS, Everette E. *The Unfolding Lotus: East Asia's Changing Media*. New York: Freedom Forum Media Studies Center, 1993.

HURN, David a JAY, Bill. *On looking at photographs*. Lens Work, 2000. ISBN 1-888803-09-6.

HWANG, Sok-Yong; LEE, Jae-Eui a JEON, Yong-Ho. *The rebellion for democracy in South Korea*. Verso, 2022. ISBN 978-1-78873-714-2.

KIM, Hillary Mi-Sung, SCHAUER, Matthew, MENDLEIN, Alyssa, MURATA, Alice, MURATA, Michelle a JONES-ROOY, Andrea. Perspectives on Protest in East Asia. In: MALLEY-MORRISON, Kathleen, MARCURIO, Andrea, TWOSE. *International Handbook*

of Peace and Reconciliation. New York: Springer, 2013, s. 263–277. ISBN 978-1-4614-5932-3.

LEE, Jae-eui. *Kwangju Diary: Beyond Death, Beyond the Darkness of the Age*. UCLA, 1999. ISBN 1-883191-03-3.

LEE, Jung Joon. *Shooting for change: Korean photography after the war*. Durham: Duke University Press, 2024. ISBN 978-1-4780-2599-3.

LEE, Myung-sik. *The History of Democratization Movement in Korea*. Online. Korea Democracy Foundation, 2010. Dostupné z: https://hospitalfield.org.uk/wp-content/uploads/2020/08/The-History-of-Democratization_compressed.pdf#page=10.10. [cit. 2025-03-18].

LEROUX, Robert a MARCEL, Jean-Christophe (ed.). *The Anthem Companion to Maurice Halbwachs*. Anthem Press, 2021. ISBN 978-1-78527-680-4.

LEWIS, Linda S. *Laying Claim to the Memory of May*. Honolulu: University of Hawai'i Press, 2002. ISBN 0-8248-2479-2.

PAQUET, Darcy. *New Korean cinema: breaking the waves*. Columbia University Press, 2009. ISBN 978-1-906660-25-3.

SETH, Michael J. *A concise history of modern Korea: from the late nineteenth century to the present*. Rowman & Littlefield, 2016. ISBN 978-1-4422-6048-1.

TAGG, John. *The burden of representation: Essays on Photographies and Histories*. Palgrave Macmillan, 1988. ISBN 978-0-333-41824-6.

VERNANT, Jean-Pierre. Mythe et pensée chez les Grecs. Études de psychologie historique. In: LE GOFF, Jacques. *Paměť a dějiny*. Překlad Irena Kozelská. Praha: Argo, 2007, s. 78. ISBN 978-80-7203-862-6.

WITTLICH, Filip. *Fotografie – přímý svědek?!: fotografický obraz a jeho význam pro historické poznání*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2011. ISBN 978-80-7422-157-6.

Odborné články

AHN, Jong-cheol. The Significance of Settling the Past of the December 12 Coup and the May 18 Gwangju Uprising. Online. *Korea Journal*. 2002, vol. 42, no. 3, s. 112-138. Dostupné z: https://www.ekoreajournal.net/issue/view_pop3212.html. [cit. 2025-05-07].

- AMBROSE, Emily. *What Seoul Saw, What Gwangju Knew: Journalism and Censorship During the Gwangju Pro-Democracy Movement*. Online, Honors project. Bowling Green (Ohio): Bowling Green State University, 2020. Dostupné z: <https://scholarworks.bgsu.edu/honorsprojects/479/>. [cit. 2024-12-16].
- EDWARDS, Elizabeth. Photography and the Material Performance of the Past. *History and Theory*. 2009, vol. 48, no. 4, s. 130-150. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/25621444>. [cit. 2025-03-08].
- CHARVIN, Robert. Un prétendu« modèle »: la Corée du Sud. Online. *Recherches Internationales*. 1986, n° 22, s. 30-37. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.3406/rint.1986.2792>. [cit. 2025-05-09].
- IN, Sup Han. Kwangju and beyond: Coping with past State Atrocities in South Korea. Online. *Human Rights Quarterly*. 2005, vol. 27, no. 3, s. 998-1045. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20069818>. [cit. 2025-04-09].
- JACKSON, Andrew David. Jürgen Hinzpeter and Foreign Correspondents in the 1980 Kwangju Uprising. Online. *International Journal of Asian Studies*. 2020, vol. 17, no. 1, s. 19–37. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S1479591420000121>. [cit. 2025-05-09].
- KIM, Inwook. Evolution of the U.S.–ROK Alliance, 1953–1978: A Historical Institutional Perspective. Online. *The Korean Journal of Defense Analysis*. 2022, vol. 34, no. 3, s. 33 - 361. Dostupné z: https://www.kci.go.kr/kciportal/landing/article.kci?arti_id=ART002872870. [cit. 2025-04-21].
- KIM, Jongčchöl; ČCHÖ, Ŭndžöng a PAK, Ŭikjöng. Sinmunsasöre natchanan 5·18 tamnonüi pjönhwajangssangkkwa tonghak. (Changes and Dynamics of the 5·18 Discourses in Newspaper Editorials). Online. *Munhwawa čöngčchi*. 2022, vol. 9, no. 3, s. 299-337. Dostupné z: <https://doi.org/10.22539/culpol.2022.9.3.299>. [cit. 2025-04-21].
- KIM, Michael. Staging images of everyday life in late colonial Korea: Colonial visuality and the proliferation of amateur photography. Online. *Asian Studies Review*. 2017. vol. 45, no. 3, s. 381–399. ISSN 1035-7823. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/10357823.2021.1899134>. [cit. 2025-03-05].

- KIM, Sunhyuck. State and Civil Society in South Korea's Democratic Consolidation: Is the Battle Really over? Online. *Asian survey*. 1997, vol. 37, no. 12, s. 1135–1144. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.2307/2645762>. [cit. 28.3.2025]
- KONG, Vivian. The Past and Present of Cultural Censorship in South Korea: Minjung Art During and After the Gwangju Uprising. Online. *GW Undergraduate Review*. 2021, vol. 4, s. 41-50. Dostupné z: [https://doi.org/https://doi.org/10.4079/2578-9201.4\(2021\).08](https://doi.org/https://doi.org/10.4079/2578-9201.4(2021).08). [cit. 2025-04-14].
- KUHN, Annette. Photography and cultural memory: a methodological exploration. Online. *Visual Studies*. 2007, vol. 22, no.3, s. 283–292. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/14725860701657175>. [cit. 2025-03-02].
- LEE, Jae-kyoung. PRESS FREEDOM AND DEMOCRATIZATION: South Korea's Experience and Some Lessons. Online. *Gazette*. 1997, vol. 59, no. 2, s. 135-149. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0016549297059002004> [cit. 2025-04-21].
- LEE, Jungkyun; CHA, Junyeop a PARK, Eunil. Data-driven approaches into political orientation and news outlet discrimination: The case of news articles in South Korea. Online. *Telematics and Informatics*. 2023, vol. 85. ISSN 0736-5853. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.tele.2023.102066>. [cit. 2025-04-17].
- LEE, Seung Cheol. Building the Post-Traumatic Nation: Mourning and Melancholia in Korean Films about the Gwangju Massacre. Online. *Korea Journal*. 2021, vol. 61, no. 1, s. 219-243. Dostupné z: <https://doi.org/10.25024/kj.2021.61.1.219>. [cit. 2025-04-17].
- NORA, Pierre. Mezi paměti a historií: problematika míst. *Cahiers du cefres*. 2012, č. 13, s. 8-18. Dostupné z: https://www.cefres.cz/IMG/pdf/nora_1998_mezi_pameti_historii.pdf. [cit. 2025-04-21].
- ROBINSON, Casey. The Impact of Media on U.S. Policy in Korea from 1945-1950: The Portrayal of Syngman Rhee. Online. *SNU Journal of International Affairs*. 2018, vol. 3, no. 1, s. 97-118. Dostupné z: <https://snujiaorg.wordpress.com/volume-3/>. [cit. 2025-04-21].
- SA, Eun Suk. The Press and Democracy in South Korea – A Survey of Print Journalists' Opinions. *Asian Social Science Online*. 2006, vol. 5, no. 6, s. 19–39. Dostupné z: <https://doi.org/10.5539/ass.v5n6p19> [cit. 21. 4. 2025].

MOON, Seungsook. The Cultural Politics of Remembering Park Chung Hee. Online. *The Asia-Pacific Journal*. 2009, vol. 7, no. 5. Dostupné z: <https://apjif.org/seungsook-moon/3140/article>. [cit. 2025-04-17].

SHORROCK, Tim. Korea: Stirrings of resistance. Online. *The Progressive*. 1986, vol. 50, no. 2, s. 25-28. Dostupné z: <https://timshorrock.com/wp-content/uploads/stirrings-of-resistance-the-progressive.pdf>. [cit. 2025-03-25].

ŠUBRT, Jiří a PFEIFEROVÁ, Štěpánka. *Kolektivní paměť jako předmět historicko-sociologického bádání*. Online. *Historická sociologie*. 2017, roč. 2010, č. 1, s. 9-29. ISSN 1804-0616. Dostupné z: <https://doi.org/10.14712/23363525.2017.62>. [cit. 2025-03-02].

TRACHTENBERG, Alan. Albums of War: On Reading Civil War Photographs. Representations. Online. *Special Issue: American Culture Between the Civil War and World War I*. 1987, no. 9, s. 1-32. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/3043765>. [cit. 2025-03-08].

YOUM, Kyu Ho. Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea. Online. *Asian Survey*. 1986, vol. 26, no. 8, s. 868-882. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.2307/2644137>. [cit. 2025-03-25].

Online zdroje

[*Sadžintchoktchok*] *poara owörüi činsil sadžinüro ponün 5·18* ([*Fotografie, tukt'uk*] *Pohled na pravdu května, 18. květen ukázán fotografiemi*). Online. 17.5.2018. Jönhap njusü. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20180517091600054>. [cit. 2025-04-17].

[*Siganjöhäng*] *1980njön 5wöl 18il "nansahanün kigwančchong soril túrosso"* ([*Cestování časem*] *18. květen 1980: „Slyšel jsem výstřely z kulometu“*). Online. Čosön Ilbo. 17.5.2019. Dostupné z: https://www.chosun.com/site/data/html_dir/2019/05/17/2019051700703.html. [cit. 2025-04-21].

„*Kwangdžuhangdžäng ččigün kirongmul junesükcho tǔngdže*“ *Na Kjöngtchäk čön sadžinkidža* (*Záznamy povstání v Kwangdžu na seznamu UNESCO*“ bývalý reportér *Na Kjöngtchäk*). Online. Hankuk Ilbo. 22. 5. 2018. Dostupné z: <http://www.koreatimes.com/article/1180393>. [cit. 2025-04-01].

„*Täsön hubo, čongčchiin kkok pwaja hal čonsi*“ ... '*Tätchongnjöng 10in'* *sadžindžon Kim Njöngman sadžinga intchöbju* („*Výstava, kterou by si politici a prezidenští kandidáti měli*

rozhodně prohlédnout. Rozhovor s fotografem Kim Njŏngmanem o výstavě deseti prezidentů).

Online. KBS Njusü. 17.2.2022. Dostupné z:

<https://news.kbs.co.kr/news/pc/view/view.do?ncd=5397195&ref=A> [cit. 2025-05-11].

5.18 38čujŏn owŏlkwangdžu, čŏngüirül seuda! Sadžinüro ponün künal Kwangdžu (38. výročí květnového Kwangdžu, nastolme spravedlnost! Kwangdžu onoho dne pohledem fotografií).

Online. 18.5.2018. Mudŏng Ilbo. Dostupné z: <https://www.mdilbo.com/detail/ilgftp/541934>. [cit. 2025-04-17].

5.18 Jŏksa wägok pchjŏmhwe torül nŏmŏtta Či Manwŏn tŏng serjŏke tähan pallon. 5.18 sadžinčchŏp, pukhangwa kongmohä palganhättago? (Zpochybňování historie zašlo příliš daleko – reakce na výroky Či Manwŏna a jiných. Fotokniha 5.18 údajně vydána spolu se Severní Koreou).

Online. Modŏng Ilbo. 7. 4. 2015. Dostupné z:

<https://www.mdilbo.com/detail/NezemK/453450>. [cit. 2025-04-10].

5.18 Kwangdžumindžuhwaundong 40 čunjŏn tchŏkbyŏldžon ‘MaytoDay’ káčchŏ, Kwangdžudžongsinüi tŏngsidäsŏng tchamsäkhanda. (Speciální expozice „MaytoDay“ u příležitosti čtyřicátého výročí demokratického povstání v Kwangdžu 5.18 zkoumá současnost ducha města)

Online. Kwangdžubiennale. Dostupné

z: <https://www.gwangjubiennale.org/gb/Board/10655/detailView.do> [cit. 2025-04-12].

5.18 sonjŏni 40 njŏn hu sonjŏnege (Chlapec [z] 5.18 chlapcům 40 let poté).

Online. Sŏul Sinmun. 2022. Dostupné z: <https://www.seoul.co.kr/SpecialEdition/518Special/> [cit. 2025-04-17].

AN, Pjŏngho. *5.18 Mindžuhwaundong migonggä kirokmul kidžŏng ittara (Darování dosud nezveřejněného materiálu týkajícího se demokratizačního hnutí 5.18 nadále pokračuje).*

Online, Namdobangsong. 17. 5. 2018. Dostupné z: [https://www.nbn-](https://www.nbn-news.co.kr/news/articleView.html?idxno=35455)

[news.co.kr/news/articleView.html?idxno=35455](https://www.nbn-news.co.kr/news/articleView.html?idxno=35455) [cit. 2025-04-10].

Combined Forces Command. Online. United States Forces Korea. Dostupné

z: <https://www.usfk.mil/About/CFC/> [cit. 2025-04-11].

ČANG, Tŏkdžong. *Na Kjŏngtäk čŏn kidža '5.18 čchüidžegi' njŏjoktchaimsŏe silljŏ. (Reportáž bývalého novináře Na Kjŏngtchäka o 18. květnu byla zveřejněna v New York Times).*

Online. Jŏnhap njusü. 22.6.2024. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20240622043900054> [cit. 2025-04-12].

Čchö Tātchongnjöng tchŭkbyölsöngmjöng čönmun (*Zvláštní prohlášení prezidenta Čchö*). Online. Kjöngghjang Sinmun. 18.5.1980. Dostupné z: <https://newslibrary.naver.com> [cit. 2025-04-18].

Čönnam Mäil (*Noviny Čönnam*). Online. Tidžitchölkwangdžumunhwadädžön. Dostupné z: <https://gwangju.grandculture.net/gwangju/bukgu/toc/GC60004204>. [cit. 2025-04-11].

ENWEZOR, Okwui, *Archive Fever: Uses of the Document in Contemporary Photography*. Online. New York: International Center of Photography; Göttingen: Steidl, 2008. Výstavní katalog. Dostupné z: https://monoskop.org/Okwui_Enwezor [cit. 2025-03-02].

GARCIÁ, Ángel. *The camera can lie: How North Korean state media fakes photographs*. Online. NK News. December 22, 2022. Dostupné z: <https://www.nknews.org/2022/12/the-camera-can-lie-how-north-korean-state-media-fakes-photographs/>. [cit. 2025-03-06].

Gwangju Biennale Foundation: About. Online. Gwangju Biennale. Dostupné z: <https://www.gwangjubienale.org/en/foundation/organization.do>. [cit. 2025-04-12].

Handžangŭi sadžini čun ullim... „kjeomnjöng kwandžurŭl kajagetta” (Dopad jedné fotografie... „Musím jet do Kwangdžu během stanného práva). Online. Newsis. 18.5.2019. Dostupné z: https://www.newsis.com/view/NISX20190517_0000654278. [cit. 2025-03-29].

Hangukkidžasang. Online. Hangukkidžahjöphö. Dostupné z: https://www.journalist.or.kr/news/section2.html?p_num=1 [cit. 7. 5. 2025]

CHANG, Dong-woo. *'Spring of Democracy' exhibition highlights records, emotions of Gwangju uprising*. Online. Yonhap News Agency. 2020. Dostupné z: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20200528007800315>.

CHOE, Sang-Hun. *His Photos Exposed a Bloody Crackdown, but His Identity Was a Secret*. Online. The New York Times. 21.6.2024. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2024/06/21/world/asia/south-korea-photos-gwangju-crackdown.html>. [cit. 2025-03-25].

I, Čöngghwan. *Pakbarŭi hädžik öllonindŭri hanguk öllone töndžinŭn čöön. (Rada šedovlasých bývalých novinářů korejským médiím)* Online. Midiöonŭl. 3.9.2018. Dostupné z: <https://www.mediatoday.co.kr/news/articleView.html?idxno=144331>. [cit. 2025-03-25].

KANG, Hjönsök. *Kongdongčche čöngsin sangdžing '5·18 čumökpap' Kwangdžu täpčhoŭmsikŭro mandŭnda (Rýžové kuličky 5·18“ symbolem ducha komunity – stanou se*

reprezentativním jídelm města Kwangdžu). Online. Neibõ njusũ. 21.2.2019. Dostupné z: <https://n.news.naver.com/mnews/article/032/0002924091>. [cit. 2025-04-21].

Kim Tädzungssi čunggansusanäjong kjeõmsa palpjo (Velitelství stanného práva oznámila prozatímní výsledek vyšetřování). Online. Čosõn Ilbo. 23.5.1980. Dostupné z: <https://newslibrary.naver.com> [cit. 2025-04-18].

KIM, Jonghũi. *1987 njõn 6 wõlhangdžäng pul tänggin 'kwangdžu bidio õttõkche' nawatta. (Jak vyšlo ,video z Kwangdžu', které podnítilo červnové povstání v roce 1987?)*. Online. Hankjõre. 12. 5. 2023. Dostupné z: <https://www.hani.co.kr/arti/area/honam/1095432.html>. [cit. 2025-04-11].

KIM, Sunglim. Is Seeing Believing? A Critical Analysis of Japanese Colonial Photographs of Korea. Online. *Journal of Literatura and Art Studies*. 2017, vol. 7, no. 6, s. 722-747., str. 724. Dostupné z: Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/cf95/c3077459a6bca1c2f1261fa1da731bafa0f6.pdf> [cit. 2023-03-28].

Korea's Dark History of Martial Law. Online. Asia Media Centre. 4 December 2024. Dostupné z: <https://www.asiamediacentre.org.nz/korea-s-dark-history-of-martial-law>. [cit. 2025-04-13].

Kyung-taek Na. Online. Anya and Andrew Shiva Gallery. New York: John Jay College of Criminal Justice. Dostupné z: <https://shivagallery.org/kyung-tae-na/>. [cit. 2025-04-09].

Migonggä sadžinũro pon 518 Kwangdžu... mukmukchi samkchin pigũkũi naldũl (Kwangdžu během událostí 18. května v dosud nepublikovaných fotografiích: tragické dny, o kterých se mlčelo). Online. Hanguk Ilbo. 17.5.2018. Dostupné z: <https://www.hankookilbo.com/News/Read/201805170494712652>. [cit. 2025-04-17].

NA, Kjõngtchäk. *Mijanma õlloninege 1980 njõn kwangdžũũi kidžaga. (Reportér z Kwangdžu roku 1980 myanmarským reportérũm)* Online. SisaIN. 18. 5. 2021. Dostupné z: <https://www.sisain.co.kr/news/articleView.html?idxno=44603>. [cit. 2025-04-09].

Oilpchal čũngmjõngsadžinkwan (The Two Photojournalists: the witnesses of 5-18 Gwangju) [Dokument]. Online. Režie PAK, Ůndžu. Jižní Korea: TBS Seoul Media Foundation, 2022. Dostupné z: https://filmfreeway.com/TheTwoPhotojournalists_518Gwangju2022, [cit. 2025-04-11].

Öllonin sadžinčakka sin Pokčŏin-ssi pjölse (Zemřel novinář a fotograf Sin Pokčŏin). Online. Kwangju Ilbo. 3. 10. 2010. Dostupné z:

<http://www.kwangju.co.kr/article.php?aid=1286118000409067028>. [cit. 2025-04-28].

Onürüjŏksa (Historie dnešního dne). Online. Čosŏn Ilbo. Dostupné

z: https://history.chosun.com/history/index_s.jsp. [cit. 2025-04-17].

PAK, Sŏnuk. *5.18 I Kirŏollin pulmjŏrŭi si <Aa Kwangdžujŏ, urinarauŭi sipdžakajŏ!>*

(Nesmrtelná báseň, kterou přinesl 18. květen „Ach Kwangdžu, kříži naší země!“). Online.

Opchŭn akchaibŭ. 8.11.2017. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/contents/view/185>.

[cit. 2025-04-09].

Pisanggeŏm ŏllongomjŏrŭl ttulgo činsirŭn tamda Na Kjŏngtchäk kidžaui 5.18 (Zaznamenání pravdy navzdory cenzuře médií během stanného práva: 5.18 dle reportéra Na Kjŏngtchäka).

Online. In: YouTube. 6.12.2024. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=uYjaDvpTsVc>. [cit. 2025-04-29].

POLLACK, Andrew. *New Korean Leader Agrees to Pardon of 2 Ex-Dictators*. Online. The

New York Times. 21.12.1997. Dostupné z: [https://www.nytimes.com/1997/12/21/world/new-](https://www.nytimes.com/1997/12/21/world/new-korean-leader-agrees-to-pardon-of-2-ex-dictators.html)

[korean-leader-agrees-to-pardon-of-2-ex-dictators.html](https://www.nytimes.com/1997/12/21/world/new-korean-leader-agrees-to-pardon-of-2-ex-dictators.html). [cit. 2025-04-13].

Sičchŏng 「5.18」 sanghwang ildži sang Kwangdžu 1980njŏn 5wŏl... „Akmongüi 10il pirok

čhotgonggä (Deník radnice Kwangdžu poprvé odhaluje desetidenní hrůzy května 1980).

Online. Kjŏnghjang Sinmun. 17.5.1988. Dostupné z: <https://newslibrary.naver.com> [cit. 2025-

04-17].

Sičchŏngrjul 57 %, ollimpchik poda kwansim manatta 5.18 Kwangdžu čchŏnmunhö /

Kchŭrep (Sledovanost 57 %: Vyšetřovací slyšení o 5.18 v Kwangdžu, které přitáhlo větší

pozornost než olympiáda). Online. In: YouTube. 18. 5. 2021. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=-6S7eadG02s>. [cit. 2025-04-29].

SMITH, Josh. *S. Korea's cabinet clears way for presidential Blue House move*. Online.

Reuters. 2022. Dostupné z: [https://www.reuters.com/world/asia-pacific/skoreas-cabinet-](https://www.reuters.com/world/asia-pacific/skoreas-cabinet-clears-way-presidential-blue-house-move-2022-04-06/)

[clears-way-presidential-blue-house-move-2022-04-06/](https://www.reuters.com/world/asia-pacific/skoreas-cabinet-clears-way-presidential-blue-house-move-2022-04-06/). [cit. 2025-04-21].

The Semiotics of Photography. Online. Jack Pearson Photojournalist. 20.3.2013. Dostupné

z: [https://jackpearsonphotojournalist.wordpress.com/2013/03/20/the-semiotics-of-](https://jackpearsonphotojournalist.wordpress.com/2013/03/20/the-semiotics-of-photography/)

[photography/](https://jackpearsonphotojournalist.wordpress.com/2013/03/20/the-semiotics-of-photography/). [cit. 2025-04-20].

THE SHORROCK FILES. Online. 2025. Dostupné také z:

<https://timshorrock.com/category/gwangju-declassifiedcherokee-files/> [cit. 2025-04-09].

TO, Čägi. *5·18 Kwangdžuhangdžäng, tangsinün öttokche kiokhago inna (Povstání v Kwangdžu 18. května, jak si ho pamatujete?)*. Online. Kjöngghjang Sinmun. 20.5.2013.

Dostupné z: <https://www.khan.co.kr/article/201305202056365>. [cit. 2025-04-29].

UNESCO. *MoW International Registers: Human Rights Documentary Heritage 1980 Archives for the May 18th Democratic Uprising against Military Regime, in Gwangju*.

Online. UNESCO: International Registers. Paříž. 2011. Dostupné z:

<https://www.unescoicdh.org/eng/sub.php?menukey=289&mod=view&no=63696&listCnt=10&code1=00000003&code2=00000032>. [cit. 2025-04-10].

VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla. *Dějiny každodennosti*. Online. Databáze dějin všedního dne.

Dostupné z: <https://ddvd.kpsys.cz/files/314783> [cit. 2025-04-22].

Přílohy

Fotografie ve veřejném prostoru:

Foto. 1 – Fotografie ze slyšení č.1. Zdroj: *Open Archives* sekce *1988njön Kwangdžutchükui čchongmunhō*²⁷⁶ (ze sbírky novin *Kjõnghjang sinmun*)

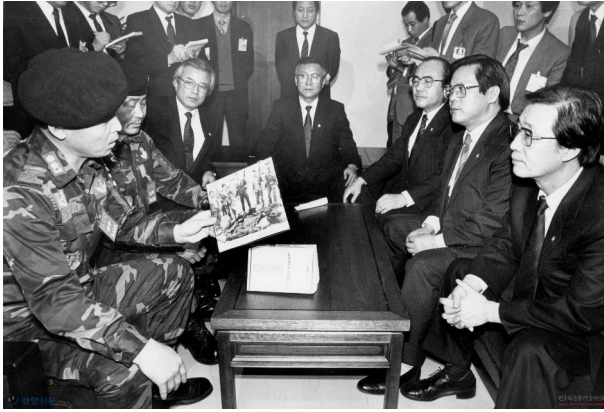

Foto. 2 – Fotografie ze slyšení č.2. Zdroj: *Open Archives* sekce *1988njön Kwangdžutchükui čchongmunhō* (ze sbírky novin *Kjõnghjang sinmun*)

---

²⁷⁶ *1988njön Kwangdžutchükui čchongmunhō (Slyšení zvláštního výboru pro Kwangdžu v roce 1988).*

In: *Sadžinkchölleksjõn (Kolekce fotografií)*. Online. *Open Archives Korea Democracy Foundation*. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/view/00758462> [cit. 2025-05-07].

Foto. 3 – Fotografie ze slyšení č.3. Zdroj: *Open Archives* sekce *Kwangdžutchūkui čchongmunhō* (ze sbírky novin *Kjōnghjang sinmun*)

Foto. 4 – Občané protestující slyšení roku 1988 č. 1. Zdroj: *Open Archives* sekce *Kwangdžutchūkui čchongmunhō kwalljōn Kwangdžuhangdžäng judžokdūrui kukhō činip*²⁷⁷ (ze sbírky novin *Kjōnghjang sinmun*)

Foto. 5 – Občané protestující slyšení roku 1988 č. 2. Zdroj: *Open Archives* sekce *Kwangdžutchūkui čchongmunhō kwalljōn Kwangdžuhangdžäng judžokdūrui kukhō činip* (ze sbírky novin *Kjōnghjang sinmun*)

---

²⁷⁷ *Kwangdžutchūkui čchongmunhō kwalljōn Kwangdžuhangdžäng judžokdūrui kukhō činip (Vstup přeživších povstání v Kwangdžu do Národního shromáždění na slyšení zvláštního výboru pro Kwangdžu)*. In: Sadžinkchölleksjōn (Kolekce fotografií). Online. *Open Archives Korea Democracy Foundation*. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/view/00758462> [cit. 2025-04-29].

Foto. 6 – Občané protestující slyšení roku 1988 č.3 Zdroj: *Open Archives* sekce *Kwangdžutchŭkui čchŏngmunhŏ kwalljŏn Kwangdžuhangdžäng judžokdŭrŭi kukhŏ činip* (ze sbírky novin *Kjŏnghjang sinmun*)

Foto. 7 – Kolemjdoucí prohlížející si výstavu na ulici Tähak č.1. Zdroj: *Open Archives* sekce *Tähaknoeso jöllin 5.18 činsanggjumjŏng mit čhäkimdža kusokčchöbörjogu čiphösiui*²⁷⁸ (ze sbírky novin *Kjŏnghjang sinmun*)

---

²⁷⁸*Tähaknoeso jöllin 5.18 činsanggjumjŏng mit čhäkimdža kusokčchöbörjogu čiphösiui* (Demonstrace a shromáždění uspořádané na ulici Tähak požadující objasnění pravdy o 5.18 a potrestání odpovědných osob). In: Sadžinkchölleksjŏn (Kolekce fotografií). Online. Open Archives Korea Democracy Foundation. Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/view/00758445> [cit. 2025-05-07].

Foto. 8 – Kolemjdoucí prohlížející si výstavu na ulici Tähak č.2. Zdroj: *Open Archives* sekce *Tähaknoeso jöllin 5.18 činsangjumjõng mit čhäkimdža kusokčchõbõrjogu čiphõsiui* (ze sbírky novin *Kjõnghjang sinmun*)

Foto. 9 Voják oddílu Červeného kříže bijící demonstranta. Zdroj: *Open Archives* sekce *1980njõn 5wõl Kwangdžumindžuhwaundong tangsi kjeõmgunõi siui činap*²⁷⁹ (autor Na Kjõngtchäk)

---

²⁷⁹ *1980njõn 5wõl Kwangdžumindžuhwaundong tangsi kjeõmgunõi siui činap. (Potlačení protestů jednotkami stanného práva během Kwangdžuského hnutí pro demokracii v květnu 1980).* In: *Sadžinkchõlleksjõn* (Kolekce fotografií). Online. *Open Archives Korea Democracy Foundation*: Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/view/00758445>. [cit. 2025-05-07].

붉은 부부가 광남로2가을 지나다 공수부대가 횡단한ถนน에 여자를 향해 피총탄을 쏘아대고 있다.
A Red couple is escorted off Gwanam-ro Street.
1980. 5. 19 / 나경애 Na Kyong-ae

Fotografie 10 Krvácející pár odvážně z ulice Kūmnam. Zdroj: KIM, Čuntä et al. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement.* Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991., str. 72 (autor Na Kjöngtchäk)

Analyzované fotografie:

Foto. 11 Demonstranti projíždějící na nákladním vozu mávají jihokorejskou vlajkou. Zdroj: KIM, Čuntä et al. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement.* Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991., str. 108 (autor Na Kjöngtchäk)

Foto. 12 Demonstrující u zabaveného armádního vozu. Zdroj: KIM, Čuntä et al. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement.* Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991., str. 93 (Autor Na Kjöngtchäk)

Foto. 13 Provizorní uchování mrtvých v rakvích v budově Sangmugwan. Zdroj: TO, Čägi. 5-18 Kwangdžuhangdžäng, tangsinün öttokche kiokhago inna (Povstání v Kwangdžu 18. května, jak si ho pamatujete?).²⁸⁰ (původní autor Kim Njöngnam)

---

²⁸⁰ TO, Čägi. 5-18 Kwangdžuhangdžäng, tangsinün öttokche kiokhago inna (Povstání v Kwangdžu 18. května, jak si ho pamatujete?). Online. Kjöngghjang Sinmun. 20.5.2013. Dostupné z: <https://www.khan.co.kr/article/201305202056365>. [cit. 2025-04-29].

Foto. 24 Provizorní uchování těl a pohřební prostor. Zdroj: KIM, Čuntä et al. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement*. Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991., str. 164 (autor Na Kjongtchäk)

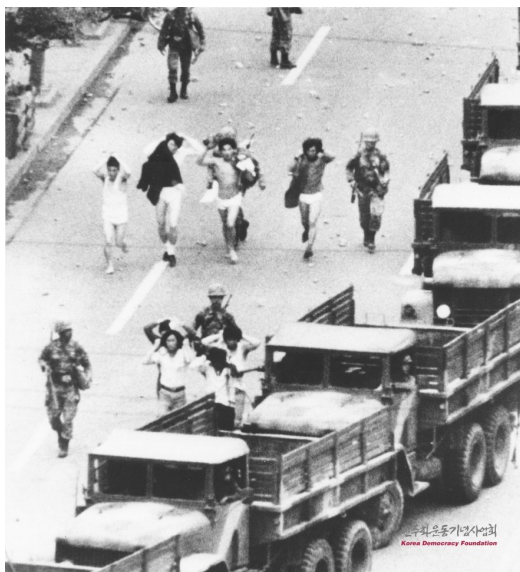

Foto. 15 Vůz vezoucí těla mrtvých a jejich rodiny vstupují do provinčního úřadu. Zdroj: KIM, Čuntä et al. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement*. Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991., str. 119 (autor Na Kjongtchäk)

승진 시민들의 시체가 안치된 관공도청에 많은 시민들이 이를 확인하기 위해 모여드는 모습.
 People flock into the Provincial Government Office to identify the bodies.
 1980. 5. 28 / 나경애 Na Kyung-ae

Foto. 16 Dav mířící do budovy provinčního úřadu k identifikaci těl. Zdroj: KIM, Čuntä et al. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement.* Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991., str. 135 (Autor Na Kjöngtchäk)

Foto. 17 Protestující, kteří jsou odváděni vojáky stanného práva pouze ve spodním prádle. Zdroj: *Open Archives* sekce 1980njön 5wöl Kwangdžumindžuhwaundong tangsi kjeömgunüi siui činap²⁸¹(autor Na Kjöngtchäk)

²⁸¹ 1980njön 5wöl Kwangdžumindžuhwaundong tangsi kjeömgunüi siui činap. (Potlačení protestů jednotkami stanného práva během Kwangdžuského hnutí pro demokracii v květnu 1980). In: Sadžinkchölleksjön (Kolekce fotografií). Online. Open Archives Korea Democracy Foundation: Dostupné z: <https://archives.kdemo.or.kr/photo-archives/view/00758445>. [cit. 2025-05-07].

무장 장갑차를 끌고온 계엄군 앞에서 무릎 꿇고 빌고 있는 평양 차원의 시민.
 1980. 5. 19 / 나경애 / Na Kyong-aek

Foto. 18 Muž prosící o milost. Zdroj: KIM, Čuntä et al. *May, the triumph of democracy: from the May 18, 1980 uprising to the June 1987 democratization movement*. Gwangju City: the May 18 Memorial Foundation, 1991., str. 71 (Autor Na Kjöngtchäk)

Foto, č. 19 Ženy připravující rýžové kuličky na ulicích Kwangdžu. Zdroj: KANG, Hjönsök. *Kongdongčche čöngsin sangdžing '5-18 čumökbap' Kwangdžu täpchjoümsiküro mandünda (Rýžové kuličky 5-18“ symbolem ducha komunity – stanou se reprezentativním jídlem města Kwangdžu)*²⁸² (Autor Na Kjöngtchäk)

---

²⁸² KANG, Hjönsök. *Kongdongčche čöngsin sangdžing '5-18 čumökbap' Kwangdžu täpchjoümsiküro mandünda (Rýžové kuličky 5-18“ symbolem ducha komunity – stanou se reprezentativním jídlem města Kwangdžu)*. Online. Neibö njusü. 21.2.2019. Dostupné z: <https://n.news.naver.com/mnews/article/032/0002924091>. [cit. 2025-04-21].